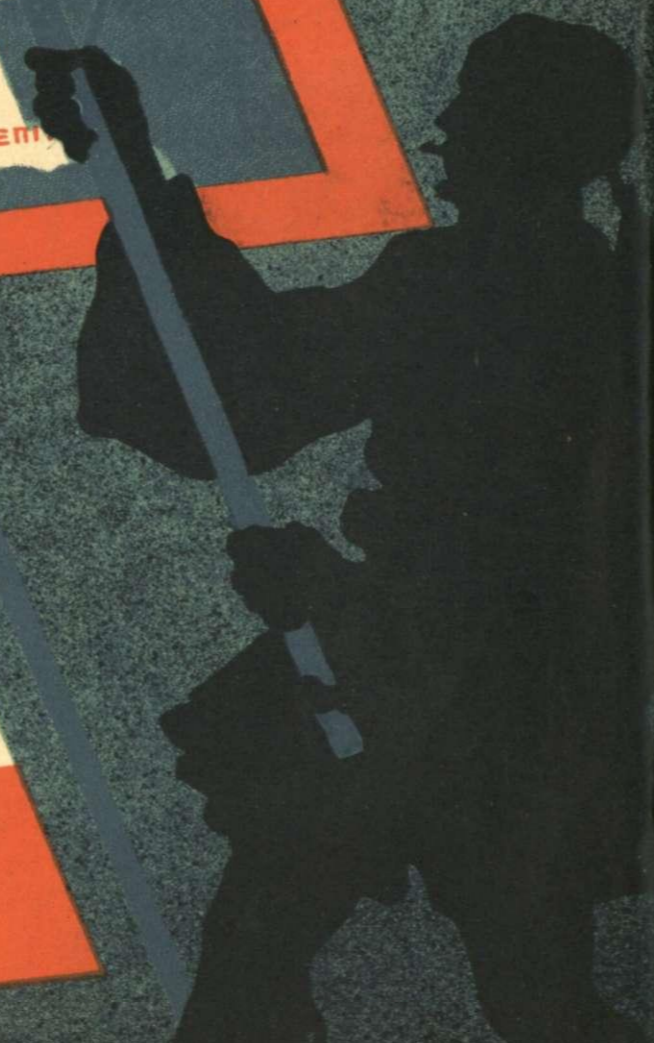
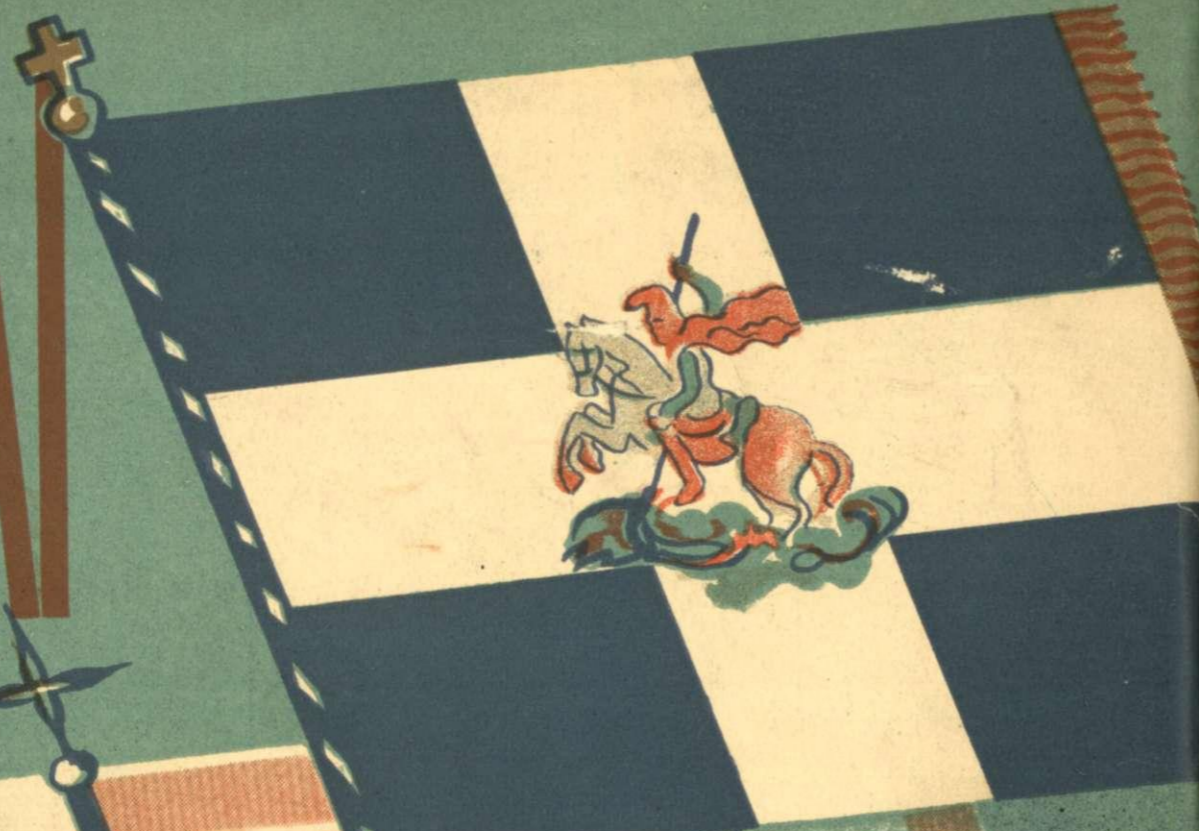

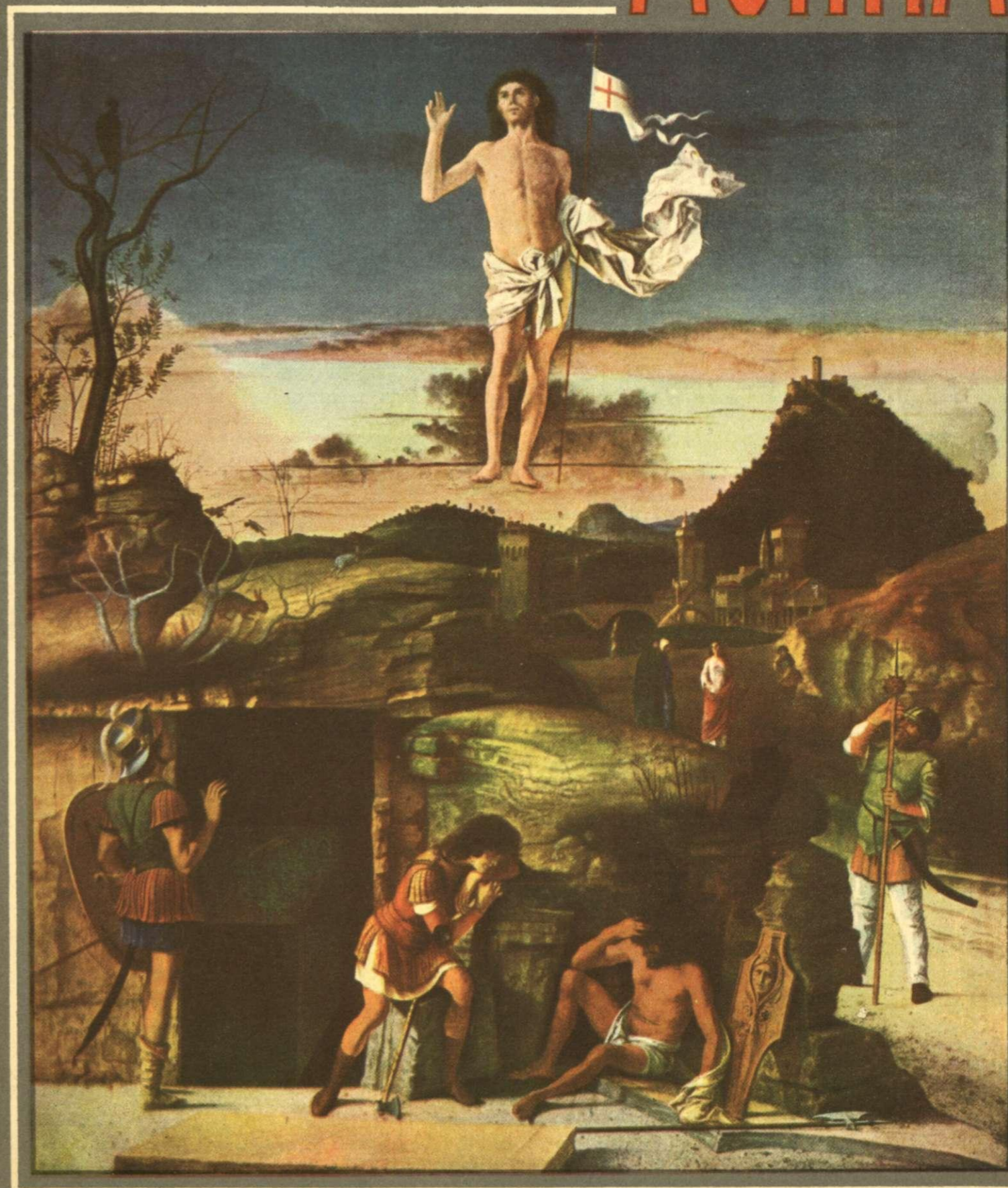
ΑΘΗΝΑΙ

ΤΕΥΧΟΣ 7
ΑΠΡΙΛΙΟΣ
1935

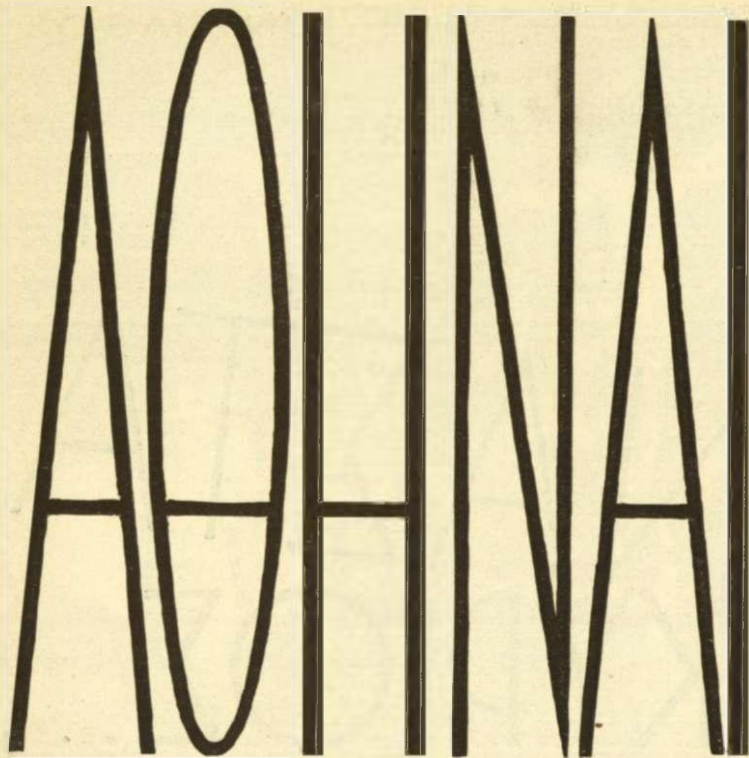
ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΝΕΣΤΗ

ΑΘΗΝΑΙ

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΒΕΛΛΙΝΙ (1450)

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΠΙΜΕΡΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΜΕΛΟΝ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ

"ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΜΕΛΛΟΝ" ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΣ Π. ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ΝΙΚΟΣ ΚΑΣΤΑΝΑΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ : ΝΤΟΛΗΣ ΝΙΚΒΑΣ

ΔΙΑΣΤΑΣΙΣ Πάσχα θὰ ἐορτάσῃ ἐφέτος τὸ Ἔθνος. Ἡ Ἑλλη-
νικὴ Πατρίς, ἥτις ἐν μέσῳ τόσων ἀντιξίων περιστάσεων
κατώρθωσε νὰ διαφυλάξῃ σώαν καὶ ἀνέπαφον τὴν φυ-
λετικὴν τῆς παράδοσιν, θὰ πανηγυρίσῃ τὴν Λαμπρὴν ὄχι
μόνον ὡς θρησκευτικὴν ἐορτὴν, ἀλλ' ἀκόμη καὶ ὡς ἀπαρχὴν
μίας νέας περιόδου τάξεως, γαλήνης καὶ ἀναδημιουργίας,
μίαν πραγματικὴν ἐθνικὴν ἀνάστασιν. Τὸ «Θεόσωστον Γένος
τῶν Ρωμαίων» εἰς τὴν μακροαῖωνα ἱστορίαν του ἀντεπάλαισε
συνεχῶς, ἀλλὰ καὶ νικηφόρως, ἐναντίον καταγίδων, τῶν
ὁποίων ἡ πρώτη πνοὴ ἐφύσησεν ἐξ αὐτῶν τούτων τῶν
σπλάγγων του. Οὐδέποτε ὅμως, καὶ εἰς τὰς πλέον τραγικὰς
στιγμὰς τοῦ βίου τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐπαπειλήθη φρικιαστι-
κωτέρᾳ εἰκῶν τοῦ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ ὅσον κατὰ τὸν ἐφιαλ-
τικὸν ἐκείνιον παρελθόντα μῆνα. Ἦδη ὅμως ἡ καταγίς πα-
ρηλθε, καὶ ἀντ' αὐτῆς πνέει εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων ἡ
ζωογόνος αὔρα τοῦ καθαροῦ καὶ τῆς ἀπολυτρώσεως. Πάσχα
χαρὰς, Πάσχα συναδελφώσεως καὶ ὁμονοίας θὰ εἶναι τὸ Πά-
σχα τοῦ 1935. Καὶ οὐδέποτε ἐορτὴ τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ
ἀνθρώπου θὰ προσλάβῃ τόσον βαθεῖαν σημασίαν ὅσον σή-
μερον. Σύμβολον αἰῶνων τῆς Θεϊκῆς στοργῆς, θὰ ἀποτελέσῃ
διὰ τὴν λυτρωμένην χώραν μας, μετὰ τόσας περιπετείας,
τὴν λαμπρὰν ἀπαρχὴν ἐνὸς μέλλοντος πλήρους ἐλπίδων.
Τὰ Πάθη ἐξαγνίζουν τὴν ἀμαρτίαν. Καὶ ἡ Ἑλλὰς, ἡ πο-
νεμένη ἐξ ἀφορμῆς ὀλίγων κακῶν τέκνων τῆς, ἡ Ἑλλὰς ἐξα-
γνισμένη, θὰ δυνηθῇ νὰ ἐορτάσῃ τὴν Λαμπρὴν μετὰ τὴν ἄδο-
λον χαρὰν ὅτι ἔληξεν ἐπὶ τέλους ὁ σπαραγμὸς τῆς διαιρέ-
σεως καὶ ὅτι τὰ τέκνα τῆς, ἐνωμένα μετὰ κοινὴν πίστιν εἰς τὰ
πεπρωμένα τῆς πατρίδος των, θὰ βαδίσουν εἰς τὸν δρόμον
τῆς εἰρηνικῆς ἀναδημιουργίας. Τὴν 28 Ἀπριλίου 1935 ὅλοι οἱ
Ἕλληνες θὰ ἐορτάσωμεν μαζὶ Ἀνάστασιν. Καὶ τὴν στιγμὴν
κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἱερεὺς στρεφόμενος πρὸς τὰ συνωδούμενα
πλήθη τῶν πιστῶν θὰ ἀναμέλψῃ τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη», τὴν
στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἀρχίσουν οἱ κώδωνες νὰ ἤχοῦν
χαρμοσύνως, τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἀναφθοῦν
τὰ ἀπειράριθμα κερᾶκια διὰ νὰ προσδώσουν μίαν κατα-
νυκτικὴν αἴγλην εἰς τὸ μυστήριον τῆς διαυγοῦς Ἑλληνι-
κῆς νυκτός, τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἑνας ἀόρατος χορὸς, ὁ χο-
ρὸς τῶν νεκρῶν ποὺ ἔπεσαν διὰ νὰ δημιουργήσουν τὴν
αἰωνίαν Ἑλλάδα, θὰ ψάλλῃ τὸν ὕμνον τῆς θυσίας ἥτις δὲν
ἀπέβη ἐπὶ ματαίῳ. Καὶ οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες, ἐνωμένοι,
συναδελφωμένοι διὰ παντός, θὰ ριγῆσουν ἐνθουμούμενοι
τὸν τρομερὸν ἐφιάλτην ποὺ διελύθη καὶ παρηλθε. Ν.Π.Ε.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ Ο ΚΥΡΙΟΣ...

ριον και εξήγησαν όπως ο ανώτατος δικαστικός λειτουργός Πόντιος Πιλάτος, έγερθη το ύπνου του και απόφαση περί της τύχης του Ίησού. Άλλα διά να λάβη μίαν υπόστασιν νομικής εμφάνισης, ή παράνομος ενέργεια των, προεκάλεσαν μίαν ογκώδη συρροήν εκμισθωθέντων οργάνων των έντός του Πραιτωρίου, άτινα διά φωνών και ύβρεων, εξηνάγκασαν τον Πιλάτον να επιληφθή της άσημάντου δι' αυτόν υποθέσεως ταύτης.

Έν τω μεταξύ ο συγκεντρωθείς περίξ του Ίησού όχλος είχε απολέσει πάντα χαλινόν. Τόν ύβριζον διαρκώς και διαρκώς τον εκτύπων, ενώ Έκείνος, γαλήνιος, επιβλητικός, ήρκειτο να ύψώνη τά βλέμματά του προς τους ούρανούς, ψελλίζων:

— «Πάτερ, άφες αυτοίς, ου γάρ οίδασι τι ποιούσι!»!

Ο Πιλάτος, μη επιθυμών να αναμιχθή εις τάς θρησκευτικάς έριδας των Ιουδαίων, προσεπάθησε να σώση τον Ίησούν, άλλ' ενώπιον των άπειλητικών εκδηλώσεων των έγκαθέτων και Φαρισαίων, υπεχώρησε. Διέταξε να του προσκομίσουν μίαν λεκάνην πλήρη ύδατος και παρούσα δλων έθεσεν έντός αυτής τάς χειράς του και πλύνας αυτές, ειπε:

— Νίπτε τάς χειράς μου! Άθώς ειμί του αίματος τούτου! Έφ' όσον, όμως, επιμένετε, σας αφήνω έλευθέρους να τον καταδικάσετε εις θάνατον και να προβήτε εις την άμεινον εκτέλεσίν του!

Άλλοφροσύνη κατέλαβε τους Φαρισαίους και τους έγκαθέτους αυτών διά την νίκην των. Ήρπασαν πανταχόθεν τον Ίησούν, αφήρεσαν τά ιμάτιά του και τά διένειμαν μεταξύ των διά κλήρου. Έφόρεσαν εις την κεφαλήν του άκάνθινον στέφανον και ενώ θρόμβοι αίματος έπρόβαλλαν εις τό μέτωπον του Διδασκάλου, ούτοι τον έμυκτρήζον και τον εκέντων και τον εκτύπων διά χειρών και ράβδων μέχρις εξαντλήσεως... Έπειτα τον παρέλαβον και τον εξήγαγον της πόλεως διά να τον οδηγήσουν εις τον Κρανίου Τόπον διά την Σταύρωσίν του.

Η πένθιμος συνοδεία προχώρησεν εις την οδόν την άγουσαν προς τον Γολγοθάν. Προεπορεύοντο οι Ρωμαίοι λεγεωνάριοι, οι όποιοι διήνοιγον δρόμον έν μέσω του αλαλάζοντος πλήθους. Ηκολούθη ο Χριστός φέρων επί του ώμου τον βαρύν σταυρόν επί του όποιου μετ' όλιγον θά παρέδιδε τό Πνεύμα.

Η γλυκειά μορφή του θείου Διδασκάλου έφερε τά ίχνη βαθυτάτου άλγους και λεπτοί αιμάτινοι ρυακες έτρεχαν επί των παρείων του. Από καιρού εις καιρόν έκυπτε υπό τό βάρος του Σταυρού και τότε ο όχλος άνελύετο εις χλευασμούς και άποδοκιμασίας.

Παρ' όλα ταύτα ο Θεάνθρωπος εξηκολούθησε ήρέμως και γαληνιαώς την μαρτυρικήν του πορείαν και μετ' όλιγον έφθασεν εις τον Κρανίου τόπον, όπου ήδη ευρίσκοντο δύο άλλοι λησταί: ο Δήμας και ο Γήστας, οίτινες έπρόκειτο να σταυρωθούν μετ' αυτόν.

Η τραγική στιγμή της καθλώσεως είχε φθάσει. Και μετ' όλιγον επί του τεφρού στερεώματος προέβαλε τό θεϊον σύμβολον της πίστεως, επί του όποιου έκρεμάτο ο γλυκύτατος Ραββής. Οι μέλανες ήλοι διεκρίνοντο επί των αίματοβαφών όσον και ώχρών μελών του Σωτήρος, από μίαν χαίνουσαν δε πληγήν εις τον θώρακα, την όποιαν είχαν επιφέρει ή λόγχη ενός λεγεωναρίου, έρρεεν άφθονον αίμα.

Ο όχλος είχε τώρα σιγήσει έν άναμονή του μοιραίου τέλους. Εις τους πόδας του Σταυρού είχαν απομείνει ή θεομήτωρ συνοδευομένη από την Μάρθαν, την Μαριαν-Μαγδαληνήν και τον προσφιλή του Χριστού μαθητήν Ιωάννην. Και όλοι παρηκολούθουν μετά φρικτής άγωνίας τον Θεόν πάσχοντα...

Τό Μαρτύριον του θεανθρώπου παρετάθη επί τριών. Αί γραφαί είχαν πληρωθή και τό μίσος των Φαρισαίων είχαν ικανοποιηθή.

Ο Υιός της Παρθένου αίωρείτο εις τον Σταυρόν έν μέσω δύο κακούργων, ως κοινός ληστής. Η μανία του όχλου είχε κορεσθή. Οι δε Ρωμαίοι, ειδωλόλατρα στρατιώται, είχαν πράξει τό παν διά να έπιτεινουν τό σκληρόν αυτό μαρτύριον του Σωτήρος.

«Όξος έποτίσθη ο υιός του ανθρώπου», όταν ο πυρετός εκ της άγωνίας του θανάτου εφλόγιζε τά χείλη του. Και αί δυνάμεις του τον έγκατέλειψαν...

«Ηλι, Ηλι, Λαμα Σαβαχθανί!» (Θεέ μου, Θεέ μου, ίνα τί με έγκατέλειπες;)

Πέριξ του Σταυρού δεν ήκούοντο ήδη παρά μόνον τά βήματα του εκατοντάρχου Λογγίνου και οι κοπετοί των γυναικών. Ο θόρυβος και οι αλαλαγμοί των Φαρισαίων και του όχλου είχαν κοπάσει. Και μία νεκρική σιγή εξηπλώθη παντού.

Η άγωνία του θανάτου έσυνεχιζετο έν μέσω του σκότους τό όποιον είχε καλύψει τά πάντα.

— Τετέλεστα!

Ητο ή ενάτη ώρα, όταν τό μαρτύριον του θεανθρώπου έλαβε τέλος. Και ενώ ο Ρωμαίος στρατιώτης έλόγιζε τό σώμα αυτού, ή Γη έσεισθη εκ θεμελίων και ήνοιξαν οι τάφοι και ήγέρθησαν οι νεκροί και τό καταπέτασμα του Νασού έσχίσθη εις δύο.

Και την νεκρικήν σιγήν που έπηκολούθησε, διέκοψεν ή φωνή του πανικοβλήτου εκατοντάρχου:

— Άληθώς θεου υιός ήν ούτος!

Άμέσως επί γής ήπλώθη ή αλήθεια. Πρώτος έξ όλων ο Ιούδας ο Ίσκαριώτης, εμφανισθείς ενώπιον των αρχιερέων, παρά των όλων είχε λάβει τά τριάκοντα άργύρια, έπέστρεψεν εις αυτούς άκέραιον τό χρήμα της άνομίας του και

κλαίων, έξήλθε της πόλεως και «άπήγγεστο».

Έν τω μεταξύ ή θεομήτωρ Μαρία, δακρύβρεκτος και άπαρηγόρητος, παρουσιάσθη άλληλοδιαδόχως ενώπιον των Ρωμαϊκών αρχών, ζητούσα την άδειαν να άποκαθλώση εκ του Σταυρού τό Τιμιον σώμα του υιού της, και τό μεταφέρει εις τάφον, κατά την κρατούσαν συνήθειαν. Όταν δε της έδόθη ή σχετική άδεια και έξευρέθη ο κατάλληλος τάφος παρά την Γεθσημανή, έσπευσεν άνευ τινός χρονοτριβής να μεταφέρει εις αυτόν τό πολυφιλητον του υιού της σώμα, βοηθουμένη από τον έξ' Αριμαθείας Ιωσηφ και άλλους τινάς εκ των άφωσιωμένων όπαδών του Κυρίου, μεταξύ των όλων ήσαν και τρεις άλλαι νεαραι Μαριαί, ή Μαγδαληνή, ή του Κλωπά και ή του Ίακώβου. Αί τρεις τελευταίαι, προθύμως άναλαβούσαι καθήκοντα μυροφόρων, ήλειψαν μέ βαρύτιμα μυρα τό άγιον Σώμα του, έναποθέσασαι κατόπιν αυτού έντός λευκής σινδόνης.

Κρουνοί δακρύων έκάλυψαν τον τάφον όταν εκυλίσθη επ' αυτού ή μεγάλη μαρμαρίνη πλάξ, ή όποία τον έκάλυψε και έποτίσθη με δάκρυα τό πέριξ χώμα.

Από την στιγμήν έκείνην τό θεϊον δράμα είχε θεωρηθή λήξαν διά παντός. Και μόνον όσοι δεν είχαν άδιάσειστον την πίστιν εις την ψυχήν των έπίστευσαν ότι ζσα ήκουσαν από του στόματος του Μεσσία — ότι δήθεν θά άναστηθή τριήμερον μετά τον θάνατόν του και ότι ειναί Ικανός έν τρισίν ήμέραις να άνοικοδομήση τά έρείπια του Νασού του Πατρός του — δεν ήσαν ούδέν άλλον ειμή παραβολαί θεοί ή θεόπνευστοι, άλλ' όπωσδήποτε σκοτεινάί τόσον ώστε να μη δύναται τις έπακριβώς να κατακτήση και να έρμηνεύση αυτές.

Οι πιστεύσαντες, όμως, έξ άκέραιου και άδιάσειστος εις την αλήθειαν της προφητείας έκείνου, μεταξύ των όλων και οι τρεις μυροφόροι και οι μαθηταί αυτού, ήσαντο διαρκώς παραμονεύοντες εις μικράν από του τάφου του Κυρίου άπόστασιν, εύτυχεϊς διότι θά έβλεπον τό θαύμα συντελούμενον πρό των όφθαλμών των.

Εις την ψυχήν των έδραία παρέμεινεν ή πεποιθίσις ότι θά άναστηθή ο Ίησός. Εις τά χείλη των μία λέξις έφθανεν, έτοιμη να πτερυγίση: «Άνάστα ο Κύριος!»! «Άνάστα ο θεός κρίνων την γην»!

Άλλά και οι Ρωμαίοι παρεμόνευον παρακινούμενοι από τους Φαρισαίους.

Πλήν έντός της νυκτός έκείνης ούδέν έκτακτον συνέβη και ο τάφος παρέμεινεν άνέπαφος, στενώς φρουρούμενος υπό των Ρωμαίων λογχοφόρων.

Η προφητεία, όμως, του θεανθρώπου επέπρωτο να πραγματοποιηθή κατά γράμμα, να επαληθεύση μέχρι κεραίας και ο Υιός του θεου, άμεληκτος τιμωρός της άνομίας, να άναστηθή εις τόσον ακριβώς χρονικόν διάστημα όσον προεπτεν εις τους μαθητάς Αυτού κατ' έντολήν του Πατρός Του...

Μόνον ούτω θά έλαμπεν ή αλήθεια. Και μόνον διά της αίγλης της Άναστάσεως θά έγίνοντο παγκόσμια και επιβλητικά τά μεγάλα διδάγματα των όχθών της Τιβεριάδος και των κοιλάδων της Γαλιλαίας.

«Όυσης δ' όψίας τη ήμέρα έκείνη, ή μαρμαρίνη πλάξ του τάφου έσεισθη πρό των εκπλήκτων όφθαλμών των Ρωμαίων στρατιωτών και τά πάντα κατέλαμψαν»...

Ο Υιός του Άνθρώπου άνέστη εκ νεκρών έν πλήρει δόξη διά να κατευνάση με την αίγλην του τους αιώνας των αιώνων.

+ Ο Πτολεμαίος Γεωβάσιος

Η ΘΥΕΛΛΑ

ΑΔ ΠΕΡΑΣΕ...

Ἡ τρομερή θύελλα πέρασε και τώρα παραμένει ἡ ἀνάμνησίς της σάν ἓνα κακό ὄνειρο. Ἐνδεκα μέρες διήρκησεν ὁ ἐφιάλτης, ἔνδεκα ὀλόκληρες μέρες ἡ χώρα ἀπειλήθηκε ἀπὸ τὴ σπαρακτικὴ τραγωδία τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, ἔνδεκα μέρες δοκιμάστηκαν γιὰ μιὰ ἀκόμα φορὰ οἱ Ἕλληνες. Μὰ ἡ θυσίαι δὲν πῆγαν χαμένες. Τὸ αἷμα, ποὺ πότισε τὸ ἑλληνικὸ χῶμα ὑπῆρξε γόνιμο. Ἡ τεράστιες ἠθικὲς καὶ ὕλικές ζημιές, εἶχαν τὸ ἀγαθὸ τους ἀποτέλεσμα. Γιατὶ γέννησαν τὴν πεποίθησιν πὼς ὁ βραχνᾶς πέρασε γιὰ πάντα, πὼς ἡ μπόρα σπλαχνίστηκε πιά τὸν δύσμοιρο τοῦτο τόπο, πὼς μιὰ περίοδος γαλήνης καὶ γόνιμης παραγωγικότητος ἐξασφαλίστηκε, χάρις στὸν πατριωτισμὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴ σύνεση τῶν κυβερνητῶν του.

Ὅταν ὁ χρόνος θὰ σκεπάσῃ μὲ τὴν νεφελώδη ἀχλύ του τὰ γεγονότα, ποὺ χθές ἀκόμα τὰ ζήσαμε, δταν ἡ ἱστορία μὲ τὴν ψυχρὴ της ἀντικειμενικότητα ἀντικαταστήσῃ τίς παθιασμένες κρίσεις, δταν ὁ ἐρευνητὴς τοῦ μέλλοντος θὰ φυλλομετρή τὶς σκονισμένες συλλογές τῶν σημερινῶν ἐφημερίδων, ἡ ἡμερομηνία τῆς 1 Μαρτίου 1935 θὰ ἔχῃ πάρῃ τὴν ξεχωριστὴ ἐκείνη θέση ποὺ ἀνταποκρίνεται στὶς μεγάλες στιγμὲς τῆς ἱστορίας ἑνὸς ἔθνους.

Γιατὶ ἡ 1 Μαρτίου 1935, τὸ ἐφιαλτικὸ ἐκεῖνο βράδυ γιὰ ὄσους τὸ ἔζησαν, στὴν ἱστορία δὲν θὰ εἶναι μιὰ ἡμέρα πένθους. Μιὰ χαρούμενη ἀτμόσφαιρα θὰ πλαισιώῃ τὴν ἡμερομηνία αὐτὴν, ποὺ φτνερῶνει τὴν ἀπολύτρωση τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ ἓνα ἄγος, ποὺ διήρκεσε εἴκοσι πέντε ὀλόκληρα χρόνια, ἓνα τέταρτο αἰῶνος, τὸ πιὸ ἀπαίσιο καὶ τὸ πιὸ σκληρὸ τέταρτο τοῦ πρώτου αἰῶνος τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας.

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις ἄρχισε τὴν 25 Μαρτίου 1821 καὶ χρειάστηκαν ἑννέα ὀλόκληρα χρόνια γιὰ νὰ ἀναγεννηθῇ πραγματικὰ ὁ Φοῖνιξ ἀπὸ τὴ τέφρα του. Τὴν 25 Μαρτίου 1821 ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς ὀρθώθηκε ἑναντίον τοῦ ξένου δυνάστου.

Τὴν 1 Μαρτίου 1935, ὁ ἴδιος αὐτὸς Ἑλληνικὸς Λαὸς, συνέτριψε ὀριστικὰ ἓναν ἄλλο δυνάστη, τρομερώτερο καὶ φρικτότερο ἀπὸ τὸν ξένο. Καὶ δὲν χρειάστηκαν αὐτὴ τὴν φορὰ ἑννέα χρόνια. Φτάσαν ἔνδεκα μόνον μέρες γιὰ νὰ συντριβῇ τὸ ἀπαίσιο καθεστῶς, ποὺ ἐπὶ εἴκοσι πέντε ὀλόκληρα χρόνια σπάρανε τίς σάρκες τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ γιὰ νὰ ἐδραιωθῇ. Ἐνδεκα μέρες ποὺ θὰ μείνουν ἀλησμόνητες, ἔνδεκα μέρες διαλεγμένες ἀπὸ τὴν

Μοίρα για να δοθούν τον θρίαμβο της ήθικης κατά της ανηθικότητας, του νόμου κατά της άνταρσίας, της 'Ελλάδος κατά του δλεθρίου καταστροφής της...

Κι' ήταν ο θρίαμβος αυτός τόσο μεγάλος που τίποτε δεν θ' απομείνει από τις θυσίες, παρά μόνο η δοξασμένη ανάμνησή τους. Το άγνο ελληνικό αίμα θυσιάσθηκε στο βωμό της πατρίδος κι' οι είκοσι, τριάντα, πενήντα Έλληνες που πέσαν θύματα του έμφυλλου σπαραγμού θά αναπαύονται αλώβητα στην ιστορική άγκαλιά της μητρικής τους γης, για την εύτυχία της οποίας δώσανε τη ζωή τους.

Γιατί, ο μεγάλος νικητής των ένδεκα ιστορικών ημερών υπήρξε ο Έλληνικός Λαός. Μπροστά στην άκλόνητή του σταθερότητα, η λυσοσασμένη όρμη της θύελλας στάθηκε ανήμπορη. Το Έθνος δεν υπέστη κανένα απολύτως κλονισμό· απ' εναντίας μάλιστα, βγήκε πιο ρωμαλέο από τη δοκιμασία, αφού ξεκαθάρισε τον οργανισμό του από τα σάπια εκείνα στοιχεία, που απειλούσαν την Ισορροπία του. Κι' ελεύθερο πιά, μονιασμένο, με την ψυχική ένότητα που αναβίωσε, βαδίζει προς τα μεγάλα του πεπρωμένα.

Κι' όμως η Μεγάλη ψυχή του Έλληνικού Γένους πόσο θά ράγισε τη μοιραία εκείνη βραδυά της 1 Μαρτίου όποτε άντήχησαν από το πυροβολείο του Λυκαβη-

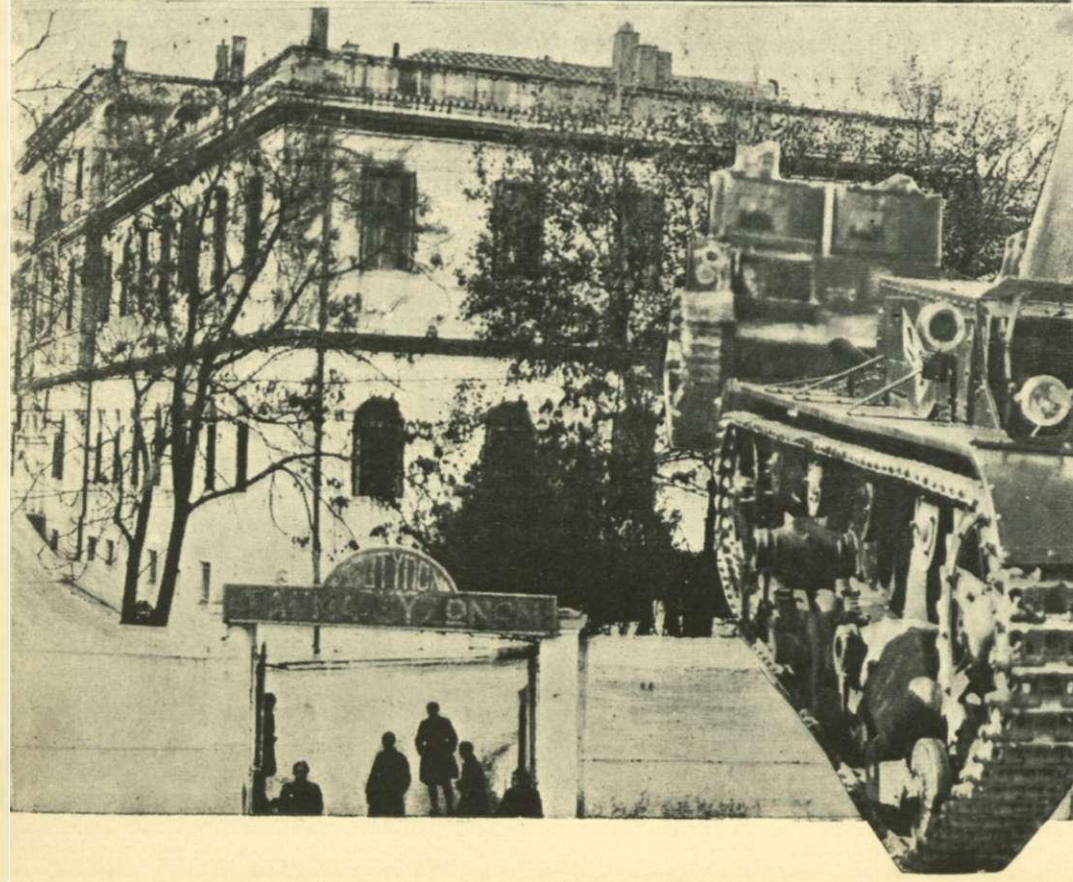
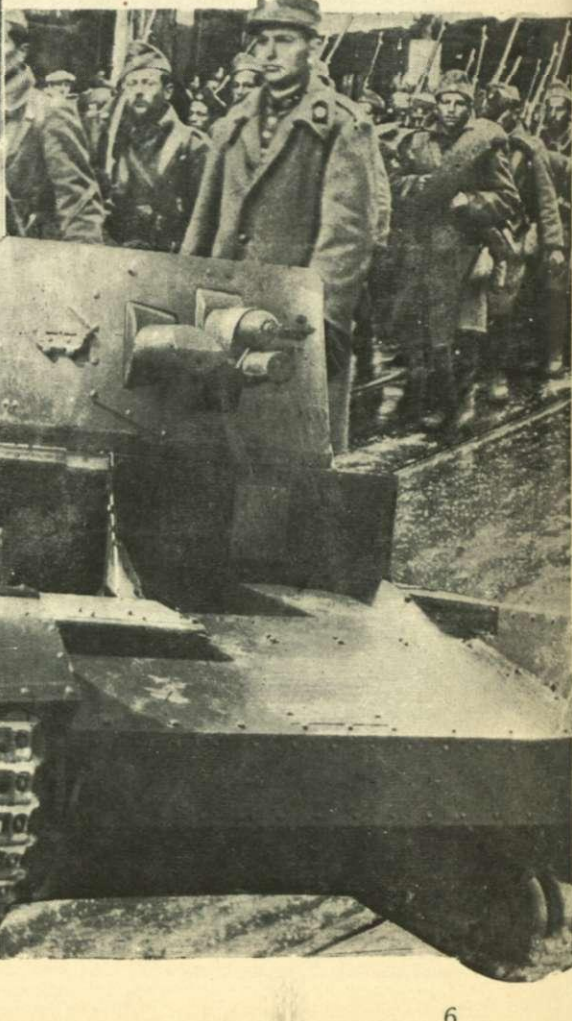
του ή πέντε κανονιές του συναγερμού, συναγερμού Έλλήνων εναντίον Έλλήνων! Η πιο τερατώδεις φήμες κυκλοφορούσαν στους δρόμους, μαζί με τους ανύποπτους διαβάτες, που αναρωτιόνταν τι συνέβαινε. Η βαρείς όμοβροντιές του Προτύπου Τάγματος έπεφταν κάτω ακριβώς από τον Ίερό Βράχο, όπου άσφαλώς εκείνη τη στιγμή θά πλανιόντουσαν οι ήσκοι των μεγάλων Έλλήνων της αρχαιότητας, βλοσυροί και συνοφρυωμένοι. Από τους καταπληκτικούς χαρακτήρες τους, οι απόγονοί τους δεν έκληρονόμησαν παρά μόνο τα έλαττώματα...

Την ίδια ακριβώς στιγμή, στις άκτες, όπου πρό είκοσι και πλέον αιώνων παρουμόνευαν οι Πέρσαι σύνδεσμοι, έτοιμοι για να ειδοποιήσουν τον καθισμένο στην κορυφή του Αιγάλεω Ξέρξη, κατέβαιναν βιαστικά κανόνια, που οι μπουδες τους έστρέφοντο προς το δοξασμένο στενό, όπου η ελληνικές νηες κατεναμάχησαν τον όγκωδη Περσικό στόλο. Κι' από το στενό εκείνο άρχισαν να προβάλλουν ένα-ένα τα περήφανα ελληνικά σκάφη, που το καθένα τους τόσο αίμα και τόσο τιμιον ιδρώτα αντιπροσωπεύει. Και πίσω από την παράταξη των αντιτορπιλικών, ένας θρόλος, ο «Γεώργιος Αβέρωφ». Το καράβι-θαύμα. Το θωρηκτό που ένεσάρωσε τις έθνικές φιλοδοξίες, που αναζωπύρωνε το φρόνημα του Γένους στις πιο δύσκολες στιγμές, που έπετέλεσε το μοναδικό σύμβολο των ελληνικών διεκδικήσεων. Στην τρισχιλιετή ιστορία του Έλληνισμού, η λέξις «Αβέρωφ» άκολουθοϋσε την λέξη «Αγία-Σοφία» στα ιδεώδη της Φυλής. Και τώρα ο «Α-

Ο Έθνικός κυβερνήτης Π. Τσαλδάρης

Κατά σειράν: Συναγερμός από το πυροβολείο του Λυκαβητού. — Το Πρότυπον Τάγμα εϋζώνων όπου έξεδηλώθη η στάσις. — Ο έθνικός στρατός έτοιμος προς έπιβιβασιν δια το μέτωπον του Στρυμόνος. — Τονκς.

Κατά σειράν: Η κ. Λίνα Τσαλδάρη με τους στρατιώτας κατά την άναχώρησιν των δια το μέτωπον Στρυμόνος εις τον σταθμόν Λαρίσης. — Ο άρχιστράτηγος και όπουργός των Στρατιωτικών κ. Γεώργιος Κονδύλης εις το στρατηγείον του στο Στρυμόνα. — Ο άρχηγός του στόλου, όπνοαύραρχος κ. Άλ. Σακελλαρίου.

Κάτω κατά σειράν: Η έπιστροφή των στασιαστικών πλοίων. — Ο στασιαστής άντιστράτηγος Καμμένος εις την Βουλγαρίαν. — Και τό... τέλος: η φυγή του για πάντα εις την Ξένην.

σου τα ποταπά άτομικά τους συμφέροντα, ο λαός ώρθώθηκε με μία ψυχή. Ο λαός της Κρήτης, των νησιών, της Θράκης, της Ανατολικής Μακεδονίας, έπαρχιών, που για ένδεκα ήμερες γνώρισαν τον έφιάλτη της έπαναστατικής διοικήσεως, η μάλλον της έλλείψεως κάθε διοικήσεως, ύπο-

δέχθηκε με παγερή άδιαφορία και απεθάρυνε από την πρώτη στιγμή τους προδότες. Για μιά ακόμα φορά στη στιγμή του κινδύνου, φανερώθηκε η ένότης εκείνη, χάρις στην οποία ο ελληνισμός επί τριάκοντα αιώνες κατάρθωσε να έπιζήση ανάμεσα στις πιο μεγάλες δυσκολίες.

Άλλά εκτός από τα έσωτερικής φύσεως άγαθά άποτελέσματα του παράφρονος έγχειρήματος, εκτός από την άποκατάσταση της ψυχικής ένότητος του έθνους, την γεμάτη έλπίδες ύπόσχεση για μιά καινούργια ζωή, η 1 Μαρτίου 1935 υπήρξε ήμερομηνία σημαντική κι' από μιάς άλλης άπόψεως.

Στις δύσκολες στιγμές τις όποιες περνά η άνθρωπότης, μπροστά στην άπειλή ενός αίφν.διαστικου πολέμου, η Έλλάς απέδειξε, χάρις στην όξυδερκεστάτη έξωτερική πολιτική της Έθνικής Κυβερνήσεως, ότι μπορεί να στηρίζεται στις συμμαχίες για την αντιμετώπιση κάθε έξωτερικού κινδύνου. Το Βαλκανικόν σύμφωνον, πραγματικόν άριστούργημα της διεθνούς διπλωματίας, έφαρμόσθηκε αυτόμάτως. Έτσι έδόθη στην Έλλάδα, άλλη μιά φορά ακόμη η εύκαιρία, ν' αποδείξη στους πολιτισμένους λαούς της Εϋρώπης, ότι η συμμαχίες της άποτελοϋν ένα σιδερένιο κλειό μπροστά στον όποιο θά μπορούσε να σπάση και η πιο ώμη έξωτερική βία.

Η θύελλα πέρασε πιά. Ύστερα από την κοσμοχαλασία της μπόρας, ακολούθησαν η γαλήνη. Τα τελευταία μαύρα συγγεφάκια έξαφανίσθηκαν στον όρίζοντα. Ο καταγάλανος ελληνικός ούρανός φεγγοβόλα, διαυγής και άπέραντος. Και στο στερέωμα άστράφτει ο ήλιος, ο αιώνιος ήλιος που έλουζεν ανέκαθεν με τις άχτίτες του τα εύλογημένα ελληνικά χώματα.

Η θύελλα που επί ένδεκα ήμερας άνοστάτωσε τον Έλληνικό λαό πέρασε. Αρχίζει τώρα η άνοιξις της Έλλάδος, η άναδημιουργία του επί τόσα έτη δοκιμασθέντος Έθνους...

βέρωφ» αυτός, κολοσσιαία ήθική άξια, δοκίμαζε την μεγαλύτερη κατάπτωση: Άνεκρϋόσσετο σκάφος πειρατικό!

Την αύγην της 2ας Μαρτίου η Έλλάς δολόκληρη κλυδωνιζόνταν από την θύελλα. Συσσωματωμένος, όμως, ο ελληνικός λαός πίσω από τους άξιους άρχηγούς του, έμψυχωμένος από την έλπίδα της άπολυτρώσεως και άντλώντας ψυχικό σθένος από την έπίγνωση του δικαίου του άγώνος, ώρθώθηκεν άποφασιστικά για ν' αντιμετώπιση την άνιερη έπίθεση των έπιδρομέων.

Οι μητραλοται είχαν βεβηλώσει την νύκτα της 1ης Μαρτίου τον Ίερόν Βράχο και τα άγνά κύματα της Σαλαμίνας, την έπομένη, θέλησαν να κηλιδώσουν μιάν άλλην δοξασμένη Έλληνική περιοχή: την Κρήτη.

Η ήρωική μεγαλόνησος, όπου άνθισε ο πρώτος ελληνικός πολιτισμός και που ανέκαθεν υπήρξε στην πρώτη γραμμή του έθνικου μας μεγαλείου, που κατακτήθηκε σαραντα φορές από ξένους έπιδρομείς, χωρίς ποτέ να σκλαβωθή, δε μπορούσε να σκλαβωθή ούτε αυτή τη φορά. Ο άνάξιος προδότης δεν υπήρξε γιός της. Γιατί οι προδότες δεν έχουν μητέρα. Θά την πρόδιδαν κι' αυτήν ακόμα!

Το μόλυσμα άπλωνόταν. Μετά την Κρήτη, η Μακεδονία. Το έγκλημα γινόταν τώρα ακόμη φρικιαστικώτερο. Γιατί δεν βρέθηκε ποτέ κανένας για να διαμφισβητήσει την Έλληνικότητα της Άκροπόλεως, της Σαλαμίνας, της Κρήτης. Πόσους άγώνες, όμως, δεν έστοίχισε στην Έλλάδα η δύσμοιρη Μακεδονία, πόσα δάκρυα, πόσο αίμα! Η χώρα του Φιλίππου και του Άλεξάνδρου, τα χώματα που κατέστησαν ιερά από το αίμα ενός Παύλου Μελά και ενός Καπετάν Άγγρα, οι έφορες πεδιάδες του Άξιου, του Στρυμόνος, του Νέστου και του Έβρου, τα άγρια ρουμάνια της Ροδόπης και της Κερκίνης, τα γεμάτα ζωή λιμάνια της Θεσσαλονίκης, της Καβάλλας, της Άλεξανδρουπόλεως — ελληνικώτατα κομμάτια της αιώνιας Έλλάδος — έκίνησαν ανέκαθεν την άπληστεία των λαών του Αίμου. Κι' όταν επί τέλους οι έκτάσεις αυτές επανέκτησαν πιά τελείως τον ελληνικό τους χαρακτήρα, χάρις στον έποικισμό του υποδούλου Έλληνισμού, όταν πιά ξεριζώθηκαν για πάντα η λιγες ξένες έστιες, που πάντοτε υπήρχαν ο κίνδυνος να έξαπλωθούν και να θέσουν σε κίνδυνο την ίδια την ύπόσταση της Έλλάδος ως έθνους, ήλθε το έγκληματικό έγχειρήμα για να άναστατώση, για μιά ακόμη φορά, το νευραλγικό αυτό σημείο του Έλληνικου Κράτους.

Μπροστά, όμως, στην θρασύτητα των λίγων μικροφιλοδόξων, που θέλησαν να αίματοκυλίσουν την Έλλάδα για να έξυπηρετή-

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΦΙΛΙ

‘Η Θεσσαλική έπαρχία, τράνταξε τότε, σά νά ξυπνούσε μόλις από τόν ύπνο της, τής σκλαβιάς στό φώς τής έλευθερίας. Κι’ όμως, είταν ώραία στήν κατάστασή της εκείνη, γιατί δέν υπάρχει πιά έτσι, παρά στή μνήμη τών ανθρώπων πού τήν προφτάσανε μέ τούς μαχαλάδες της, τά καλντερίμια της, τά τζαμιά της, τίς τουρκοπουλές της, πού βγαίνανε τυλιγμένες στους άτλαζωτούς φερεντζέδες τους κοπάδια—κοπάδια, τούς έβραϊούς της, πού γιά τή μεγάλη γιορτή τους, στήνανε στις αλύες τους τά καλύβια τους από φρέσκα καλάμια και κατά τά δειλία τών σαββάτων ξεκινούσανε γιά τίς όχθες του ποταμού, γιά νά προσμεινούν, όπως λέγανε τά χριστιανόπουλα, τήν έλευσι του Μεσσία τους. Τά σπιτάκια τών χριστιανών είταν χωμένα μέσα σέ λουλουδιασμένες αλύες και συγκοινωνούσανε μεταξύ τους μέ πορτάκια και παραπορτάκια. ‘Απ’ αυτά πηγαινόρχονταν οί γειτόνοι κι’ οί γειτόνισες κι’ απ’ αυτά περνούσανε τά παιδιά τους, πότε στήν αύλη του ένός και πότε στήν αύλη του άλλου, γιά νά παίξουνε τό κυνηγητό, τό κρυφτούλι, τούς σβώλους ή τό παιχνίδι τής παντρειάς μέ τό φράγκικο τραγούδι πού λέγανε μαζί:

«...Παντρεύουμε τήν Κάκια,
Γκέου, γκέου, γκέου...
Τής δίνουμε τόν Κώστα,
Φράντσε βά γκέου!...»

Σέ μιά απ’ αυτές τίς παιδικές κι’ άθώες παντρείες γνωρίστηκαν ό Θανασάκης κι’ ή Φροσούλα, μαθητούδια του έλληνικού σκολειου. ‘Ολοι τό ξέρανε και πρώτοι—πρώτοι οί γονείς τους, πώς τά παιδιά τους είταν έρωτευμένα. Τό καταλάβαιναν από τά βλέμματά τους πού αλλάζανε, τά γεμάτα περιπάθεια, απ’ τά χαμόγελά τους και προπάντων απ’ τίς περιποιήσεις πού έκαναν μεταξύ τους γιά ψύλλου πήδημα. ‘Ομως είταν τόσο άθώα όλα αυτά τά καμώματά τους, πού κανείς δέ σκέφτηκε νά τά έμποδίση. Τή συμπάθειά τους αυτή τή βρήκανε μάλιστα και βολική γιά νά τή μεταχειρίζονται πρός τό καλό τους. ‘Οταν λόγου χάρι ό Θανασάκης άμελούσε τά μαθήματά του, τουλέγ’ ή μητέρα του. «Δέ ντρέπεσαι; Τί θά πη σάν τό μάθη ή Φρόσω;» Κι’ ό Θανασάκης τότε έπεφτε μέ τά μούτρα στό διάβασμα. ‘Οταν πάλι ή Φρόσω φαινόταν άνυπάκουη κι’ άταχτη, οί γονείς της τήν φοβερίζανε, πώς τό άπόγευμα δέ θά τήν άφήσουν νά πάη νά παίξη μέ τό Θανασάκη κι’ αυτή άμέσως άλλαζε’ γινότουν ένα κομμάτι μάλαμα σωστός άγγελος.

Μέ πόση λαχτάρα κάθε χρόνο οί τρυφερές καρδιές τους έπρόσμεναν νά ρθή τό μεγαλοβδόμαδο γιά νά πάψουνε τά μαθήματά τους και νά βλέπουνται πιά από τό πρωί ως τό βράδυ. Κάθε άρχή του χρόνου μετρούσανε τίς μέρες και σκαρώνανε ένα ήμερολόγιο, δένοντας τόσα χαρτάκια, όσες μέρες χρειαζόντουσαν ως τήν Κυριακή του Λαζάρου. Κάθε πρωί άφαιρούσαν ένα χαρτάκι κι’ ύστερα μετρούσαν δσ’ άπομένανε και πάλι κόβανε και πάλι μετρούσανε κι’ όσο λιγόστευαν, τόσο λαχταρούσανε κι’ άνυπομονούσανε νά πάρουν τέλος. Γιατί τό μεγαλοβδόμαδο, δέν είνε σάν τίς άλλες γιορτές πού γιορτάζονται μέσα στις κλειστές σάλες τών σπιτιών. Τό μεγαλοβδόμαδο, ή άνάστασι, ή λαμπρή, είνε γιορτές του υπαίθρου, γιορτές τής φύσεως, πού δέν τίς ξεχωρίζεις από τήν άνοιξι και τίς μοσκοβολιές τών λουλουδιών. ‘Υστερα είνε κι’ οί άκολουθιές. ‘Α, τά γλυκά βράδεια στήν εκκλησιά, μέ τή συνάθροισι του κόσμου του γνωστού, μέ τά μισόφωτα, πού έξωραίζου τά πρόσωπα, μέ τούς ψαλμούς και τά τροπάρια, μέ τά δαφνόκλαρα και τά βάγια, μέ τήν άγάπη και τήν καλωσύνη, κι’ ύστερα μέ τό «Χριστός ‘Ανέστη» και τίς λαμπάδες, μέ τά κόκκινα αύγά, και μέ τ’ άρνιά πού ψήνουν στις αλύες οί μεγάλοι,

ένω οί μικροί χαρούμενοι παίζουν δλόγυρα, ταιγκρίζουν τ’ αύγά τους, κρύβονται πίσω από θάμνα, δίνουν τά χέρια τους, πλάθουν παλάτια νεραΐδοθεμελιωτα μιάς άφταστης εύτυχίας...

Τό χρόνο, όμως, εκείνο οί γονείς τών παιδιών, από άσήμαντες άφορμές και γυναικοκουκουριές τής γειτονιάς είχανε πάψει νά βλέπουνται. Τά παιδιά, πού τά νοιώθουν δλ’ από ένστιχτο, άναγκάστηκαν κι’ αυτά σιγά—σιγά ν’ άραιώσουν τά συναπαντήματά τους ως πού τά σταμάτησαν δλότελα. Κανένας δέ θά μπορέση ποτέ νά ξεδιαλύνη τί γίνεται σέ τέτοια περίστασι μέσα σέ μιά παιδική ψυχή. ‘Ωστόσο ό Θανασάκης άλλαζε από μέρα σέ μέρα. Τόν έπιαναν άφηρημάδες, μελαγχολούσε, ρέμβαζε, άδυνάτιζε, σούφρωναν τά μάγουλά του. ‘Ομως κανείς δέν πρόσεχε τήν άλλαγή του. Κάθε άπόγευμα πού σχόλαζε, πήγαινε στό περιβόλι, όπου σκάρωναν άλλοτε τόσα παιχνίδια μέ τή Φρόσω, όπου αντίλαλούσαν θαρρείς ακόμα τά κρυστάλλινα γέλια της επάνω στα φύλλα τής πασχαλιάς μέ τά φτερά του άγέρα και φανταζότουν πώς θάρθη όπως άλλοτε νά μοιράση μαζί του τό ψωμί της, νά καθήση κοντά του, κάτου από τό κιάσκι, νά μιλήσουν τίς ώρες πού οί σπουργίτες κυνηγιούνται και παίζουν από κλαρί σέ κλαρί. ‘Ομως σιγά—σιγά τό σούρουπο έπεφτε κι’ ή Φρόσω δέ φαινότουν, δέν έρχότανε. Και λυπημένος γύριζε στό δωμάτιό του, άνοιγε τό βιβλίο του και διάβαζε, διάβαζε, χωρίς νά καταλαβαίνη τί διαβάζει. ‘Η λύπη του διπλασιάστηκε, έφτασε στό κατακόρυφο, σάν ήρθε προπάντων ή Μεγάλη ‘Εβδομάδα. ‘Εκανε σάν τρελλός. ‘Ανέβαινε στή μάντρα γιά νά τή δηί στό περιβόλι της. Και μιά μέρα,—είταν μεγάλη τρίτη,—τήν είδε, μέ δέν είταν μόνη της. Είταν μέ τό Γιώργο τό συμμαθητή του τόν ξανθό, πού είχε από μήνες έρρη μέ τήν οικογένειά του νά καθήση στήν ‘Ιδια γειτονιά. ‘Ενα παράδοξο αΐσθημα, πού δέν είχε ποτέ του νοιώσει, τόν έκυριεψε δλόκληρο και του άνέβασε τό αίμα στό κεφάλι. ‘Ο Θανασάκης ζήλεψε. Ξεσκαρφάωσε από τή μάντρα, κρύφτηκε πίσω από μιά τουφφα άπριλιάτικων τριανταφυλλιών κι’ άρχισε νά κλαίη μέ λυγμούς, άπελπισμένα. Εύτυχως τό ‘Ιδιο βράδυ ή μητέρα του τόν έπήρε στήν εκκλησία, όπου είταν κι’ ή Φρόσω μ’ άλλα γειτονόπουλα και μέ τόν ξανθό συμμαθητή του, τό Γιώργο πού κοντά της. ‘Ο Θανασάκης έχλώμιανε.

— Γιατί δέν πās κοντά στα άλλα παιδιά; Τόν ρώτησε ή μητέρα του.
Και τόν έσπρωξε πρός τό μέρος τους.
— ‘Η Φρόσω παραμέρισε όλα τ’ άλλα παιδιά και τόν έπήρε από τό χέρι, κοντά της. Τόν κοίταξε γλυκά.

— Τι έχεις; Του είπε. ‘Εσύ τρέμεις. Τό χέρι σου είνε παγωμένο.

— Τώρα δέν έχω τίποτε. Τής άπάντησε. Είμαι καλά. Κι’ έρριξε μιά άγρια ματιά πρός τό Γιώργο, πού του τήν άνταπέδωκε πού άγρια.

‘Ετσι κάθε βράδυ ξανάρχισαν νά βλέπουνται στήν εκκλησιά. ‘Ο Θανασάκης κοντά της, θά ξανάβρισκε δλη τήν παλιά χαρά του, δλη τήν εύτυχία πού του είδινε ό κρυφός κι’ άθώος έρωτάς του, αν λίγα βήματα πού πίσω δέ βρισκότουν πάντα αυτός ό ξανθός συμμαθητής του, πού ρουφούσε μέ τά μάτια του τή Φρόσω και πού κάθε τόσο πετούσε και κάποια λέξι διφορούμενη και πειραχτική γι’ αυτόν. Τή νύχτα τής ‘Αναστάσεως τό κακό είχε προχωρήσει πού πολύ. ‘Ο ξανθός συμμαθητής, ό Γιώργος, δέν άφηνε ούτε στιγμή χωρίς νά χύση τό φαρμάκι της ειρωνιάς του. Ζήλευε τό Θανασάκη. Κι’ αυτός ταραγμένος, λυπημένος κοίταζε τή Φρόσω μέ κατήγορο βλέμμα σά νά τής έλεγε πώς αυτή φταίει γιά τήν τόση του ζεσιπωσιά.

— Δέν είσαι ή ‘Ιδια πιά. Τής ψιθύρισε μελαγχολικός.

— ‘Εσύ δέν είσαι ό ‘Ιδιος. Του άπάντησε.

Τή στιγμή εκείνη οί παππάδες άρχισαν νά ψέλνουν τό «Χριστός ‘Ανέστη», οί καμμένες σημάινανε μελωδικά κι’ δλοί άνάψανε τίς λαμπάδες τους. ‘Ο Θανασάκης έδωκε τήν άναμμένη λαμπάδα του στή Φρόσω και πήρε τή δική της και τήν άναψε. ‘Ο Γιώργος πλησίασε ν’ άνάψη τή δική του από τή δική της, όμως αυτή θυμωμένη του είπε:

— ‘Αναψε από άλλον!

‘Ο Θανασάκης τής έπιασε κρυφά τό χέρι, τής τώσφιξε τρυφερά και τίς ψιθύρισε:

— Φρόσω, σ’ άγαπάω!...

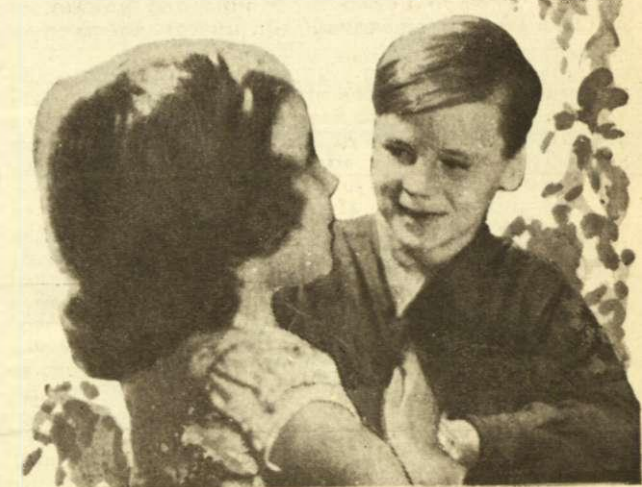
‘Ομως τή στιγμή εκείνη κάποιες γυναίκες έμπηξαν τίς φωνές. Τά μαλλιά τής Φρόσως και γόντουσαν. ‘Ο Θανασάκης τάρπαξε μέ τίς δού του χούφτες και τāsβυσε, άψηφώντας κάθε κίνδυνο. ‘Ο Γιώργος είχε γίνει κατακίτρινος, γιατί αυτός είχε πλησιάσει τή λαμπάδα, τάχα από άφηρημάδα, γιά νά τής κάψη τά ώραία της σγουρά μαλλιά, από τή ζήλεια του. Οί γονείς τών παιδιών έτρεξαν φοβισμένοι κι’ ήσυχασαν μόνο σάν είδαν πώς τό κακό δέν είταν μεγάλο.

— Βλάκα! ‘Εφώναξαν στόν ένοχο. Δέ ντρέπεσαι τό μπόι σου; ‘Από τό μαντρί σέ φέρανε;

‘Ο Γιώργος χώθηκε καταντροπιασμένος μέσα στό πλήθος και χάθηκε, ένω οί άλλοι μαζί τώρα, γονείς και παιδιά, μέ τίς λαμπάδες άναμμένες γύρισαν στα σπίτια τους συμφιλιωμένοι κι’ άγαπημένοι όπως άλλοτε. Τήν άλλη μέρα δυό άρνιά ψήνόντουσαν στήν αύλη του Θανασάκη. Κι’ ένω οί μεγάλοι, γύρω απ’ τή φωτιά, κουβέντιαζαν παρακολουθώντας τό ψήσιμο τών λαμπριάτικων άρνιων, αυτός μέ τή Φρόσω, πίσω από μιά πασχαλιά άλλαξαν τό πρώτο τους φίλι.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

(‘Αριστέιον Γραμμάτων και Τεχνών)

Τ' άδπρα μαλλιά

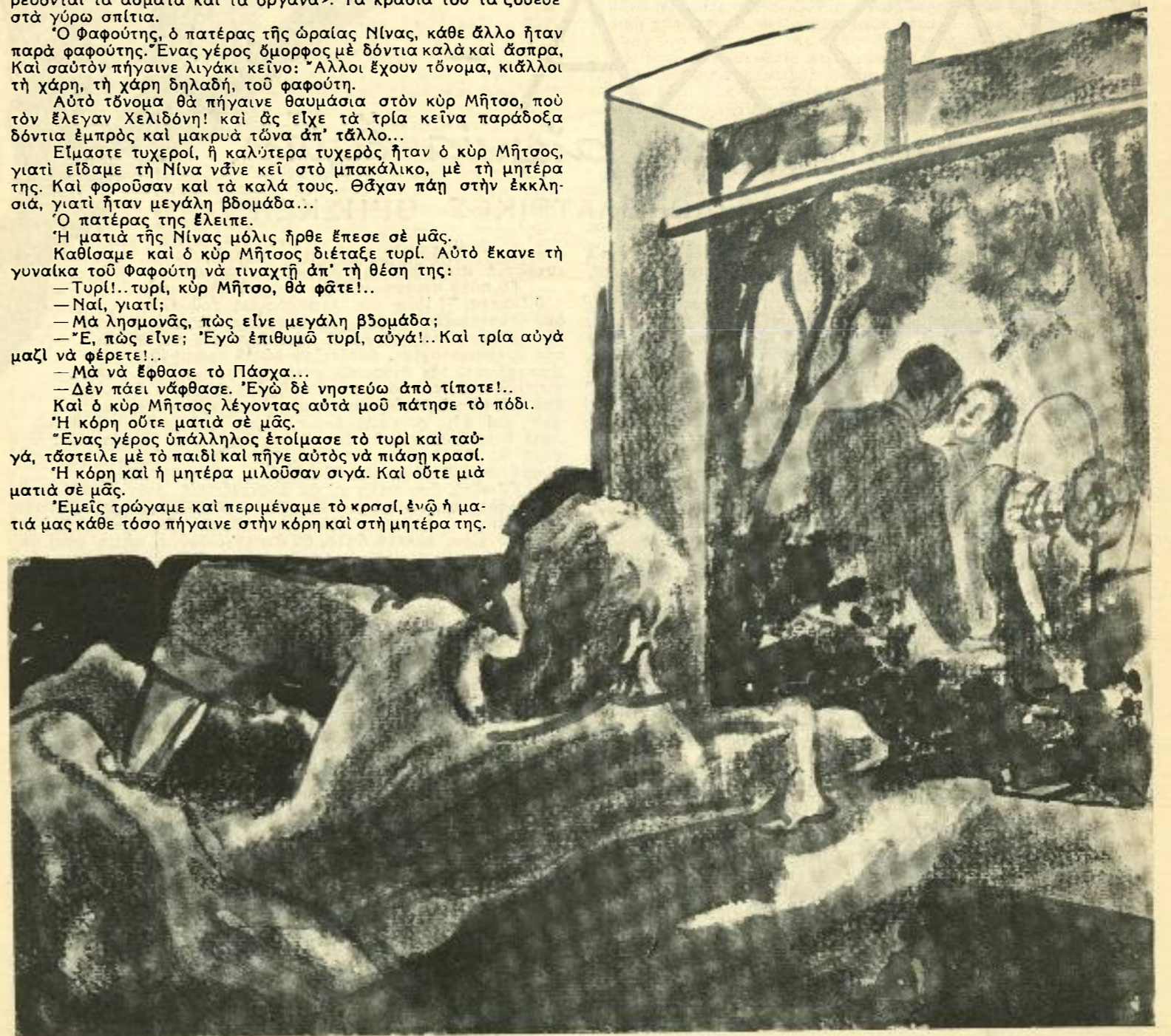
“Ο μπάριμπα Μήτσος ή ο κύριος Μήτσος, όπως έλεγε αυτός τον έαυτό του, έπαψε να λέει, να διηγείται τον έρωτά του, τις νέες χαρές που του έδινε.
“Εμείς, έγω και ο Καπούλης, μείναμε σιωπηλοί σαν σε λέξεις, τό κάτι να πούμε νάχε κρυφτή.
Αυτό, χωρίς να μάς κοιτάξει διάλου, σά βυθισμένος, κυκλωμένος μέσα σέ κείνα που μάς ειπε, έβγαλε τσιγάρο και τάναψε. Κέπειτα άρχισε να καπνίζει με μισόκλειστα μάτια.
“Ισως θά ξανάφερνε με τό νού του τις γλυκές, τις θείες στιγμές που ειχε περάσει!
Σέ μένα, στό νού μου, καθώς τον κοίταξα, ήρθαν τά λόγια του φίλου μου, του Καπούλη, που μου ειπε την πρώτη βραδυά, όταν μάς διηγήθηκε τους άθλους του ο μπάριμπα Μήτσος:
— Τά καλά τά σόκα τα τρώνε τά γουρούνια!
Και ήταν αδύνατο να μη πη δσες φορές μάς έλεγε νέα άπ' τον έρωτά του, να μη πη και κάτι λόγια της αγάπης του:
— “Αχ, πόσο μάρεσουν τάσπρα σου μαλλιά, πόσο δεν ξέρεις! Τά βάσανα τά έκαναν έτσι, μα και γιαυτό τάγαπώ διπλά!..
Με τον κύριος Μήτσο ειχαμε λίγο καιρό, μέρες καλύτερα, που πιάσαμε σχέση. Τόν έέραμε, τον βλέπαμε στη γειτονιά, όμως, χρόνια, από παιδιά. Θά ήταν έβδομήντα, έβδομήντα δυό-χρονών, κακομούτσουνος, με λίγα δόντια, πρό πάντων έμπρός δυό-τρία και κείνα σά μεγάλα καρφιά κίτρινα. Γερντοπαλλάκαρο, που του άρεσαν, όμως, οι γυναίκες πολύ δπως και τό καλό κρασί.
Σέ μία ταβέρνα ειχαμε πιάσει σχέση κέπειτα τά πίνουμε κάθε μέρα μαζί. Δεν ήταν φτωχός, ειχε τά χρηματάκια του. Πρώην εργολάβος οικοδομών. Τη δεύτερη βραδυά, όμως, μάς ειπε κάτι, έναν έρωτά του τωρινό, στά γεράματα, που μάς έκανε να μείνουμε κατάπληχτοι. Δέ μπορούσαμε να τό πιστέψουμε, ήταν από κείνα που και να τά βλέπη κανείς με τά μιάτια του, πάλι δεν τό πιστεύει. Νομίζει πώς τά μάτια τον γελοούν.
“Ο κύριος Μήτσος καθόταν στό σπύτι του Φαφούτη του μπακάλη, ή καλύτερα σ' ένα δωμάτιο άπ' τά κάτω του σπιτιού του, πουχε για νοίκισμα. Αυτό τό σπύτι ήταν στό βάθος της σούλης χτισμένο, μ' ένα μόνο παράθυρο στό δρόμο και όλο τάλλο πρόσωπό του να βλέπη πρός τά πίσω του μπακάλικου.
Τά κάτω δωμάτια που νοίκιαζε ο μπακάλης, ποτέ δεν ήταν

όλα νοικιασμένα, γιατί ζητούσε γηραλέους νοικάρηδες. Δεν ήθελε να βάλει στό σπύτι του νέους. Και ή αιτία ήταν, πώς ειχε κόρη. Τι κόρη όμως! “Ενα θαυμάσιο πλάσμα! “Όλοι οι νέοι της γειτονιάς και άλλοι ξένοι, ειχαν ξετρελλαθή μαζί. “Αλλά κανείς δεν ειχε καυχήθη, πώς τον καλοκοιτάζε, έστω και μία φορά. “Ήταν υπερέφηνη και τό χαμόγελό της σπάνιο μπροστά σέ ξένους.
Τελευταία ειχε διαδοθή στη γειτονιά, πώς την ειχαν άρραβωνιάσει μέναν καπετάνιο, όταν ειχαν πάει για να περάσουν τό καλοκαίρι στο νησάκι της μάνας της.
Αυτό διαδόθηκε στη γειτονιά, αλλά να ο κύριος Μήτσος παρουνιάστηκε στη μέση και μάς ειπε άλλα.
“Η κόρη ή ώραία, τό πλάσμα κείνο, ειχε αγαπήσει τρελλά, τό ζαρωμένο πρόσωπο και τάσπρα μαλλιά του κύριος Μήτσου!
Τά χάσαμε. “Απίστευτο μάς φάνηκε, άλλ' έλεγε κάτι πράματα, κάτι λόγια, που ήταν αδύνατο να τά βγάξη άπ' την κοιλιά του! “Ο φίλος μου ο Καπούλης πήγαινε να τρελλαθή.
— Μά μπορεί να γίνη αυτό, μπορεί; “Όλο με ρωτούσε. “Αν ήταν κανείς ώραίος γέρος, έ, τότε θάλεγα κέγώ... Μά αυτόν ούτε με την ταίμιδα τον πιάνετε! Και ήταν αλήθεια πολύ άσχημος ο κύριος Μήτσος.
Ξεχειλωμένα τά γουρλωτά μάτια του, χωρίς δόντια, με τά δυό-τρία κείνα έμπρός, που έμοιαζαν και με δόντια μπουλντόκ.
— Μά όλα γίνονται, ειχα πεί στον Καπούλη. Και ίσως αυτή, επειδή έχει περίσσια όμορφιά κέχει και χορτάσει να βλέπη όμορφιές στον καθρέφτη της, να ζήτησε τό αντίθετο, ναπολούση την άσχημιά!
Κέτσι θάταν!
Και μάς έλεγε τά λόγια της:
— “Αχ, πώς μάρεσουν τάσπρα σου μαλλιά, πώς μάρεσουν! Στάσου να τά χαϊδέψω!
“Ετσι του πρωτοειπε κάτω στην αυλή τη νύχτα. Και του χάιδεψε τά μαλλιά, κι αυτός την άγκάλιασε και τη φίλησε.

Και κάθισαν όδρες στην αυλή, σε καρέκλες του μαγαζιού, ο ένας κοντά στον άλλον, άγκαλιασμένοι...
“Αλλοτε πάλι, τούλεγε:
— Τά βάσανα σε γέρασαν, σου άσπρισαν τά μαλλιά σου και γι' αυτό σε άγαπώ διπλά!
Και ο Καπούλης γιαυτό έλεγε:
— Μά αυτή σωστά τον έχει έρωτευθή! για να λήη αυτά! Τι διάβολο, μόνον ο έρωτας σε κάνει να βλέπης τό άσχημο ώραίο! Αυτή δέ βλέπει ούτε τά χρόνια του! Τά βάσανα τον γέρασαν! Πώς σου φαίνεται αυτό! Μωρέ αυτός εν' εκατό χρόνων!.. Σίγουρα αυτή άν έβλεπε καμμία μούμια θά την άγαπούσε τρελλά.
Και μάς πιπλίζε τό μυαλό, ο κύριος Μήτσος, μαυτές του τις διηγήσεις σχεδόν κάθε βράδυ, γιατί και κάθε βράδυ, όταν όλοι κοιμόντουσαν, ειχαν συνέντευξη.
— “Εχω μία νύστα, βρε παιδιά! Τά ίδια πάλι άπόψε, τά ίδια... Και σηκώθηκα και πρωί...
Ειχανε πάλι φιλήματα, έρωτικά λόγια, άγκαλιασματα.
Και τό παράδοξο ήταν, πώς αυτή του ρίχτηκε, αυτή του ειπε να συναντηθούν τη νύχτα. Αυτός, που να τολμήση να την κοιτάξει και που να έλπιση, πώς θά την έχη μία βραδυά στην άγκαλιά του. Και γιαυτό της ειπε την πρώτη βραδυά:
Σάν όνειρο μου φαίνεται, σαν όνειρο! “Αχ, Νίνα μου, άν εινε όνειρο δεν θέλω να ζυμνήσω! Θέλω να μου έρθη ο θάνατος πάνω σαυτό!
— Μπράβο κύριος Μήτσο του ειπα γώ, τάπες καλά!
— “Αμ' τί έκανε κείνος. Κέπειτα για τί μέχεις έμένα, για μισό μερτικό;
— Να τί κάνει άμα έχει κανείς ένα τέτοιο πλάσμα κοντά του, μου ειπε ο Καπούλης κέπειτα, γίνεται χωρίς νανε ποιητής, άφου έγινε κι αυτό τό βλακόμετρο ο κύριος Μήτσος!
Τό μπακάλικό του Φαφούτη ήταν ένα καλό και μεγάλο μπακάλικό, γωνιαίο και με κρασιά γεμάτο τό ύπόγειο. Και πάντα ειχε καλά κρασιά, αλλά δεν τάχε για παρέες και μπεκρήδες, γιατί ήθελε ήσυχία. Δύο μόνον τραπέζια ειχε σε μία μεριά και από πάνω στον τοίχο με γράμματα μεγάλα: “Απαγορεύονται τά άσματα και τά όργανα”. Τά κρασιά του τά ζόδευε στα γύρω σπύτια.
“Ο Φαφούτης, ο πατέρας της ώραίας Νίνας, κάθε άλλο ήταν παρά φαφούτης. “Ενας γέρος όμορφος με δόντια καλά και άσπρα. Και σαυτόν πήγαινε λιγάκι κείνο: “Αλλοι έχουν τόνομα, κι άλλοι τη χάρη, τη χάρη δηλαδή, του φαφούτη.
Αυτό τόνομα θά πήγαινε θαυμάσια στον κύριος Μήτσο, που τον έλεγαν Χελιδόνη! και άς ειχε τά τρία κείνα παράδοξα δόντια έμπρός και μακριά τόνα άπ' τάλλο...
Είμαστε τυχεροί, ή καλύτερα τυχερός ήταν ο κύριος Μήτσος, γιατί ειδαμε τη Νίνα νανε κεί στο μπακάλικό, με τη μητέρα της. Και φορούσαν και τά καλά τους. Θάχαν πάη στην έκκλησιά, γιατί ήταν μεγάλη βδομάδα...
“Ο πατέρας της έλειπε.
“Η ματιά της Νίνας μόλις ήρθε έπεσε σε μάς.
Καθόσαμε και ο κύριος Μήτσος διέταξε τυρί. Αυτό έκανε τη γυναίκα του Φαφούτη να τιναχτή άπ' τη θέση της:
— Τυρί!.. τυρί, κύριος Μήτσο, θά φάτε!..
— Ναι, γιατί!
— Μά λημονάς, πώς εινε μεγάλη βδομάδα;
— “Ε, πώς εινε; “Εγώ έπιθυμώ τυρί, αυγά!.. Και τρία αυγά μαζί να φέρετε!..
— Μά να έφθασε τό Πάσχα...
— Δεν πάει ναφθασε. “Εγώ δέ νηστεύω από τίποτε!..
Και ο κύριος Μήτσος λέγοντας αυτά μου πάτησε τό πόδι.
“Η κόρη ούτε ματιά σε μάς.
“Ενας γέρος υπάλληλος έτοίμασε τό τυρί και ταυγά, τάστειλε με τό παιδί και πήγε αυτός να πιάση κρασί.
“Η κόρη και ή μητέρα μιλούσαν σιγά. Και ούτε μία ματιά σε μάς.
“Εμείς τρώγαμε και περιμέναμε τό κρασί, ένώ ή ματιά μας κάθε τόσο πήγαινε στην κόρη και στη μητέρα της.

Τό κρασί ήρθε, αλλά με τον έρχομό του κρασιού, καθώς ειχαμε γεμίσει τά ποτήρια, να και φάνηκε ο Φαφούτης να μπαίνει. Μάς ειπε, αλλά χωρίς να μάς μιλήση, να μάς χαιρετήσει, στράφηκε στην κόρη του:
— “Ο Θόδωρος ήρθε, της ειπε.
Της κόρης τό πρόσωπο σά να φωτίστηκε και σηκώθηκε γρήγορα από την καρέκλα της.
— Που εινε; ρώτησε.
— Μέσα πήγε άπ' την πόρτα του σπιτιού, της άπάντησε.
“Η Νίνα έφυγε και πίσω ή μητέρα της. Και ο γέρος Φαφούτης τότε γύρισε σε μάς και μάς ειπε με γέλιο.
— Να τους παντρεύουμε μεθαύριο για να ήσυχάσουν και να ήσυχάσουμε και μεις!
— Μά τί, την έχετε άρραβωνιασμένη την κόρη σας; ρώτησα γώ.
— Ναι, τόσο καιρό τώρα, άπ' τό καλοκαίρι, μου άπάντησε αυτός. Την άρραβώνιασα μ' έναν πατριώτη της γυναίκας μου, πλοίαρχο. Μά άφησε τη θάλασσα, πούλησε τό καράβι του, θά ζήση σιη στεριά τώρα. “Ετσι τό θέλει ή Νίνα. Και τί να κάνη κι' αυτός ο κακομοίρης. “Ετσι θέλεις, έτσι κάνω: Τί να κάνη; “Αγάπησε που λέτε τη Νίνα, τον αγάπησε κι αυτή κι οι τούς άρραβωνιάσαμε. Νά, τό καλοκαίρι που μάς πέρασε... Και θά ήσυχάσουνε, που λέτε, κι αυτοί και θά ήσυχάσουμε και μεις! Θά ήσυχάση και ο κύριος Μήτσος με τό γέρο Κώστα. Πρό πάντων ο κύριος Μήτσος, που κοιμάται και με τά τζάμια ανοιχτά, έτσι δεν εινε; Θά ήσυχάση άπ' τό πύτι-πύτι κάθε βράδυ να τά λένε. Κατεβαίνουνε κάτω στην αυλή και βάζω στοίχημα, ότι ο κύριος Μήτσος θά τ' άκούη όλα ότι λένε...
Κοίταξα τον κύριος Μήτσο και μου φάνηκε σά ναχε ξεραθή στην καρέκλα του. “Ο γέρος Φαφούτης εξακολούθησε να λέη:
— Τους έκανα παρατήρηση; Βρε παιδιά δεν αφήνετε τον κόσμο να ήσυχάση με τό πύτι-πύτι... Μπα, μιλούμε σιγά...
“Ο Φαφούτης σταμάτησε τη φλυαρία του, άπ' τό έμπασμα της κόρης του και ένός νέου ξεσκούφωτου με καλό παράστημα και γλυκεία μορφή, αλλά με μαλλιά, τά έπάνω, τά μεσαία άσπρα...

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΒΟΥΤΥΡΑΣ
(“Αριστέιον Γραμμάτων και Τεχνών)

ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

Καθαρώτατον ήλιο έπρομηνούσε
Τῆς αύγῆς τὸ δροσάτο ὕστερο άστέρι
Σύγνεφο, καταχνιά, δέν άπερνοῦσε
Τ' οὐρανοῦ σὲ κανένα άπό τά μέρη·
Καί άπό κεί κινημένο άργοφυσούσε
Τόσο γλυκὸ 'ς τὸ πρόσωπο τ' άέρι,
Ποῦ λές και λείι μεσ' 'ς τῆς καρδιάς τά φύλλα.
Γλυκειά ή ζωή και ό θάνατος μαυρίλα.

Χριστός άνέστη! Νέοι, γέροι και κόραις,
Όλοι, μικροί μεγάλοι, έτοιμαστήτε.
Μέσα 'ς ταις έκκλησίαις ταις δαφνηφόραις
Μέ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχτήτε.
Άνοιξτε άγκαλιαίς ειρηνοφόραις
Όμπροστά 'ς τοὺς Άγίους και φιληθήτε.
Φιληθήτε γλυκά χείλη με χείλη,
Πέστε Χριστός άνέστη, έχθροι και φίλοι.

Δάφναις εις κάθε πλάκα οί τάφοι
Και βρέφη ώραία 'ς τήν άγκαλιά οί μαννάδες.
Γλυκόφωνα, κυττώντας ταις ζωγραφι-
σμέναις εικόνες, ψάλλοννε οί ψαλτάδες,
Λάμπει τὸ άσήμι, λάμπει τὸ χρυσάφι,
Άπό τὸ φῶς ποὺ χύνουνε οί λαμπάδες.
Κάθε πρόσωπο λάμπει άπ' τ' άγιοκέρι
Όποῦ κρατοῦνε οί Χριστιανοί 'ς τὸ χέρι.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

ΝΕΚΡΙΚΗ ΩΔΗ

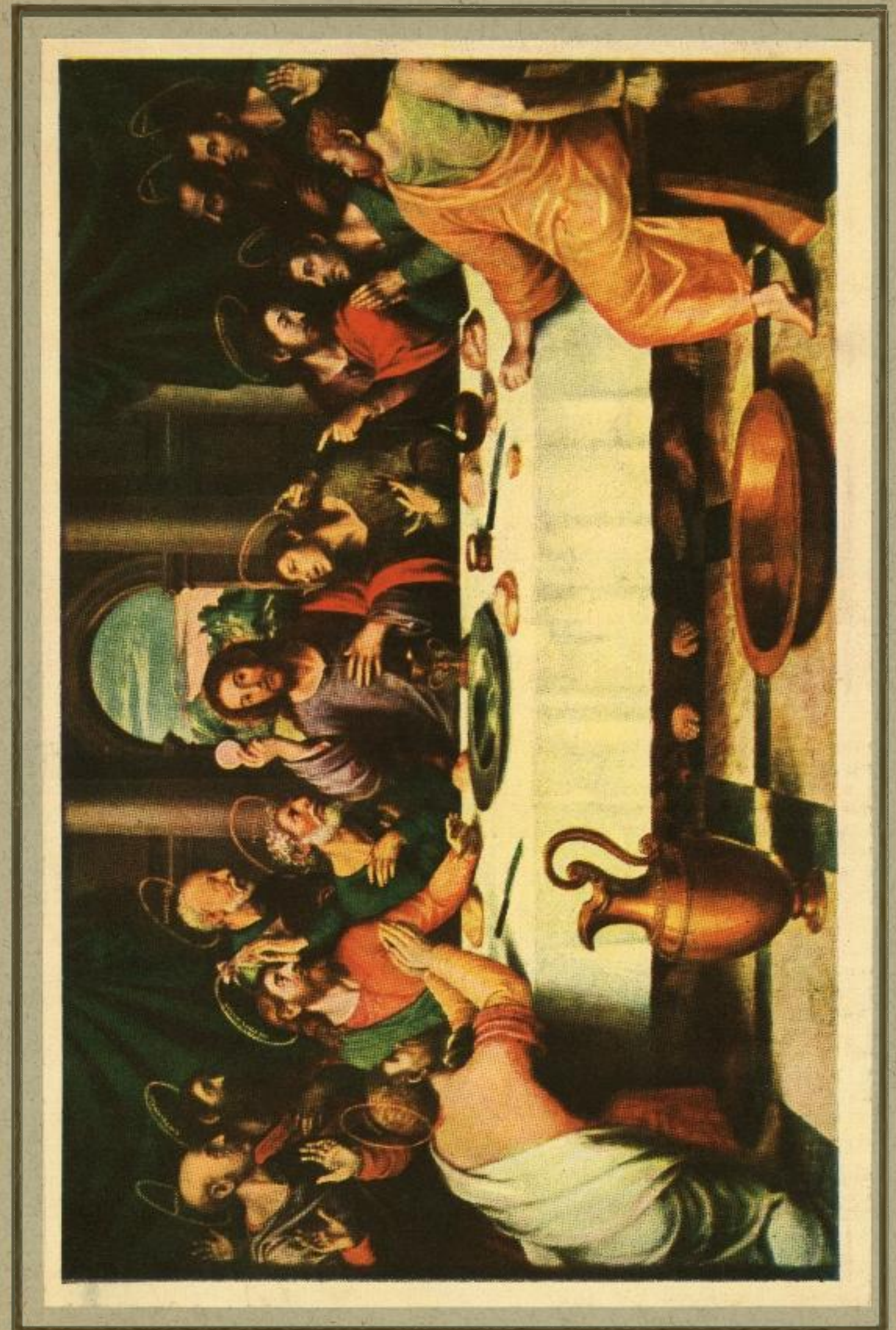
Τοῦ πατέρα σου όταν έλθης
Δέν θά ίδῆς παρὰ τὸν τάφο·
εἶμαι όμπρός του και σοῦ γράφω
Μέρα πρώτη τοῦ Μαγιοῦ.

Θά σκορπίσουμε τὸ Μάη
Πάνου στ' άκακα τά στήθη
Γιατί άπόψε άπεκοιμήθη
Είς τὸν ὕπνο τοῦ Χριστοῦ.

Ήταν ήσυχος κι' άκίνητος
ὡς τῆ ὕστερη τῆ ὠρα,
Καθῶς φαίνεται και τώρα
Ποὺ τὸν άφησε ή ψυχή.

Μόνο μιὰ στιγμή πριν φύγη
Τ' οὐρανοῦ κατὰ τά μέρη
Άργοκίνησε τὸ χέρι
Ίσως για νά σ' εύχηθῆ...

D. Solomou

ΑΙ ΣΗΜΕΡΙΝΑΙ
ΤΕΛΕΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Πάντες γνωρίζομεν τώρα πόσο τελειοποιημένα είναι τὰ υποβρύχια και πόσο καταστρεπτικὸν ρόλον ἔπαιξαν ταῦτα κατὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον, κατὰ τὸν ὁποῖον, ἐάν αἱ μεταξύ τῶν διαφόρων ἀρχηγῶν τοῦ Γερμανικοῦ ναυτικοῦ διενέξεις εἶχον λείψει και τὸ ναυτικὸν τοῦτο εἶχε λάβει τὰς καταλλήλους ἀποφάσεις, ἢ ἔκβασις τοῦ μεγάλου αὐτοῦ πολέμου πιθανώτατα θὰ ἦτο διαφορετικὴ.

Ἄλλὰ διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὴν σημερινὴν τελειότητα τὰ σκάφη ταῦτα, ἀπητήθησαν ἐπὶ σειρὰν ὀλοκλήρων αἰῶνων σοφῶν ἀνδρῶν προσπάθειαι και θύματα πολλὰ.

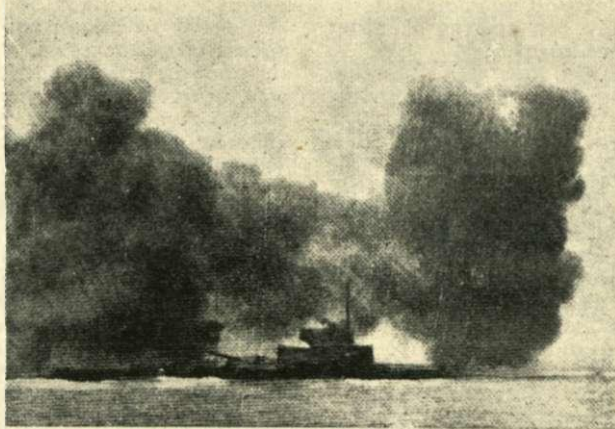
Τῶν προσπαθειῶν τούτων τὴν ἱστορίαν δὲν πρόκειται νὰ γράψωμεν σήμερον. Τοῦτο θ' ἀπῆτει ὀλόκληρον τόμον. Θὰ περιορισθῶμεν μόνον νὰ ἐξετάσωμεν, ἐν πάσῃ τῇ δυνατῇ συντομίᾳ, τὰ κατὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ὑποβρυχίου ναυτιλίας, εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος και τὰς προόδους αὐτῆς.

Ἡ ἰδέα κατασκευῆς πλοίου δυναμένου νὰ πλέῃ ὑποβρυχίως, δὲν εἶναι νέα. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐπίσης δὲ και οἱ Ἄραβες ἀρκούντως περὶ τὴν ἐπίπλυσιν τοῦ προβλήματος τῆς ὑποβρυχίου πλεύσεως ἠσχολήθησαν. Ἄλλὰ μήπως οἱ προπάτορές μας δὲν προσεπάθησαν και νὰ πετόξουν; Ἄλλ' αἱ τῶν ἀρχαίων, ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, προσπάθειαι εἶναι γεγονόσες ὅτι οὐδόλως ἐπηρεάσαν τὰς μεταγενεστέρους ἐρεῦνας και ἐργασίας, πρᾶγμα ἄλλως τε ὅπερ δὲν κατ' ἄρῃσιν οὔτε αἱ σοβαρώτεραι και κάλλιον ἐπιτυχούσαι τοῦ Ὀλλανδοῦ ἱατροῦ Cornelius van Drebbel ἐν Λονδίῳ τῷ 1620. Αἱ τελευταῖαι αὗται προσπάθειαι θὰ εἶχον ἴσως πῶς χρησιμεύσει εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, ἂν ὁ ρηθεὶς ἱατρὸς ἦτο ὀλιγώτερον ἐγωῖστος και δὲν παρελάμβανεν εἰς τὸν τάφον τὸ μυστικὸν του. Αἱ πραγματικαί, ὅμως, ἀποτελεσματικά, περὶ τὴν ὑποβρυχίου ναυτιλίαν, ἀσχολαὶ ἤρχισαν κυρίως ἀφ' ἧς ὁ Bushnell και ὁ Fulton ἀπέδειξαν τὸ δυνατόν τῆς ὑποβρυχίου ἀναφλέξεως τῆς πυρρίτιδος, ἐπομένως δὲ και τῆς κατασκευῆς ὑπὸνόμενων δυναμένων νὰ καταστρέφουν τὰ πλοῖα. Ἐκτοτε πολλῶν σοφῶν αἱ προσπάθειαι ἔτεινον περὶ τὴν εὑρεσιν σκάφους ἱκανοῦ νὰ φέρῃ ἐν βραχεί ὑποβρυχίῳ πλῆ, μίαν τοιαύτην ὑπὸνόμενον ὑπὸ τὰ πλευρὰ ἐχθρικοῦ πλοίου.

Τὸ πρῶτον πάντων τῶν γνωστῶν σχεδίων νεωτέρου—ἄς τὸ ὀνομάσωμεν οὕτω— ὑποβρυχίου πλοίου, φαίνεται ὅτι εἶναι τὸ τοῦ William Bourne τῷ 1604. Μετὰ τοῦτον, ὁ Ὀλλανδὸς ἱατρὸς Cornelius van Drebbel κατεσκεύασε τῷ 1620 πλοῖον καταδυόμενον ἐκ ξύλου, ὅπερ ἠδύνατο νὰ περιλάβῃ ἐντὸς αὐτοῦ περὶ τὰ εἴκοσιν ἄτομα, ἐξ ὧν τὰ δώδεκα ἐχρησίμευον διὰ τὸν χειρισμὸν τῶν κωπῶν. Ἐπρόκειτο λοιπὸν περὶ κωπηλάτου ὑποβρυχίου! Δὲν εἶχεν ἀκόμη χρησιμοποίηθῃ ὁ ἀτμὸς, οὐδ' ἐφευρεθῆ ὁ ἠλεκτρισμὸς. Ὁ van Drebbel μὲ τὸ πλοῖον τοῦτο και ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ βασιλέως Ἰακώβου τοῦ Α' και πλήθους θεατῶν, ἔκαμε παντοίους ἐλιγμούς εἰς τὸν Τάμεσιν. Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι εἶχε ἐργασθῆ σοβαρῶς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου και ἀρκούντως ἐπιτύχει.

Μετὰ τοὺς ἀνωτέρω ὁ Γάλλος Marsenne και Fournier κατεσκεύασαν ὑποβρυχίον τῷ 1634, ἐπίσης δὲ και ὁ Day τῷ 1660. Ὁ τελευταῖος ὅμως οὗτος, ὀλιγώτερον εὐτυχῆς τῶν ἄλλων, ἔμεινε διὰ παντὸς εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης μαζί μὲ τὸ ὑποβρυχίον του.

Ἄλλὰ τὸ πρῶτον ἀληθινὸν ὑποβρυχίον σκάφος εἶναι ἡ «Χελώνη» τοῦ Ἀμερικανοῦ David Bushnell (1773). Τὸ σκάφος τοῦτο

ἀδιαφιλονεικῶς ἔδωσε λαμπρὰ ἀποτελέσματα, ἂν δὲ τὸ σχῆμα του, εἰς τὸ ὁποῖον ἄλλως τε ὀφείλεται τὸ ὄνομά του, δὲν ἦτο τὸ καταλλήλοτερον διὰ τὴν ταχύτητα, ἐν τούτοις τῷ ἠσφάλιζε μεγάλην εὐστάθειαν. Τὸ εἰρημένον σκάφος ἐκινεῖτο, κατὰ τινὰς μὲν διὰ δύο κωπῶν, κατ' ἄλλους δὲ δι' ὀριζοντίου ἑλικοστροφομένης διὰ τῶν χειρῶν. Περὶ τοῦ τελευταίου, ὅμως, τούτου τρόπου προώσεως, πρέπει μεγάλως ν' ἀμφιβάλλωμεν. Ἄλλ' ὅπως δὴποτε, εἴτε ὁ Bushnell πρῶτος πάντων εἰσήγαγε τὴν ἑλίκαν εἰς τὴν πρόωσιν τῶν πλοίων, εἴτε οὐχί, πάντως εἶναι ὁ ἱδρυτὴς τῆς ὑποβρυχίου ναυτιλίας, καθότι τὸ ὑποβρυχίον του, και τοῖ εἰς ἐμβρυώδη κατάστασιν, ἐν

τούτοις κατεῖχε ὄλα τὰ ὄργανα ἅτινα πάντες οἱ μετ' αὐτὸν ἐφευρέται τελειοποιήσαντες, μετεχειρίσθησαν. Εἶχε μάλιστα ἡ «Χελώνη» και εὐφυᾶ ἐγκατάστασιν πρὸς κοχλίωσιν τορπίλλης εἰς τὰ πλευρὰ ἐχθρικοῦ πλοίου και ἧς ἡ ἐκρηξίς ἐκάνονίζετο διὰ μηχανήματος ὄρολογίου. Ἡ δὲ ἀπόπειρα, ἡ διὰ τῆς «Χελώνης» γενομένη τῷ 1776, πρὸς καταστροφὴν τοῦ ἀγγλικοῦ τρικρότου Eagle, ἂν και ἀποτυχούσα, δεικνύει, ὅμως, ὅτι ὁ ἐφευρέτης ἐπέτυχε τοῦ σκοποῦ του. Ἀπέτυχε δὲ ἡ ἀπόπειρα μόνον και μόνον χάρις εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ Eagle, τοῦ ὁποῖου τὰ ὕψαλα ἦσαν ἐπενδεδυμένα διὰ χαλκοῦ και ὡς ἐκ τούτου ὁ κοχλίας τῆς τορπίλλης δὲν ἠδυνήθη νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ πλευρὸ τοῦ σκάφους. (*) Τούτου ἕνεκα ὁ κυβερνῶν τὴν «Χελώνην» λοχίας Lee ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἐκ πυρρίτιδος τορπίλλην, ἧτις μίαν ὥραν ἀργότερον ἐξεργάγη ἀνωψώσασα ταμειγλίτην στήλην ὕδατος, πρὸς μεγάλην κατάπληξιν τοῦ πληρώματος τοῦ ἀγγλικοῦ τρικρότου, οὔτε πόρρωθεν φαντασθέντος τὸν κίνδυνον ὃν εἶχε διατρέξει.

Μετὰ τὸν Bushnell, ὁ διάσημος μηχανικός Fulton, Ἀμερικανὸς ἐπίσης, κατεσκεύασε τὸν «Nautilus» (1800-01), ὑποβρυχίον ὅπερ παρουσιάζει πολλὰς προόδους ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν «Χελώνην». Τὸ σκάφος τοῦ «Ναυτίλου» εἰς σχῆμα ἰχθύος, ἐκινεῖτο δι' ἑλικοστροφίας εἰς τὴν πρῶταν αὐτοῦ, εἶχε δ' ἐπὶ πλέον ἰστὸν και ἰστίον διὰ τὴν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης πλεύσιν. Μετὰ τὰ προκαταρκτικὰ πειράματα, ἅτινα ἔγιναν εἰς τὸν Σηκουάναν, τὸ ὑποβρυχίον ἐστάλη εἰς Βρέστην, ὅπου ἐπίσης ἐπιτυχεῖς ἐξετέλεσε δοκιμάς. Ἡδυνήθη μάλιστα νὰ προσβάλλῃ διὰ τορπίλλης παλαιὸν τι σκάφος πρὸς τοῦτο ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς διατεθέν, και νὰ παραμείνῃ ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης ἐπὶ πέντε περίπου ὥρας.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὁ «Ναυτίλος» διὰ τὴν ἐποχὴν του ἦτο ὑποβρυχίον ἐπίσης φοβερὸν, ὅσον και τὰ τελειότερα τῆς σήμερον, πάντα δὲ τὰ ἄλλα ὑποβρύχια ἅτινα, εἴτε κατεσκευάσθησαν, εἴτε ἐμελετήθησαν μέχρι τῶν μέσων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἐλαχίστας σημειοῦσι προόδους ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν «Ναυτίλον».

Κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, νέαν ὄθησιν δίδει εἰς τὰ τῆς ὑποβρυχίου ναυτιλίας τὸ ὑποβρυχίον τοῦ Ἀμερικανοῦ Phillips (1851). Τὸ σκάφος τοῦ Phillips ὀλόκληρον ἐκ σιδήρου, ἔφερε κατάλληλον πρὸς ἐπισκόπησιν πυργίσκον, κιβώτια ὕδατος χάριν τῆς διαμήκου ἰσορροπίας και συμπυκνωτὰς πεπιεσμένου ἀέρος, χάριν τῆς ἀναπνοῆς και εἶχε ἐν πυρὸς βόλον τῶν 6 λιβρῶν. Δυστυχῶς, ὅμως, κατὰ τὰς εἰς τὴν λίμνην

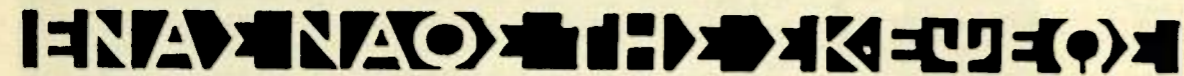
(*) Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐλάχιστα πολεμικὰ σκάφη ἦσαν ἐπιχαικόμενα.

Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Όταν το 1927 σε μία μικρή πτέρυγα του Δημοτικού Θεάτρου Πειραιώς ύψωντο ή πρώτες σιδερένιες θυρίδες για να περιλάβουν ένα σωρό από σκοροφαγμένα βιβλία, που είχαν βρεθή εγκαταλεημένα και πεταμένα, κατά έναν έγκληματικό τρόπο, σε μιάν απόμερη γωνία του Α' Γυμνασίου, κανένας δέν πίστευε πώς θάταν δυνατό, ύστερα από μία περίοδο ενός μικρού χρονικού διαστήματος, ν' αποκτήση το έπίνειον ένα Ίδρυμα, που σήμερα τό τιμά. ν' αποκτήση μία μεγάλη κι' έρτια Δημοτική Βιβλιοθήκη και να πραγματοποιηθή συνεπώς ένα από τά πιό σαγηνευτικά, τά πιό πολυεπιθύμητα όράματα των πνευματικών ανθρώπων τής γείτονος.

Και έν τούτοις τό θαύμα αυτό έγινε. Χάρης στις καταβληθεΐσες, κατά τή διάρ- κεια των τελευταίων έτών, φιλότιμες προσπάθειες των άρμοδίων, τής διευθύνσεως και του προσωπικού τής, ή Πειραιΐκή Βιβλιοθήκη, ή όποία αρχικώς είχεν εγκατα- σταθή στα άσημαντα διαμερίσματα τής βορείου πλευράς του Δημοτικού Θεάτρου, σήμερα καταλαμβάνει ήδη διπλάσια έκταση και στις δυό πλευρές του και περιλαμ- βάνει 60.000 περίπου τόμους από Ιστορικά, αρχαιολογικά και έπιστημονικά συγγράμ- ματα, όπως έπίσης σειρές περιοδικών μεγίστης σπουδαιότητος και διάφορα άλλα βι- βλία, λογοτεχνικά, παιδαγωγικά κ.ά. Άρκεί να σημειωθή, ότι μεταξύ του βιβλιακού τής αυτού θησαυρού, που στην συγκέντρωσί του συνετέλεσαν πολύ οι δωρεές πολυ- τίμων βιβλιοθηκών αποβιωσάντων παλαιών έκλεκτών Πειραιωτών, όπως του Δημ. Μαυροκορδάτου, του Λουκά Ράλλη, του Δημ. Ρεσίνα, του Ιατρού Ράινχολδ κ.ά., ύπάρχουν και σπανιώτατες και δυσεύρετες εκδόσεις του 15ου και 16ου αΐωνος.

Όπως ήταν λοιπόν φυσικά επόμενο, από τις πρώτες ήμέρες τής ενάρξεως τής λειτουργίας του έξαιρετικού τούτου Ιδρύματος, ή αίθουσές του μετεβλήθησαν σε πραγματικά άληθινές πνευματικές κυψέλες. Οι νέοι του Πειραιώς, οι φοιτητάι, οι σπουδαστάι, οι υπάλληλοι, οι βιοπαλαιστάι, οι διανοούμενοι, όλοι αυτοί που κατεί- χοντο από την μανία τής μελέτης, από τή δίψα των γνώσεων, έσπευσαν γεμάτοι χαρά και άνα- κούφηση να γεμίσουν τά άναγνωστήρια τής Δημοτικής των βιβλιοθή- κης. Άπό τό πρωΐ ίσαμε τό βράδυ — ή Πειραιΐκή Βιβλιοθήκη θέλοντας να άνταποκριθή στη μεγάλη άποστολή τής, μένει συ- νεχώς άνοικτή από τις 9 τό πρωΐ ίσαμε τις 9 τό βράδυ κάθε μέρα, ακόμα και τις Κυριακές και τις γιορτές ίσαμε τό μεση- μέρι — έκοντοτάδες νέων διέρχονται από τις αί- θουσές τής και σκύβουν επάνω από τά βιβλία τής. Έξη χιλιάδες άνα- γνώστες και άναγνώ- στριες — κατά τις σχετικές στατιστικές — διέρχονται κάθε μήνα από τό Κεν- τρικό τμήμα τής Βιβλιο- θήκης και έπτά χιλιάδες περίπου νεαροΐ μαθητές και μαθήτριες από τό Μαθητικό τής τμήμα.

Οι άριθμοΐ αυτοΐ προκαλούν άσφαλώς τον ένθουσιασμό κάθε άν- θρώπου ένδιαφερομένου για τήν Έλληνική αύ- ριο και παρέχουν μία χαρακτηριστική εικόνα τής μεταπολεμικής γεν- νεάς, μιάς γεννεάς που μοχθή να βασίση τήν εξέλιξι και τήν άνδρωσί τής, στη μελέτη και στη βαθειά γνώσι τής ζωής...

Τό θέαμα, που έμφα- νίζεται σ' όλους όσους

ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

έπισκέπτονται τά άναγνωστήρια τής Πειραιΐκής Βιβλιοθήκης, είναι έπιβλητικό και μεγαλόπρεπο. Στη μεγάλη αίθουσα τής Κεντρικής — παρ' όλες τις έλλείψεις τής, που όφείλονται στις τελευταΐες γνωστές δοκιμασίες του πολυπαθούς Δήμου τής γείτονος — βλέπει κανένας νέους διαφόρων τάξεων, σκυμμένους, σιωπηρά άφοσιωμένους, στο διάβασμα των βι- βλιών των. Φοιτητάι, σπουδαστάι, υπάλληλοι με τά τριμ- μένα τους ρούχα, νεαροΐ έργάτες με τις μπλουζές τους, κο- ρΐτσια φτώχά, κορίτσια του λαού που σπουδάζουν με χίλιες δυό στερήσεις για να πάρουν ένα δίπλωμα, για να γίνουν σιηρίγματα των βασανισμένων οικογενειών τους, είναι σκυμ- μένοι εκεί, πάνω από Ιστορικά, έπιστημονικά, φιλοσοφικά και φιλογοικά συγγράμματα, που δέν τά έχουν... άνοίξει και ίσως τά άγνωούν πολλοΐ από τους διανοητικούς έκπρο- σώπους των γερασμένων γεννεών...

Δέν διαβάζουν οι σημερινοΐ νέοι άσημαντα βιβλία, συγ- γράμματα άνευ θετικής σημασίας. Ούτε σκορπιστά, στο πόδι κι' ότι δήποτε...

Όχι. Τους βλέπετε να αρχίζουν από τήν Ιστορία του Παπαρρηγοπούλου, από τήν Ιστορία τής χώρας τους και να διαβάζουν κατόπιν διαδοχικά βιβλία που μπορούν να άνοικοδομήσουν μέσα στο μυαλό τους τό ναό τής βασιικής γνώσεως. Έκείνοι που διαβάζουν τήν λογοτεχνία μας, αρ- χίζουν από τον Όμηρο, φθάνουν στον Έρωτόκριτο, τό «Διγενής Άκρίτα», περνούν στο Σολωμό, τό Βιζυηνό, τον Παράσχο, τον Κονδυλάκη, τό Ροΐδη, τον Παλαμά, τον Παπαδημιάντη, και καταλήγουν στο σημερινό λογοτεχνικό έργο τής «τελευταίας ώρας»...

— Θέλω τον «Πατοχά», άκούετε να λέγη στον άρμό- διο υπάλληλο ένας νέος, που μόλις τελείωσε τό γυμνάσιο, και μένετε κατάπληκτος.

— Τά ποιήματα του Κρυστάλλη, λέγει ένας άλλος, και σεΐς αισθάνεσθε μέσα σας μιά ξεχωριστή άγαλλίασι...

Εΐναι ένήμεροι όλων των ρευμάτων των φιλοσοφικών και κοινωνιστικών ιδεών. Ξέρουν τόσο τον Κάντ, όσο και τον Ρουσσώ, τον Καούτση όσο και τον Μάρξ, τον Μπέρ- ζον, όσο και τον... Κριςναμοϋρτι!

Στά έπιστημονικά έπίσης βιβλία και στη νεοελληνική λογοτεχνία δέν πάνε πίσω. Δέν ύπάρχει βιβλίο που να βγη χωρίς να ζητήσουν να τό διαβάσουν στη Βιβλιοθήκη...

Τά έξώφυλλα των περισσοτέρων λογοτεχνικών βιβλιών από τό διαρκές διάβασμα είναι κουρελιασμένα και τό βιβλιο- δετεΐο του Ιδρύματος — παρά τήν μικρή δημοτική έπιχορη- γησι — εργάζεται έντατικώς για να τά διατηρήσι εις κα- λήν κατάστασιν και να μη καταστραφούν όλότελα.

Άποτέλεσμα όλης αυτής τής πνευματικής ζυμώσεως είναι, ότι ο Πειραιεύς έχει ήδη άποκτήσει νέους ίκανούς να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο εις όλα τά κοινωνικά και διανοητικά του στάδια, και ότι ή φιλογοική του ζωή γίνεται με τήν πάροδο του χρόνου ευρύτερη και πλουσιώτερη.

Ένα σοβαρό λογοτεχνικό περιοδικό έξέπηδησε από τήν Βιβλιοθήκη, ο «Ρυθμός» κι' ένα άλλο είναι έτοιμο — χωρία από τά μαθητικά περιοδικά που βγήκαν κατά πε- ρόδους — να έμφανισθή, τά «Νέα Βήματα». Δεκάδες νέων γράφουν, άσχολούνται με τό ποιή- μα, τήν μελέτη και τό πεζό, κι' άρ- κητοι είναι ήδη έτοιμοι να παρουσι- άσουν πνευματικούς καρπούς, που άσφαλώς θα προκαλέσουν γενικώ- τερα ευνοϊκή έντύπωσι.

... Έξω από τά τζάμια των μεγάλων παραθυριών του Ιδρύμα- τος αυτού, φθάνει πολλές φορές με χίλιες μορφές ή όχλοβοή τής σημε- ρινής ζωής, μιάς ζωής που κυλάει όρμητικά, μανιασμένα σ' όλες τής τις έκφάνσεις. Ο θόρυβος, όμως, αυ- τός περνά άπαρατήρητος κι' άπρό- σκετος άπ' όλους αυτούς που βρι- σκονται σκυμμένοι στα άναγνωστή- ριά τους. Μένουν εκεί υπόμονα, με τά μάτια προσηλωμένα πάνω στ' ά- νοικτά βιβλία και τήν πίστι στην ψυχή, και μιά μέρα θα τήν κατακτή- σουν! Είναι τό «γνώθι σ' αυτόν» τής σημερινής νεότητος, ή άκλό- νητη άπόφασί τής, να σφυρηλα- τήση τά πετρωμένα τής...

Ο ΕΠΙΝΕΙΟΣ

*Οι λέσχες
των γυναικών
στην* **ΙΣΠΑΝΙΑ**

«Η Ίσπανίδα είναι πιθανόν ή τελευταίες γυναίκες που διετήρησαν, για την ανθρώπινη φαντασία, την αγγλή του ώριμου φύλου. Σπανιόλα! Τι δέν κρύβει χύτη ή λέξη. Μιά Κάρμεν με φλογερά μάτια, κατάμαυρα μαλλιά, μία φειδίσια σιλουέττα, ένα τριαντάφυλλο στα μαλλιά, ένα πλούσιο πλουμιστό σάλι, καστανιέττες στα χέρια και μία τεράστια βεντάλια που κρύβει κάπου-κάπου την γοητεία ενός χαμόγελου. Κι' όμως, ποιός θά φανταζόταν, ότι ή όνειρευόμενες αυτές Σπανιόλες θά σήκωναν ψηλά τη σημαία των δικαιωμάτων της γυναίκας και πώς θά ξμπαιναν στην πρωτοπορεία των σουφραζέττων όλόκληρου του κόσμου; Η σημερινές Ίσπανίδες, όχι μόνον είναι καθ' όλα ισότιμες με τους άντρες, όχι μόνον ψηφίζουν, αλλά τώρα τελευταία προέβησαν και σ' ένα νεωτερισμό, που άποτελούσε μοναδικό προνόμιο του άνδρικού φύλου. Πράγματι ως τώρα, οι λέσχες άποτελοΰσαν τό ύστατο... καταφύγιο των άνδρων. Μά οι μεταπολεμικές συνθήκες είχαν ως άποτέλεσμα να βγῆ ή γυναίκα από τό σπίτι και να άνδροποιηθῆ ίσαμε τις συνθήεις της άκόμα. Κι' έτσι είδαμε τις Σπανιόλες να δημιουργοΰν γυναικείες λέσχες, για να σκοτώνουν τόν καιρό τους όπως οι συνάνθρωποι τους του ίσχυρου φύλου. Από μιάς πλευράς, οι γυναικείες αυτές λέσχες άνταποκρίνονται σε κάποιο σκοπό. Δέν είναι λίγες οι γυναίκες που σήμερα ζοΰν δλομόναχες, μακριά από την οικογένειά τους, που τήν άφησαν στην έπαρχία αναζητώντας τύχη στην πρωτεύουσα. Οι γυναικείες λέσχες άποτελοΰν γι' αυτές ένα μοναδικό άσυλο, στο όποιο μπορούν να ξεκουραστοΰν, να κουβεντιάσουν, να κάνουν λίγη μουσική και να παίζουν καμιά παρτίδα μπριτζ. Έξ

άλλου στη γυναικεία λέσχη, τό μέλος θά βρῆ ένα πρώτη τάξεως έστιατόριο, πλουσιώτατες βιβλιοθήκες, που έπιτρέπουν στις φοιτήτριες να συνεχίσουν τις μελέτες τους, ενώ προσφέρουν στις άλλες γυναίκες την πιο τερπνή διασκέδαση. Οι γυναικείες αυτές λέσχες έσημείωσαν εξαιρετική έπιτυχία στην Ίσπανία. Τώρα τελευταία δέ άρχισε να παρατηρείται και σε άλλες χώρες μία τάση για τη δημιουργία τέτοιων κέντρων. Και πολύ δικαίως. Γιατί στις άνετες αίθουσες της λέσχης των, οι σημερινές γυναίκες, μπορούν να περάσουν ευχάριστα μερικές ώρες και να κουβεντιάσουν για χίλια δυο πράγματα, ανάμεσα στα όποια ξεχωρίζει πάντα τό μεγάλο θέμα των γυναικείων συνομιλιών: ό Άντρας!

ΑΓΓΛΙΑ ή χώρα
των αριστιών
λεσχών

φελίμων γνώσεων θά συμπληρώσουν με τόν πιο ευχάριστο τρόπο τις ώρες που τά παιδάκια είναι ύποχρεωμένα να λείψουν από τά σπίτια τους. Διαμορφούται έτσι μία μικρογραφία κοινωνίας, που τη χρησιμότητά της την κατάλαβαν οι Άγγλοι πολλαπλασιάζοντας τις παιδικές λέσχες. Μιά κάπως πιο πρωτόγονη μορφή παιδικών, ή μάλλον νηπιακών λεσχών, συναντά κανένας σε πολλές άλλες χώρες: πρόκειται για τους πρόχειρους νηπιακούς σταθμούς στους όποιους οι εργαζόμενες μητέρες εμπιστεύονται τά μωρά τους κατά τις ώρες της εργασίας τους. Στους νηπιακούς αυτούς σταθμούς τά μωρά βρίσκουν κάθε περιποίηση, παρεχόμενη με άληθινή μητρική στοργή. Τόσον οι γυναικείες, όσο και οι παιδικές λέσχες, άνταποκρίνονται σε μιάν άληθινή άνάγκη που δημιουργήθηκε από τις μεταπολεμικές συνθήκες της ζωής, που καθίσταΰν τόν άγώνα του βίου τόσο δύσκολο και τόσο τραχύ...

Οι Άγγλοι πάλι πήγαν άκόμα πιο πέρα από τους Ίσπανούς που ίδρυσαν τις γυναικείες λέσχες, ιδρύοντας λέσχες για τά παιδιά. Τό πράγμα δέν πρέπει να φανῆ και τόσο παράξενο, γιατί ή Άγγλία είναι ή κατ' έξοχήν χώρα των λεσχών. Δέν ύπάρχει Άγγλος που να μην άνήκει σε μία λέσχη. Η «λεσχομανία» δέ αυτή των Άγγλων έξηπλώθη και μέχρι των παιδιών, που σήμερα έχουν και αυτά τά «κλάμπ» τους. Άν και στην περίπτωση αυτή οι οικονομικοί λόγοι— όπως και στην περίπτωση των γυναικείων λεσχών της Ίσπανίας—δέν ξμειναν άσχετοι. Πράγματι ή γυναίκα σήμερα δουλεύει όσο και ό άντρας, και όχι σε οικιακές δουλειές. Συχνά συμβαίνει και οι δυο σύζυγοι να είναι υπάλληλοι ή να εργάζονται ταυτοχρόνως, όπότε δημιουργείται τό μεγάλο πρόβλημα του τί θ' άπογίνουν τά παιδιά. Έν παρενθέσει δέ μπορεί να λεχθῆ, ότι ή μεγάλη έλάττωση που παρατηρήθηκε μεταπολεμικώς στον αριθμό των γεννήσεων, όφειλεται έν μέρει και σ' αυτόν τό λόγο. Άπ' άλλη πάλι μεριά, τό μεγαλύτερο μέρος των οικογενειών, και ίδίως αυτών που ό άντρας και ή γυναίκα εργάζονται, δέν έχουν την άπαιτούμενη οικονομική εύρωστία για να έχουν υπηρέτριες ή γκουβερνάντες, στις όποιες να εμπιστευόταν τά παιδιά. Τι θά γίνουν λοιπόν αυτά τις ώρες που δέν είναι άπασχολημένα στο σχολείο τους; Η μέθοδος του να παίζουν στο δρόμο, περιμένοντας την έπιστροφή των γονέων τους, δέν είναι φυσικά ή πιο κατάλληλη... Σ' αυτό τό μεγάλο και σοβαρότατο κοινωνικό πρόβλημα ήλθαν να δώσουν μία λύση οι παιδικές λέσχες. Πρόκειται για ιδρύματα, που υπό την έπίβλεψη πεπειραμένων παιδαγωγών αναλαμβάνουν να φιλοξενοΰν τά παιδάκια που οι γονείς τους, είναι ύποχρεωμένοι να λείπουν ταυτοχρόνως από τό σπίτι. Στα ιδρύματα αυτά, που φυσικά τίποτε δέν έχουν τό κοινό με τά σχολεία, τά παιδιά βρίσκουν ότι τους χρειάζεται για να περάσουν ευχάριστα και ώφέλιμα, χωρίς δτου τελειώσουν οι γονείς τις δουλειές τους. Θα παίζουν, θα διαβάσουν, θα χοροπηδήσουν στις τεράστιες αυλές, ταυτοχρόνως δέ, διασκεδάζοντας, θα άρχισουν να μαθαίνουν να γίνονται ατέξοΰοι. Μερικά απλά μαθήματα μαγειρικής, ζωγραφικής και άλλων ώ-

Η Ιστορία των Ιπποδρομιών

Κάθε Κυριακή ο Φαληρικός Ιππόδρομος συγκεντρώνει πολλές χιλιάδες κόσμο, που κατεβαίνει στο Δέλτα για να δοκιμάσει την τύχη του και για να διασκεδάσει. Ο καθένας έχει τα προγνωστικά του, το σύστημά του και τις προτιμήσεις του. Έλάχιστοι είναι οι άνθρωποι που θεωρούν τις ιπποδρομίες σαν ένα ευχάριστο σπόρ, το ευγενέστερο ίσως. Οι περισσότεροι τις θεωρούν ένα μέσο για να κάνουν την τύχη τους και γιαυτό ποντάρουν στ' άλογα με την ίδια μανία του χαρτοπαίκτη. Φυσικά, πολύ συχνά, έχουν τις απογοητεύσεις τους κι' ακόμη πιο συχνά αυτή η μορφή διασκέδασης δεν αργεί να μεταβληθεί γι' αυτούς σε πραγματικό μαρτύριο. Μά πώς γίνεται το ευγενικό αυτό σπόρ να μεταβάλλεται σε μαρτύριο; Αυτό ίσως να οφείλεται στο γεγονός, πως στη χώρα μας ποτέ δεν αγαπήθηκε τ' άλογο όσο του άξιζε. Στα κράτη, όμως, που έχει αναπτυχθεί υπερβολικά η γεωργία, τ' άλογο εκτιμάται όπως το καλλίτερο ζωό της δημιουργίας. Στην Ουγγαρία, παραδείγματος χάριν, την κατ' έξοχή ιπποτρόφο χώρα, οι άνθρωποι δρκίζονται πρώτα στη ζωή του αλόγου τους κι' έπειτα στη ζωή της γυναίκας τους. Στην Άραβία επίσης η μεγαλύτερη δυστυχία για έναν ιθαγενή είναι ν' αρρωστήσει τ' άλόγό του. Όσο για την Ελλάδα, μόλις δώ και λίγα χρόνια άρχισε να κινείται το ενδιαφέρον του κόσμου για τ' άλογα. Μέχρι το 1900 οι... ήρωικοί καρροσιέρηδες τ' αλόγων χωρίς να τιμωρούνται στους δρόμους κι' ήταν ένα πολύ συνηθισμένο θέαμα κοντά στους σταθμούς το τυμπανιαίο πτώμα ενός δυστυχισμένου αλόγου. Η Ίδρυσι του Ιπποδρόμου, που έγινε το 1924 διά βασιλικού διατάγματος κι' η εϋδόκιμη λειτουργία του μέχρι σήμερα κατώρθωσε να δημιουργήσει έναν αρκετά μεγάλο αριθμό φιλιππων και να κάνει και τους Έλληνες ν' αγαπήσουν τ' άλογα.

Πριν να σας μιλήσουμε, όμως, για τις κούρρες στη χώρα μας άς μάς έπιτραπή να

σας άφηγηθούμε με λίγα λόγια την ιστορία των Ιπποδρομιών. Αυτό το σπόρ φάνηκε για πρώτη φορά στην Άγγλία. Οι διάφοροι λόρδοι «έτρεχαν» τ' άλογά τους, στοιχημάτιζαν σ' αυτά, κι' ο νικητής έπαιρνε ως έπαθλο τ' άλογο του συναγωνιστού του! Η πρώτη Ιπποδρομία έγινε το 1154 επί Έρρίκου ΙΙ και στην όποια έλαβαν μέρος έπιλεκτα μέλη της άγγλικής άριστοκρατίας. Μέχρι, όμως, το 1610 ή κούρρες δεν είχαν οργανωθεί και δεν ρυθμίζε ακόμα ο περίφημος Κώδιξ των Ιπποδρομιών, που ρυθμίζει σήμερα τη λειτουργία τους. Η Ίδρυσι, όμως, του άγγλικού «Τζόκευ κλάμπ» κι' η σύνταξι άπ' αυτό του Ιπποδρομιακού κώδικος κανόνισε πιά όριστικά όλα τ' ά ιπποδρομιακά ζητήματα και συνέτεινε στην άλματάδη ανάπτυξι των Ιπποδρομιών. Έκείνο τον καιρό, δηλαδή μέχρι το 1720, ή κούρρες γινόντουσαν στο Ιπποδρόμιο των κτημάτων του βασιλέως παρα τ' Κρόύντον. Το 1720 έγιναν ή πρώτες κούρρες στον Ιππόδρομο του Νιου Μάρκετ και το 1765, στον Ιππόδρομο του Έπσον, έγινε το πρώτο μεγάλο «γκράν-πρι» του Ντέρμπυ.

Στη Γαλλία ή πρώτες κούρρες έγιναν το 1776 και το 1857 στο Λονσάν έγινε το πρώτο «γκράν-πρι» των Παρισίων, του όποιου το ποσόν ανήρχετο σ' έξι χιλιάδες φράγκα. Σήμερα αυτό το «γκράν-πρι», που γίνεται πάντα την τελευταία Κυριακή του Ιουνίου, φτάνει στο ποσόν των όκτακοσίων χιλιάδων φράγκων. Όσο για το περίφημο έπαθλο του Χέντλεϋ Ντόργκαν, κόμητος του Ντέρμπυ, ήταν τρεις χιλιάδες λίρες. Μά κι' αυτό σήμερα μ' όλες τις συμμετοχές των διαφόρων αλόγων φτάνει στο ποσό των δέκα περίπου χιλιάδων λιρών. Το «γκράν-πρι» του Ντέρμπυ γίνεται κάθε χρόνο την πρώτη Τετάρτη που ακολουθεί την πρώτη Κυριακή του Ιουνίου κι' αποτελεί το μεγαλύτερο κοσμικό γεγονός του χρόνου και κρίνει την τύχη των αλόγων και την μυθώδη αξία τους.

Άλλά πώς λειτουργούν ή Ιπποδρομίες; Πώς γυμνάζονται τ' άλογα που λαμβάνουν μέρος σ' αυτές και τί είδους άλογα είναι τ' ά «φαβορί» των διαφόρων Ιπποδρόμων; Ο κ. Γεώργιος Θεοδωράκης, ένας από τους καλύτερους γνώστας της διεθνούς Ιππικής κινήσεως και παράγων της Έταιρίας των Ιπποδρομιών, μάς δίνει πρόθυμα κάθε σχετική πληροφορία.

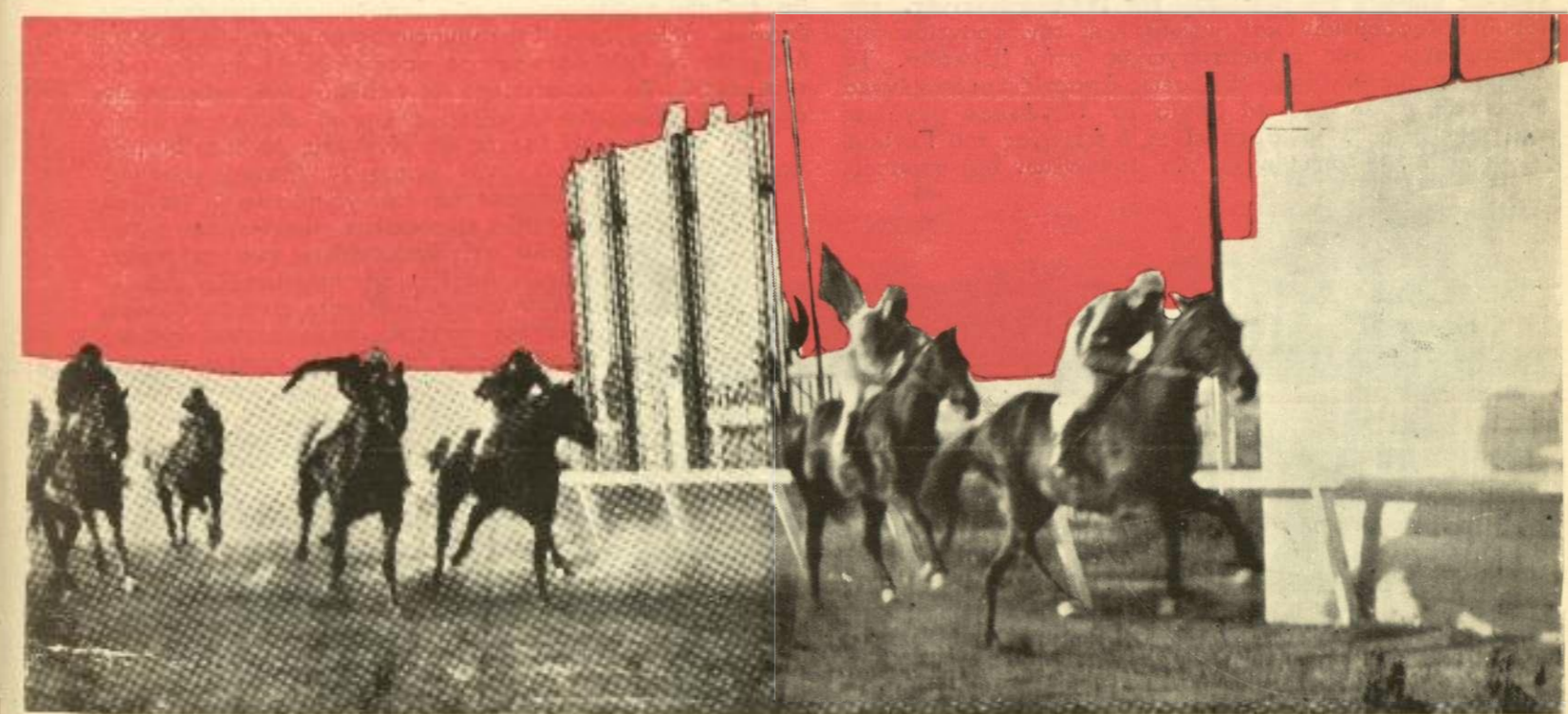
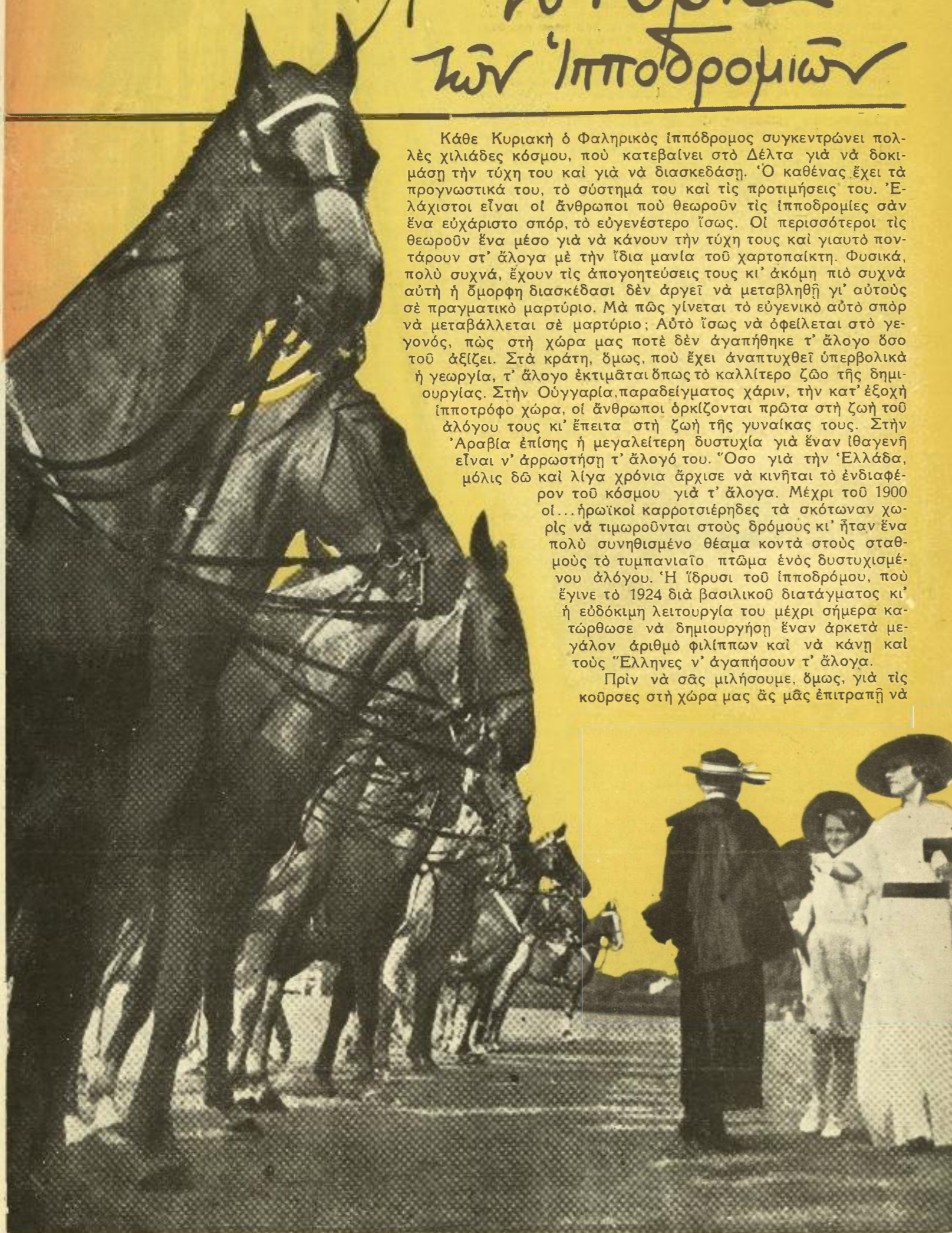
—Υπάρχουν, μάς λέγει τριών ειδών Ιπποδρομίες: όμαλαί, μετ' έμποδιον κι' Ιπποδρομίες τροχασμού.

Δυστυχώς ο χώρος δεν μάς επιτρέπει να μιλήσουμε για όλες αυτές τις Ιπποδρομίες και τους περίφημους Ιπποδρόμους της. Θ' άρκεσθούμε να σας δώσουμε μιά ιδέα των κλασσικών Ιπποδρομιών και να σας αναφέρουμε τους μεγαλύτερους Ιπποδρόμους, οι όποιοι συντέίνουν στην Ιππική κίνηση και στην ανάπτυξι της Ιπποπαγωγής. Στην Άγγλία, αυτοί οι Ιππόδρομοι είναι του Νιου Μάρκετ, του Έπσον, που γίνεται το «γκράν πρι» του Ντέρμπυ κι' ο περίφημος κι' ο πιο άριστοκρατικός Ιππό-

δρομος του Άσκοτ, ο όποιος είναι Ιδιοκτησία του βασιλέως της Άγγλιας. Στη Γαλλία είναι ο Ιππόδρομος του Λονσάν, Ιδιοκτησία του παρισινού «Τζόκευ κλάμπ».

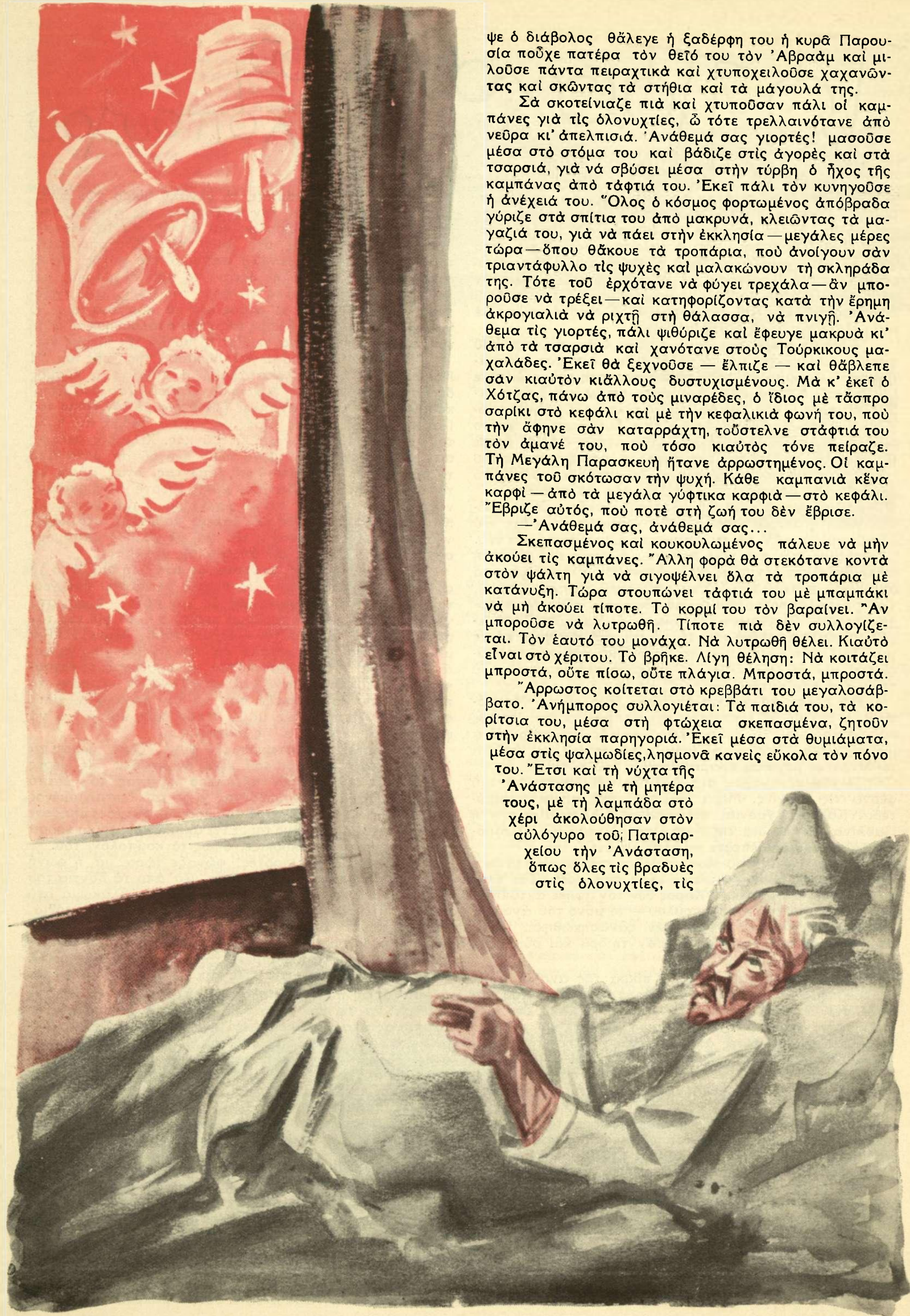
Στις κλασσικές, λοιπόν, Ιπποδρομίες λαμβάνουν μέρος καθαρόαιμα άραβικά και άγγλικά άλογα των όποίων ή γενεαλογία έχει έξετασθή με μεγάλη προσοχή. Ένα άλογο ράτσας μοιάζει σαν έναν αστηρό ευγενή ο όποιος προσέχει να διατηρή πάντα την ευγένεια της καταγωγής του. Όλα τ' ά «φαβορί» των μεγάλων Ιπποδρόμων προέρχονται από τέσσαρες μεγάλους άραβες επιβήτορας που είναι οι γενάρχει τους. Ένας άπ' αυτούς, ο «Ντάρλεϋ άράμπιαν» είναι πρόγονος του περιφήμου «Έκλήπς», ο όποιος αποκαλείται άλογο-φαινόμενο, γιατί νικάει πάντα σ' όλες τις κούρρες και μ' όλα τ' ά βάρη. Είναι ένα από τ' ά περιφημότερα «φαβορί» του Ιπποδρόμου. Κάθε νικητής του Ντέρμπυ θεωρείται πάντα και καλός επιβήτορας κι' αυτό οι διάφοροι Ιδιοκτήται των σταύλων πληρώνουν πανάκριβα τις διασταυρώσεις του. Καμιά φορά, όμως, άπ' αυτές τις διασταυρώσεις βγαίνουν άλογα τελείως άχρηστα. Συνήθως οι νικηταί του Ντέρμπυ για κάθε επιβίβασι παίρνουν από τετρακόσιες λίρες! Πασιγνώστοι σήμερα επιβήτορες είναι οι άγγλοι νικηταί του Ντέρμπυ «Σολάριο» και «Τετρατίμα», οι όποιοι για να διαγωνισουν την ράτσα τους πληρώνονται πεντακόσιες λίρες για κάθε φορά που θ' α τους βάλλουν να... κατακτήσουν μιά φοράδα! Όταν τώρα άπ' αυτή τη διασταύρωσι γεννηθή ένας πώλος αρχίζουν τα βάσανα του Ιδιοκτήτου των σταύλων και του προπονητού. Η ανάπτυξι ενός απογόνου ενός διασήμου «φαβορί» χρειάζεται μεγάλη προσοχή κι' έπιβλεψι. Ο καθένας τρώει ειδική τροφή, ανατρέφεται σύμφωνα με τις συνήθειες της ράτσας του και γυμνάζεται με τη μεγαλύτερη φροντίδα. Έτσι, όταν φτάση σ' ή ηλικία ενός χρόνου, μπορεί να πουληθή και ν' άρχιση κι' αυτό να προπονηται για να θριαμβεύση στον Ιππόδρομο. Η τιμή ενός «γέρλιν», ενός τέτοιου δηλαδή αλόγου, κανονίζεται πάντα σύμφωνα με τη γενεαλογία του. Υπάρχουν «γέρλιν» που πουλιούνται δεκαπέντε χιλιάδες λίρες! Άλλα φτάνουν στις έξακόσιες χιλιάδες φράγκα και περισσότερο. Καθώς μάς διηγήθηκε ο κ. Θεοδωράκης, στον Ιππόδρομό μας υπάρχει ένα άλογο, ή «Άτλαντίς», το όποιο είναι άπόγονος του «Κόλμποϋ» του νικητού του Ντέρμπυ του 1927. Για την γεννήσι του πληρώθηκαν στον Ιδιοκτήτη του «Κόλμποϋ» τετρακόσιες λίρες. Κι' ώστόσο αυτό τ' άλογο αγοράσθηκε στην Ελλάδα εκατόν πενήντα λίρες, γιατί δεν είχε κληρονομήσει ούτε την ικανότητα, ούτε τ' ά προσόντα του περιφήμου «φαβορί».

Η έγκύμανσι ενός «γέρλιν» γίνεται πάντα με μεγάλη προσοχή. Τ' ά «τρέχουν» συνήθως σ' ειδικούς Ιπποδρόμους σ' ευθεία γραμμή όκτακοσίων μέχρι χιλίων μέτρων. Στον Ιππόδρομο του Έπσον, όσα άλογα θέλουν να λάβουν μέρος στο περίφημο «γκράν πρι» του Ντέρμπυ,

ψε ο διάβολος θάλεγε ή ξαδέρφη του ή κυρά Παρουσία πούχε πατέρα τόν θεϊό του τόν 'Αβραάμ και μιλούσε πάντα πειραχτικά και χτυποχειλούσε χαχανώντας και σκώντας τά στήθια και τά μάγουλά της.

Σά σκοτεινιάζε πιά και χτυποῦσαν πάλι οί καμπάνες για τίς δλονυχτίες, ὡ τότε τρελλαινότανε ἀπό νεῦρα κι' ἀπελπισιά. 'Ανάθεμά σας γιορτές! μασούσε μέσα στό στόμα του και βάδιζε στίς ἀγορές και στά τσαρσιά, για νά σβύσει μέσα στήν τύρβη ὁ ἦχος τῆς καμπάνας ἀπό τάφτιά του. 'Εκεῖ πάλι τόν κυνηγοῦσε ή ἀνέχειά του. 'Ολος ὁ κόσμος φορτωμένος ἀπόβραδα γύριζε στό σπίτι του ἀπό μακρυνά, κλειώνοντας τά μαγαζιά του, για νά πάει στήν ἐκκλησία—μεγάλες μέρες τώρα—δπου θάκουε τά τροπάρια, πού ἀνοίγουν σάν τριαντάφυλλο τίς ψυχές και μαλακώνουν τή σκληράδα τῆς. Τότε τοῦ ἐρχότανε νά φύγει τρεχάλα—άν μποροῦσε νά τρέξει—και κατηφορίζοντας κατά τήν ἔρημη ἀκρογιαλιά νά ριχτή στή θάλασσα, νά πινηῖ. 'Ανάθεμα τίς γιορτές, πάλι ψιθύριζε και ἔφευγε μακρυνά κι' ἀπό τά τσαρσιά και χανότανε στούς Τούρκικους μαχαλάδες. 'Εκεῖ θά ξεχνοῦσε—ἐλπίζε—και θάβλεπε σάν κιαυτόν κιάλλους δυστυχημένους. Μά κ' ἐκεῖ ὁ Χότζας, πάνω ἀπό τούς μιναρέδες, ὁ ἴδιος μέ τάσπρο σαρικί στό κεφάλι και μέ τήν κεφαλικιά φωνή του, πού τήν ἄφηνε σάν καταρράχτη, τοῦστελνε στόφτιά του τόν ἀμανέ του, πού τόσο κιαυτός τότε πείραζε. Τῆ Μεγάλῃ Παρασκευῇ ἦτανε ἀρρωστημένος. Οἱ καμπάνες τοῦ σκότωσαν τήν ψυχή. Κάθε καμπανιά κένα καρφι—ἀπό τά μεγάλα γύφτικα καρφιά—στό κεφάλι. 'Εβρίζε αὐτός, πού ποτέ στή ζωῆ του δέν ἔβρισε.

—'Ανάθεμά σας, ἀνάθεμά σας...

Σκεπασμένος και κουκουλωμένος πάλευε νά μήν ἀκούει τίς καμπάνες. 'Αλλη φορά θά στεκότανε κοντά στόν ψάλτη για νά σιγοψέλνει δλα τά τροπάρια μέ κατάνυξη. Τώρα στουπώνει τάφτιά του μέ μπαμπάκι νά μή ἀκούει τίποτε. Τό κορμί του τόν βαραίνει. 'Αν μποροῦσε νά λυτρωθῆ. Τίποτε πιά δέν συλλογιζέται. Τόν ἑαυτό του μονάχα. Νά λυτρωθῆ θέλει. Κιαυτό εἶναι στό χέρι του. Τό βρήκε. Λίγη θέληση: Νά κοιτάζει μπροστά, οὔτε πίσω, οὔτε πλάγια. Μπροστά, μπροστά.

'Αρρωστος κοιτάει στό κρεβάτι του μεγαλοσάββατο. 'Ανήμπορος συλλογιέται: Τά παιδιά του, τά κορίτσια του, μέσα στή φτώχεια σκεπασμένα, ζητοῦν στήν ἐκκλησία παρηγοριά. 'Εκεῖ μέσα στό θυμιάματα, μέσα στίς ψαλμωδίες, λησιμονά κανεῖς εὐκόλα τόν πόνο του. 'Ετσι και τή νύχτα τῆς

'Ανάστασης μέ τή μητέρα τους, μέ τή λαμπάδα στό χέρι ἀκολούθησαν στόν αὐλόγυρο τοῦ Πατριαρχείου τήν 'Ανάσταση, ὅπως ὄλες τίς βραδυές στίς δλονυχτίες, τίς

ἀκολουθίες: ὁ Μοσχόπουλος μονάχα ἀνήμπορος κοιτόνταν στό στρώμα του.

Σάν ἄδειασε τό σπίτι δλο ἀπό τούς ἀνθρώπους, πού πήγαιναν νά πάρουν ἐλπίδα, μέ τή λαμπάδα στό χέρι ἀπό τά ἱερά γράμματα, ὁ Μοσχόπουλος μόνος κατάμονος—κι' ή Πουλίνα ή γυναίκα του ἔτρεξε νάκούσει τό Χριστός ἀνέστη μιὰ στιγμή—ἀνήμπορος στίς καντήλας τό φῶς, τίναξε μέ κόπο τά σκεπάσματα του. Τρικλίζοντας στάθηκε στό πόδια και πήρε γρήγορη ἀπόφαση. Ψαχούλεψε και πήρε τό μεγάλο λουρί, πού μαῦτό πολλά χρόνια ἔδενε τό πανταλόني του στή μέση. Τήν ὥρ' αὐτή ξαναχτυποῦσαν οἱ καμπάνες χαρμῶσυνα.

—'Ανάθεμά σας γιορτές! ψιθύρισε πάλι και πήγε κατά τήν πόρτα τοῦ δωματίου. Πάνω ἀπό τήν πόρτα ἦταν ὁ φεγγίτης μέ σπασμένο τζάμι.

Ἔ—'Από δῶ! μάσηξε δυό λόγια μέσα στό μουστάκια του, κιτρινωμένα ἀπό τό τοιγάρο. Και τίναξε τό λουρί ἀπό τήν μιάν ἄκρη κιἔπιασε τό πετοῖ. 'Εβαλε ὕστερα μιὰ μαξιλάρα ἀχυρογέμιστη στό κατῶφλι και πάτησε. Πιάνοντας χεροδύναμα—πou βρήκε τή δύναμη τώρα;—τίς ἄκρες τοῦ λουριοῦ του, τίς πέρασε κάτω ἀπό τάξουρίστα γένεια του, πάνω στό λαρύγγι του. 'Ετσι θηλύκωσε τίς ἄκρες τοῦ λουριοῦ κι' ἔδωκε μιὰ ἀπό κάτω του τή μαξιλάρα μέ τό πόδι.

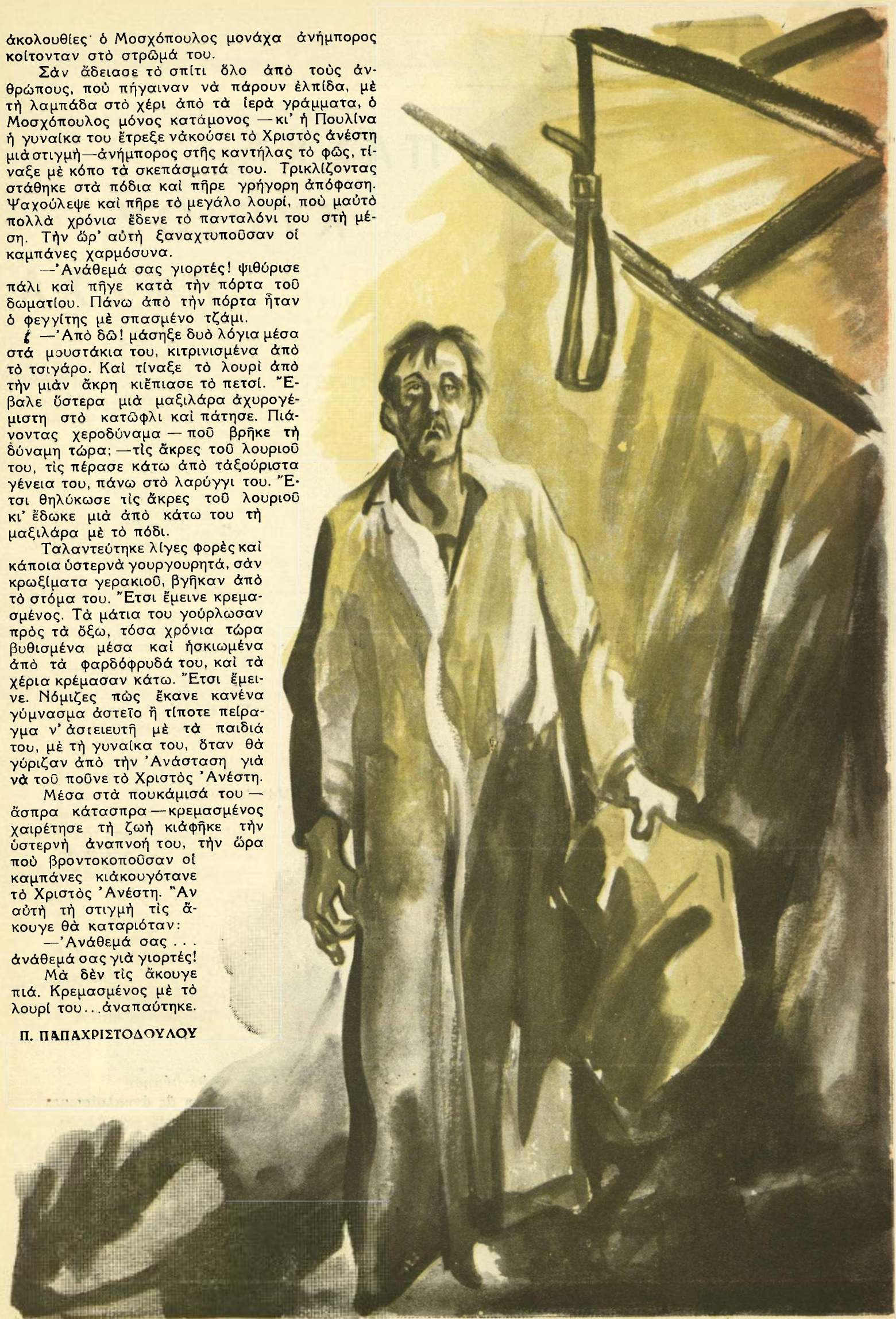
Ταλαντεύτηκε λίγες φορές και κάποια ὕστερνα γουργουρητά, σάν κρωξιματα γερακιοῦ, βγήκαν ἀπό τό στόμα του. 'Ετσι ἔμεινε κρεμασμένος. Τά μάτια του γούρλωσαν πρὸς τά ὄξω, τόσα χρόνια τώρα βυθισμένα μέσα και ἡσκιωμένα ἀπό τά φαρδόφρυδά του, και τά χέρια κρέμασαν κάτω. 'Ετσι ἔμεινε. Νόμιζες πὼς ἔκανε κανένα γύμνασμα ἀστεῖο ή τίποτε πείραγμα ν' ἀστερευτῆ μέ τά παιδιά του, μέ τή γυναίκα του, δταν θά γύριζαν ἀπό τήν 'Ανάσταση για νά τοῦ ποῦνε τό Χριστός 'Ανέστη.

Μέσα στό πουκάμισά του—ἄσπρα κάτασπρα—κρεμασμένος χαιρέτησε τή ζωῆ κιἄφηκε τήν ὕστερνη ἀναπνοή του, τήν ὥρα πού βροντοκοποῦσαν οἱ καμπάνες κιάκουγότανε τό Χριστός 'Ανέστη. 'Αν αὐτή τή στιγμή τίς ἀκουγε θά καταριόταν:

—'Ανάθεμά σας...

ἀνάθεμά σας για γιορτές! Μά δέν τίς ἀκουγε πιά. Κρεμασμένος μέ τό λουρί του... ἀναπαύτηκε.

Π. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΠΑΣΧΑ, ΚΥΡΙΟΥ ΠΑΣΧΑ

Κι' αν ο ήλιος έβασίλεψε
Της πίστης, κι' αν έσβύστηκε
'Απ' της καρδιάς τὰ βάθεια
Του πιό άθρησκου θνητού,
Κάτι θα μένη.

Κάτι που έκληρονόμησε
Χωρίς να νοιώση, κάτι
Που στο αίμα μένει, κ' είναι
'Ωραία τ' άταβισμού .
"Υστερα άχνάρια.

Σήμερα τούτο τὸ άγνωστο
Στὰ χή τῶν αισθημάτων
Σήμερα ξεπροβάλλει
Και φέγγει γλυκερά,—
"Αστρι που σβύνει.—

Μα είναι και σὰ μιὰ τύψη,
Σὰν τὸν γλεντάει κανένας
Και μὲς στοῦ ήλιού τὸ σκάσιμο
Σὰν κάπως νὰ συνέρχεται
Και φαριστιέται.

Παντοτεινά κάτι μορφο
'Υπάρχει μὲς σ' εκείνα,
Που διάβα τόσων αιώνων
Δὲ μπόρεσεν ακόμα
Για νὰν τὰ σβύση.

Σήμερα κάθε θύμηση
"Ομορφη ἄς ἀγκαλιάσωμε:
Κι' ὅλοι μαζί χαρούμενοι
Μὲς στὰ φιλιὰ νὰ ποῦμε:
«Χριστὸς ἀνέστη!»

Μ Ε Γ Α Λ Η ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

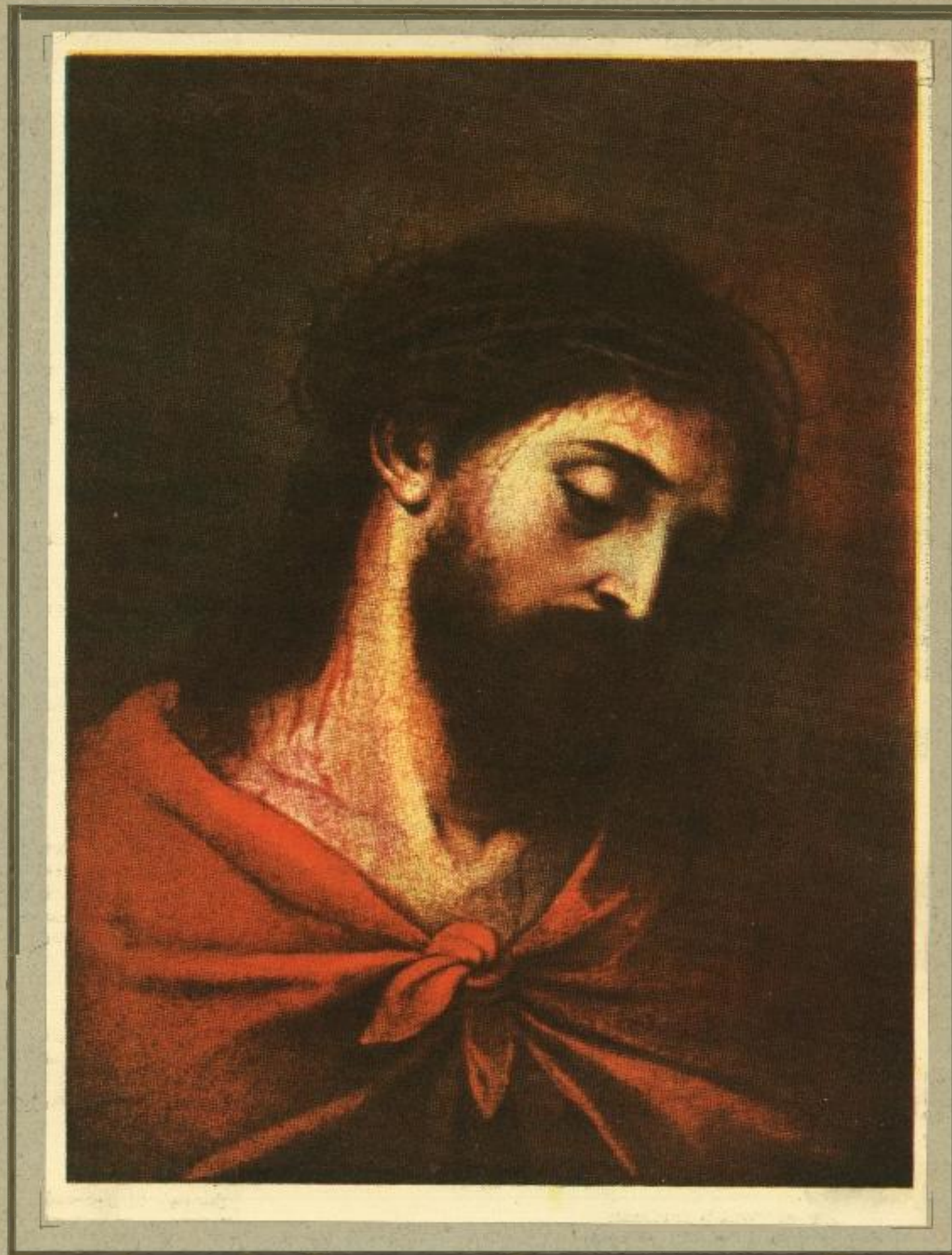
Σὰ σήμερα ὁ μεγάλος
Δάσκαλος τῆς 'Αγάπης
Στὸ Σταυρὸ καρφωμένος
Σὰν κακούργος,—ποιός;—ὁ ἄκακος
Ψυχομαχοῦσε.

'Αλλοίμονο στὸν κόσμο!
Σφάλμα ἦτανε κ' ἡ ἀπέραντη
Ταπεινὴ καλωσύνη
Του θεοῦ τῆς 'Αγάπης
Που εἶν' ὅλο γλύκα!

Βαθειὸ σκοτάδι ἐσκέπασε
Τὰ πάντα. "Ἦτανε ὀργή
'Αλάκρη τῆς χτίσης
Για τ' ἄδικο που ἐπάθαινε
'Ἡ 'Αγάπη, ἡ 'Αγάπη!

Και «Τετέλεσται!» ἐφώναξεν
'Ο Θεὸς και ξαναγύρισε
Στοὺς οὐρανοὺς. Δὲν ἔπρεπε
Σ' αὐτὸν τὸν κόσμο τέτοια
Θάλασσα ἀγάπης!

Φῶτος Γιορτῆς...

"ΙΔΕ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ"
ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΜΟΥΡΙΛΛΟ (1566). ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΜΑΔΡΙΤΗΣ

Αβηθουσία

ΤΟ ΜΗΛΟΝ ΤΗΣ ΕΡΙΔΟΣ

Οι Χριστιανοί αἰθίοπες, οἱ ὁποῖοι τὴν στιγμήν αὐτὴν συγκεντρῶνουν τὴν προσοχὴν ὄλου τοῦ κόσμου, εἶναι ἀπὸ τοὺς καλοῦς μας φίλους. Μὲ τὸν ἴδιον τρόπο πού λέμε «οἱ φίλοι μας Αἰγύπτιοι» πρέπει νὰ λέμε καὶ «οἱ φίλοι μας Ἀβηθουσιοί». Τὰ φιλελληνικά τους αἰσθήματα χρονολογοῦνται ἀπὸ πολὺ παλιὰ ἐποχὴ—πὶὸ παλιὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού ἠσπάζθησαν τὸ χριστιανισμό. Ὁ Μητροπολίτης Ἀζώμης Νικόλαος, ἡ ἔδρα τοῦ ὁποῦ ὑπάγεται εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας, κάθε φορὰ πού ἐπέστρεφε γιὰ ὑπηρεσιακοὺς λόγους, μᾶς μιλοῦσε μὲ ἀγάπην καὶ ἐνθουσιασμό γιὰ τὸν ἡρωϊκὸ λαὸ τὸν ὁποῖο ἐγνώρισε ἀπὸ κοντά. Ὁ Πατριάρχης Μελέτιος μάλιστα ἐσεχιδίαζε ἕνα ταξίδι. Καὶ δὲν εἶχε ἄδικο. Τὰ βαθεῖα χριστιανικὰ αἰσθήματα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, οἱ ἀρετές του, τὰ περίεργα ἦθη καὶ ἔθιμά του, προκαλοῦν δὲν ὑπέρτατο βαθμὸ τὸ ἐνδιαφέρον, τὸσον τῶν Εὐρωπαίων δσον καὶ τῶν δικῶν μας πού ἔζησαν ἐκεῖ εἴτε ὡς ἱατροί, εἴτε ὡς διπλωμάτες, εἴτε ὡς ἔμποροι, εἴτε ὡς καλλιτέχνες—περαστικοὶ ἢ μόνιμοι. Δὲν εἶναι λίγοι οἱ Ἕλληνες ζωγράφοι οἱ ὁποῖοι σὲ ὠραῖα πορτραῖτα ἀπεθανάτισαν τὸν βασιλεῖα τῶν βασιλέων τὸν διάδοχον, τὴν ἀποθανοῦσαν πρὸ ὀλίγων ἐτῶν αὐτοκράτειρα Ζαοδίτου (Ἰουδήθ), τοὺς μεγιστᾶνες, τὸ λαό. Ἀλλὰ δὲν εἶναι λίγοι καὶ οἱ περαστικοὶ μουσικοὶ, οἱ ὁποῖοι ἔτυχον μεγάλων τιμῶν στὸ παλάτι καὶ οἱ ὁποῖοι ἀντὶ τῶν φύγων μετὰ τὸ τέλος τῶν συναυλιῶν τους, ἔμειναν στὴ φιλόξενη καὶ παρθένα χώρα, ἕνα, δύο ἢ καὶ τρεῖς χρόνια.

Στὴ μνήμη μου ἔρχεται αὐτὴ τὴ στιγμή τὸ ὄνομα τοῦ γνωστοῦ κιθαριστῆ Κούκουλα. Ὁ Κούκουλας ἐξεκίνησε ἀπὸ τὴν Ἀλεξανδρεία γιὰ νὰ περιοδεύσῃ τὴν Ἀβηθουσία, μὰ δὲν ἔδωσε γιὰ δυὸ χρόνια σημεῖα ζωῆς. Χαμένους! ἀλλὰ πού; ρωτοῦσαν οἱ φίλοι τῆς τέχνης του. Ἐπὶ τέλους, ἔπειτα ἀπὸ δύομιση χρόνια, ἂν καλοθυμάμαι, ὁ Κούκουλας γύρισε στὴν πόλιν τῶν Πτολεμαίων μὲ τὴν κιθάρα... στὸν ὦμο, πὶὸ μελαχροινὸς ἀπὸ ὅτι ἔφυγε, ἀλλὰ πὶὸ δυνατὸς στὴν τέχνην του: τὸν εἶχαν μαγέψει τόσο τὰ παρθένα δάση τῆς Αἰθιοπίας, ἀκόμα καὶ αὐτὴ ἡ πρωτεύουσα τῆς, ἡ Ἀδδῖς Ἀμπέμπα (Νέον Ἄνθος) ὥστε δὲν εἶχε τὴ δύναμιν νὰ τὴν ἀφίση. Ἀποτέλεσμα τῆς μακρᾶς γοητείας ἦταν ὅτι συνέθεσε μερικά κομμάτια ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὴν ἀβηθουσιακὴ φύσιν καὶ παράδοσιν καὶ ὅτι ἐξετέλεσε ἕνα δυὸ ἀπὸ αὐτά, στὴν πρώτῃ του συναυλίᾳ.

Ἡ Ἀβηθουσία καὶ ἄλλοτε ἀπασχόλησε τὸν ἀθηναϊκὸ τύπον καὶ τὸ κοινόν. Κατὰ τὸ 1924 τὴν ἑλληνικὴν πρωτεύουσαν ἐπεσκέφθη ὁ σημερινὸς αὐτοκράτωρ Χάϊλε Σελασιέ Α΄ ἀντιβασιλεὺς τότε καὶ διάδοχος τοῦ αἰθιοπικοῦ θρόνου, γνωστὸς μὲ τὸ ὄνομα Ρᾶς Τάφφαρι. Οἱ Ἀθηναῖοι, ἔχοντες ἀντιλαμβάνουσαν, βεβαίως, τὴν ὀλιγοήμερον ἐπίσκεψίν του. Ὁ τότε Ρᾶς Τάφφαρι, ἔγινεν ἀντικείμενον ἐξαιρετικῶν περιποιήσεων ἐκ μέρους τοῦ ἐπίσημου κράτους, ἀλλὰ καὶ θερμῶν ἐκδηλώσεων ἐκ μέρους τοῦ ἀθηναϊκοῦ λαοῦ. Μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴ, ὁ σημερινὸς αὐτοκράτωρ τῆς Ἀβηθουσίας, ἐξεδήλωσε, μὲ τὴν εὐκρίνειαν πού τὸν χαρακτηρίζει, τὰ φιλελληνικὰ του αἰσθήματα.

Ὁ αὐτοκράτωρ Χάϊλε Σελασιέ Α΄ ἔχει τελείαν εὐρωπαϊκὴν μόρφωσιν καὶ πολλὰ ἔχουν γραφεῖ γιὰ τὴν ἱκανότητά καὶ δραστηριότητά του. Ἀγαπᾷ τὴν πρόοδο. Τὸ γεγονός ὅτι ὡς ἀντιβασιλεὺς ἐταξίδευσεν γιὰ νὰ γνωρίσῃ ἀπὸ κοντὰ τὸν εὐρωπαϊκὸ

πολιτισμό, τὰς διοικητικὰς μεθόδους, τὰ ἦθη, τὰ ἔθιμα τῶν Εὐρωπαίων, εἶναι ἀρκετὸ νὰ μᾶς δώσῃ μιὰ ἰδέαν γιὰ τὴν εὐρύτητα τοῦ πνεύματός του.

Ὁ Χάϊλε Σελασιέ ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῆς Αἰθιοπίας ὑπὸ πολὺ παραδόξους συνθήκας. Ἀεῖζει τὸν κόπον ν' ἀναφέρωμε ἐδῶ τὸ ἱστορικόν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μεγάλου πολέμου ἐβασίλευε ὁ Λιτζ Γεσοῦ, υἱὸς τῆς δευτέρας θυγατρὸς τοῦ περιφημοῦ Μενελικ καὶ τοῦ Ρᾶς Μικαέλ, ἀρχηγοῦ ἐκχριστιανισθέντος τῶν μουσουλμάνων Βάλλο Γκάλα. Κατὰ τὸν πόλεμον αὐτὸν ἡ Αἰθιοπία ὑπῆρξε κέντρον διπλωματικῶν ἀνταγωνισμῶν μεταξὺ Γερμανίας καὶ Συμμάχων. Ὁ Λιτζ Γεσοῦ κατηγορήθη ὡς τουρκόφιλος καὶ γερμανόφιλος. Υἱὸς μουσουλμάνου, προσηλυτισθεὶς ἀργότερα στὸν καθολικισμό, εἶχε, καθὼς τὸν ἐκατηγόρησαν, κλίσιν πρὸς τὸν ἰσλαμισμό. Εἶπαν, μάλιστα, ὅτι ἐπεσκέπτετο τὰ τζαμιά καὶ ὅτι ἐθεάθη μὲ μουσουλμανικὸ ἔνδυμα. Οἱ Σύμμαχοι ἐβοβοῦντο μήπως ταχθῆ μὲ τὸ μέρος τῶν Γερμανῶν, τοὺς ὁποῖους μποροῦσε μὲ κάθε τρόπο νὰ βοηθήσῃ στὴν Ἀφρικῇ. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ ἐκθρονισθῇ! Ἀλλὰ ποῖον νὰ βάλουν στὴ θέσιν του; Ποῖον ἄλλον ἀπὸ τὸν Ρᾶς Τάφφαρι, τοῦ ὁποῦ τὰ φιλικὰ αἰσθήματα πρὸς τοὺς Γάλλους ἦσαν σὲ ὄλους γνωστά. Ἐτσι ὁ Λιτζ Γεσοῦ, ὁ ὁποῖος λέγουν ὅτι ἦταν καὶ μεγάλος γλεντζές, συνελήφθη καὶ ἐνεκλείσθη σ' ἕνα φρούριον τὸ ὁποῖο ἀπέχει τρεῖς ἢ τέσσαρες ἡμέρας ἀπὸ τὴν Ἀδδῖς Ἀμπέμπα. Ἐκεῖ εὐρίσκειται φυλακισμένος μέχρι σήμερον καὶ γύρω ἀπὸ τ' ὄνομά του πλέκονται διάφοροι θρύλοι.

Ὁ Ρᾶς Τάφφαρι δὲν ἀνῆλθε ἀμέσως στὸν ἠχρεῦσμενον θρόνον. Ἐκάμε κάτι πὶὸ συνεπὲς μὲ τὰ αἰσθήματα τοῦ λαοῦ του. Ἐβοήθησε τὴ θείαν τοῦ ἐκπτώτου καὶ θυγατέρα τοῦ Μενελικ, πριγκίπισσα Ζαοδίτου, νὰ γίνῃ αὐτοκράτειρα. Ὁ Τάφφαρι ἤξερε καλὰ τὸν σεβασμὸ πού ἔτρεφαν οἱ Ἀβηθουσιοὶ πρὸς τὴν δυναστείαν τοῦ μεγάλου Μενελικ καὶ ἠθελε νὰ τοὺς εὐχαριστήσῃ. Κατ'οὔσίαν, ὅμως, αὐτὸς ἦταν μονάρχης τῆς ἀβηθουσιακῆς ἐπικρατείας. Ἡ Ζαοδίτου, διεζευγμένη σύζυγος τοῦ Ρᾶς Οὐελιέ, ἐστέφη βασίλισσα τῶν βασιλέων τῆς Αἰθιοπίας τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1917, ἀλλὰ ἐκυβερνοῦσε τὸ κράτος κατὰ τύπον μόνο. Ὁ Τάφφαρι, περιβεβλημένος δικτατορικὴν ἐξουσίαν, διοικοῦσε ἀπὸ τότε διὰ τῶν ὑπουργῶν τοὺς ὁποῖους αὐτὸς διώριζε, ἐργαζόμενος συστηματικὰ γιὰ τὴν ἀνύψωσιν τῶν κρατικῶν θεσμῶν καὶ ἐκπολιτισμῶν τῶν ἐπαρχιῶν. Αὐτὸς εἶναι μὲ λίγα λόγια ὁ σημερινὸς αὐτοκράτωρ ὁ ὁποῖος ἐφρόντιζε ἀπὸ τότε γιὰ τὴν μόρφωσιν τῶν ἰθαγενῶν μαζῶν.

Ὁ σεβασμὸς τὸν ὁποῖο τρέφει ὁ λαὸς πρὸς τὴν μνήμην τοῦ Μενελικ Β' εἶναι δικαιολογημένος. Εἶναι αὐτὸς ὁ ὁποῖος ἐπὶ κεφαλῆς τῶν στρατευμάτων του, κατετρόπως τοὺς Ἰταλοὺς εἰς τὰ 1896 καὶ τοῦ ὁποῦ ὁ ἀνδριᾶς εἰς τὴν πλατείαν τῆς Ἀδδῖς Ἀμπέμπα ὑψώνει ὡς σύμβολον γενναιότητος. Δέκα περίπου ἔτη προτῆτερα, οἱ Ἰταλοὶ εἶχαν πάλιν ἠττηθῆ ἀπὸ τοὺς Ἀβηθουσιοὺς. Τὸ 1887, οἱ Ἰταλοὶ κατέλαβον τὴν Μασσάβα. Ὁ Ἰωάννης ὁ Β' ἐξαπέστειλε τότε ἐναντίον τους τὸν ἀρχιστράτηγόν του καὶ ἄρχοντα τῆς ἀνατολικῆς ἐπαρχίας Ἀδοῦα μὲ ἰσχυρὰς δυνάμεις καὶ τοὺς ἀνάγκασεν νὰ ὀπισθοχωρήσουν μὲ πολλὰς ζημίας πρὸς τὴν παραλίαν. Ἡ σπουδαιότερα φάλαγγς τῶν Ἰταλῶν ὑπέστη πᾶνωλεθρίαν παρὰ τὸ Δογκαλί.

ΑΝΔΡΟΚΡΑΤΙΑ

Σύμφωνα μ' ένα μύθο της αρχαιότητας, την εποχή που βασιλεύε ο Κρόνος ο γιος του Κρόνου, την άσμη ακόμα πόλη, συνέβη ένα διπλό θαύμα. Άνεβλάστησεν από τη γη μία έλλα και ταυτόχρονα σ' ένα άλλο μέρος ανέβλυσε νερό. Ο βασιλεύς άπετάθη τότε στο Μαντείο των Δελφών άπ' όπου έλαβε την έξης άπάντηση:

«Η έλλα σήμαινε την Άθηνά και το νερό τον Ποσειδώνα. Οι πολίτες ήσαν ελεύθεροι να δώσουν στην πόλη τους το όνομα ενός άπ' τους δυο αυτούς Θεούς...»

Ο Κρόνος συνεκάλεσε τότε μία λαϊκή συνέλευση στην οποία έλαβαν μέρος άνδρες και γυναίκες, που σύμφωνα με τους νόμους της εποχής εκείνης είχαν δικαίωμα ψήφου. Οι άνδρες ψήφισαν υπέρ του Ποσειδώνα, οι γυναίκες υπέρ της Άθηνάς. Έπειδή, όμως, οι γυναίκες είχαν μία ψήφο περισσότερη, ή πόλις πήρε το όνομα της κόρης του Διός, της Άθηνάς και ονομάστηκε «Άθηναι».

Ο Ποσειδών, όμως, που έγινε έξω φρενών κατέκλεισε άμέσως με τα κύματα της θάλασσας τη χώρα των Άθηνάων. Η Άττική πλημμύρισε και τότε οι Άθηναίοι για να κατευνάσουν την όργη του Θεού επέβαλλαν στις γυναίκες τις ακόλουθες ποινές:

«Απόλεια του δικαιώματος της ψήφου. Τα παιδιά, δεν θάφεραν πιά το όνομα της μητέρας τους και οι γυναίκες, δεν θάώνομαζονταν πιά Άθηναίες».

Ο μύθος αυτός παρουσιάζει άνάγλυφα το τέλος της γυναικοκρατίας, δηλαδή του συστήματος του μητριαρχικού δικαίου (jus matrimonium) που, όπως είναι γνωστό, είχε επικρατήσει στην αύγη του πολιτισμού.

Το περίεργο, όμως, σ' όλη αυτή την ιστορία, είναι, πώς, το τέλος της γυναικοκρατίας, που την άκολουθήσεν ή άνδροκρατία υπήρξε άποτέλεσμα, στας Άθηνάς, από φταίξιμο των γυναικών, οι οποίες υπέστησαν με αυτό τον τρόπο τις συνέπειες των σφαλμάτων τους.

Κι' έτσι το τρα-

γικό θέαμα που έμφανίζει σήμερα μπροστά μας ή έπικρατούσα παντοῦ κρίσις άποτελεί μίαν άφορμή για να σκεφθούμε το μύθο αυτόν της εποχής του Κρόνου.

Αυτή τη φορά, όμως, ή καταστροφή που άπειλεί όλόκληρη την ανθρωπότητα είναι άποτέλεσμα των ανδρικών σφαλμάτων. Η σημερινή κρίσις της ύφης δεν είναι τίποτε άλλο παρά μία κρίσις συστήματος: του συστήματος της άνδροκρατίας. Με άλλες λέξεις βρισκόμεθα μπροστά στη χρεωκοπία των άνδρων, έννοείται των άνδρων, που κρατάνε στα χέρια τους σ' όλα τα Κράτη την έξουσία.

Τά ζητήματα, που τίθενται πρό των λαών κατά τον άγωνιάδη και παραλύουν τη διεθνή ζωή, προέρχονται από διάφορες και πολυσύνθετες αίτιες, πάντως όμως, στη γενικότητά τους άφορούν όλες γενικώς τις μεταξύ των ανθρωπών σχέσεις. Έπομένως, είναι άνάλογα προς την διανοητική ικανότητα των ανθρώπων και δεν υπεβάλλουν τις ήθικές και υλικές δυνάμεις τους.

Αν πιστέψουμε τα δεδομένα της κοινωνιολογίας, πάνε τέσσαρες χιλιάδες χρόνια από την εποχή που ή γυναικοκρατία άντικατεστάθηκε από την άνδροκρατία. Από την εποχή εκείνη, ή μητέρα έπαυσε να είναι ο άρχηγός της οικογενείας. Την άντικατέστησεν ο πατέρας, που έδημιούργησε και τις πατριαρχικές οικογένειες, που δεν σβύσαν ακόμα όλότελα από το πρόσωπο της οικουμένης.

Το μητριαρχικό δικαίο, που παραλλαγμένο στή βάση του, συναντιέται ακόμα σε μερικές πρωτόγονες φυλές της Αυστραλίας, στήριξε τον κόσμο στα πρώτα του βήματα. Από την εποχή, όμως, που έπεβλήθη το πατριαρχικό δικαίο, ουσιαστικά άρχισε μία παρακμή του κόσμου της οποίας το φρικτό κατάντημα βλέπουμε σήμερα. Οι άνδρες, έπωφελούμενοι διαφόρων συνθηκών, που τη συμβολική παράστασή τους τη βρίσκουμε στον ώραίο Άττικό μύθο, κατώρθωσαν να πάρουν στα χέρια τους την άρχη και να έπιβάλουν ένα δικό τους σύστημα κοινωνίας, όλότελα αντίθετο προς τη φυσική κατάσταση των πραγμάτων. Το άνδροκρατικό σύστημα, που υπεβλήθη από κείνη τη μοιραία εποχή, εξακολούθησε να ίσχύη ίσαμε σήμερα και έμεις εκλήθημεν να παραστούμε στο ξεψύχημά του, το τόσο άδοξο και το τόσο ταπεινό.

Ίσαμε σήμερα οι άνδρες ήσαν υπερήφανοι για το έργο

τους, για τον πολιτισμό τους. Το κλασσικό έπιχείρημα, που αντίτιθετο στις αξιώσεις μας ήταν κυρίως ένα έπιχείρημα γεγονότων. «Όλα ήσαν έν τάξει και έπικρατούσε παντοῦ εὔτυχία και γαλήνη, χωρίς την ένεργό συμμετοχή των γυναικών στην κοινωνική και πολιτική ζωή των Κρατών».

Η ίσότης που διεκδικούσαν οι γυναίκες δεν ήταν δυνατόν παρά να έχη καταστρεπτικά άποτέλεσματα για την ανθρωπότητα. Έτσι ή φεμινιστική κίνηση καταπολεμήθηκε με φανατισμό και μυστικισμό κι' αυτό γιατί παραδεχόμεθα πως ή άντιφεμινιστική κίνηση ήταν καλής πίστεως και έιλικρινής.

Ας μάς έπιτραπή, όμως, μπροστά στη χρεωκοπία του μεγάλου αυτού έργου των άνδρων να υποβάλουμε το έξης έρώτημα: ή ανθρωπότης θά βρισκότανε μπροστά στην τραγική αυτή άδιέξοδο, όπου άνάμεσά της έμελλε άπαντοῦμε: «Όχι!»

«Όπως, όμως, παρατηρεί όρθότατα ο Καθηγητής της Νομικής Σχολής Παρισίων κ. Joseph Berthelemy στο θεμελιώδες έργο του «Η ψήφος των γυναικών»,

«στις περισσότερες χώρες που οι γυναίκες ψηφίζουν δεν έξασκοῦν καμμία έπίδραση στο Κοινοβούλιο και στην πολιτική ζωή της χώρας τους. Οι γυναίκες είναι ίσες με τους άνδρες στην έξάσκηση του δικαιώματος της ψήφου, μα δεν έχουν καμμία ίσότητα δσον άφορῃ τον προεκλογικό άγώνα. Ο Κοινοβουλευτικός μηχανισμός, ή πολιτική ζωή, άγνοούν τις γυναίκες που ψηφίζουν χωρίς να μπορούν να έπιδράσουν στις υποθέσεις του Κράτους».

Θά φανη παράδοξο, κι' όμως είναι άληθινό, πώς, στο Κράτος, που ακόμα οι γυναίκες δεν απέκτησαν πολιτικά δικαιώματα, μπορεί κανείς να βρη το εϋεργετικό άποτέλεσμα που είχε ή έπίδραση των γυναικών στη Έθνηκή ζωή ενός λαού. Ο τόπος αυτός είναι ή Γαλλία. Οι Γαλλίδες, δεν ψηφίζουν, έν τούτοις, όμως, έχουν ένεργό και άποτελεσματική άνάμιξη στην κοινωνία, στην οικογένεια και σ' αυτή άκόμη τη δημοσία ζωή.

Η Γαλλίδα δεν είναι μόνον μία καλή οικοκυρά, αλλά ένας έξυπνος και μετρημένος οδηγός της οικογενείας, που άποτελεί μ' αυτό τον τρόπο το πρωτόπλασμα της ζωής και της Έθνηκής Οικονομίας κάθε Κράτους.

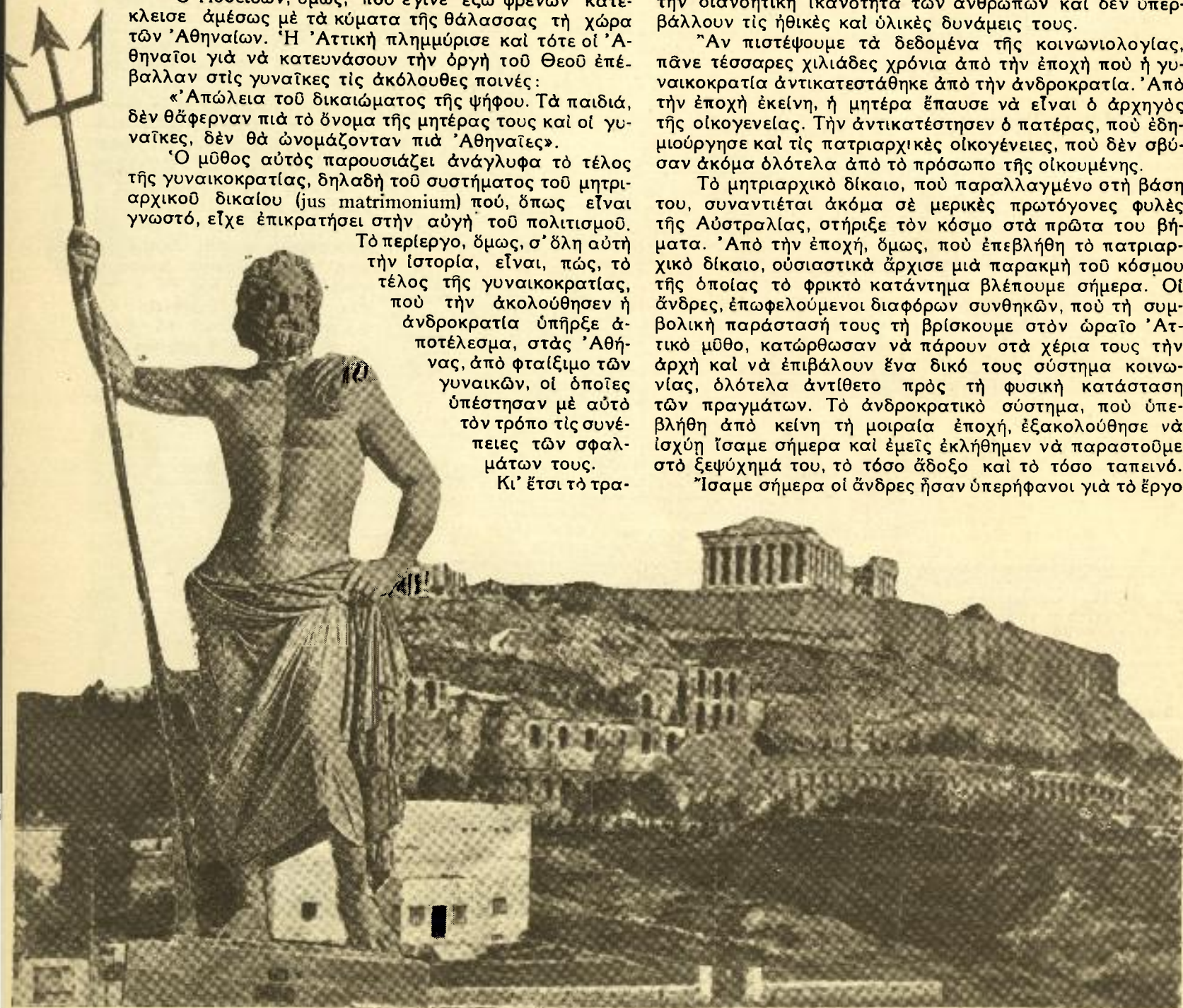
Αποτέλεσμα της έπίδράσεως αυτής είναι το πνεύμα το μετρημένο και ίσοροπημένο που χαρακτηρίζει το Γαλλικό λαό και που ίβίως άπεκαλύφθη κατά την τελευταία διεθνή κρίση την οποία κατώρθωσε ν' άντικρύση ή Γαλλία και να διέληθ χωρίς να υποστη σχεδόν κανένα κλονισμό.

Το παράδειγμα αυτό των Γαλλίδων είναι ένα σπουδαιότατο έπιχείρημα υπέρ του φεμινισμού και υπέρ της πλήρους άναγνωρίσεως των κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων της γυναίκας, με τη σκέψη ότι ή άναγνώριση αυτή θά έχη άγαθά και χρήσιμα άποτέλεσματα για τη ζωή και την πρόοδο κάθε χώρας...

Είναι πιά καιρός οι άνδρες ν' άναγνωρίσουν και να δεχθούν να δώσουν στην γυναίκα τη θέση που ζητεί και που άλλως τε της άνήκει στην Κοινωνία.

Η διεθνή κρίσις έχει άνάγκη δραστηρίων μέτρων, που μόνον τους οι άνδρες δεν θά κατορθώσουν να έξεύρουν και να έφαρμόσουν. Η χρεωκοπία της άνδροκρατίας έπιβάλλει, την άνάμιξη της γυναίκας στην πάλη για μίαν άναδημιουργία σταθερή και θετική, που θά κατορθώση να μάς δώση μία καλλίτερη «αύριον». Διαφορετικά, ή ανθρωπότης θά κατακλεισθ από τα ίδια έκείνα έκδικητικά κύματα με τα οποία κατεκλύσθη και ή άρχαία Άττική, καθώς αναφέρει ο μύθος,

ΣΤΕΛΛΑ ΓΙΑΠΑΠΑ

ΑΠΟ ΤΑ ΦΟΒΕΡΩΤΕΡΑ ΟΠΛΑ
ΤΟΥ ΑΥΡΙΑΝΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΝΑΡΚΗ

Ο ΥΠΟΥΛΟΤΕΡΟΣ ΕΧΘΡΟΣ ΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ

Η ΕΛΛΑΣ ΑΠΕΚΤΗΣΕΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΝΑΡΚΩΝ

Τρείς μεγάλοι και φοβεροί έχθροι τών πλοίων, είτε της επιφάνειας, είτε του βυθού, τελειοποιούνται αδιακόπως στα εργοστάσια της πολεμικής βιομηχανίας όλου του κόσμου, εν μέσω ύμνων και δοξολογιών υπέρ της Ειρήνης... Τορπίλλες, νάρκες και βόμβες ανθυποβρυχιακές, μηχανήματα σατανικών εμπνεύσεων, αλλάζουν από ημέρα σε ημέρα μορφή και σύνθεση και περνούν σε πλαίσια που ο κοινός νους είνε αδύνατο να παρακολουθήση.

Η τορπίλλες, από της εποχής του Παγκοσμίου Πολέμου, έτελειοποιήθησαν σε τέτοιο καταπληκτικό βαθμό, που απέκτησαν «νοού», μπορεί να πή κανείς και άπεριγραπτη μαχητικότητα. Τρέχουν σαν δαίμονες της θαλάσσης, κυνηγούν με άστραποϊαν ταχύτητα το θύμα τους, και δίνουν την εντύπωση «μηχανής-άνθρώπου».

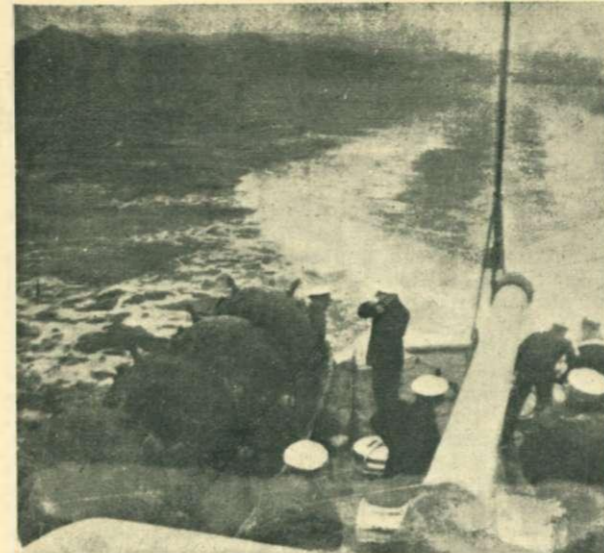
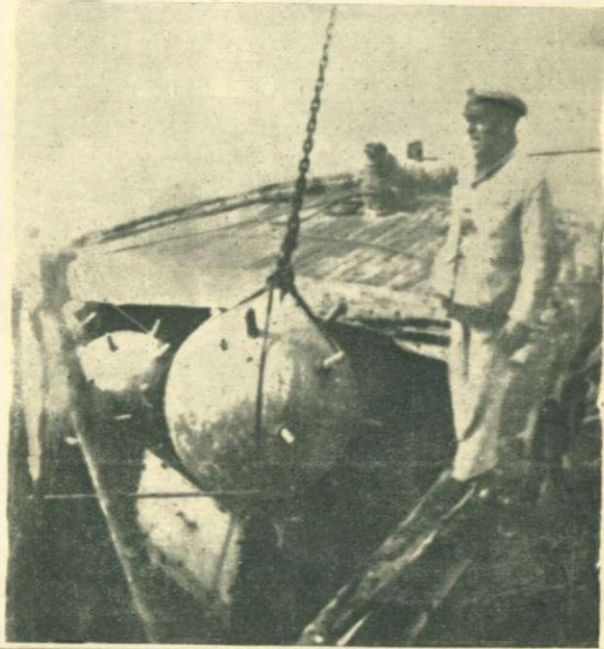
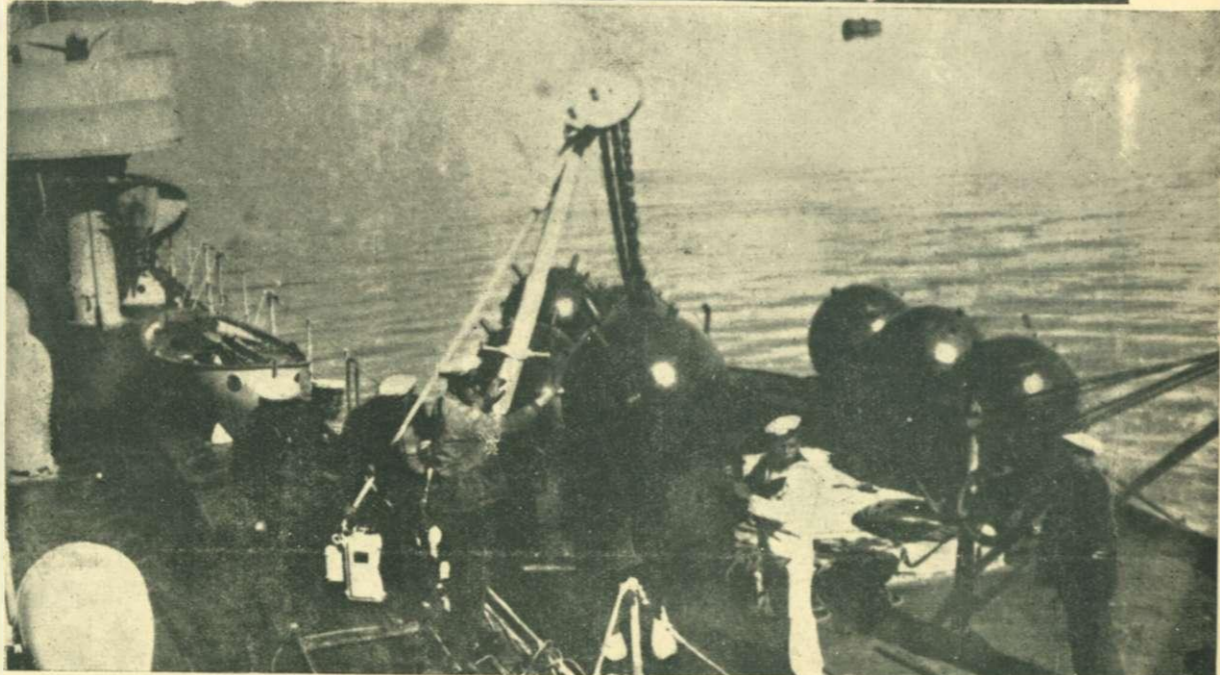
Η νάρκες, έτελειοποιήθησαν και αυτές και έγιναν ο πιο ύπουλος και πιο επικίνδυνος έχθρος τών πλοίων... Έτσι και στην Ελλάδα, η παγκόσμιος αυτή προσπάθεια για την τελειοποίηση τών «κατά θάλασσαν εξολοθρευτικών μέσων», είχε κάποιο θετικό και επιτυχή αντίκτυπο. Στο Ναύσταθμο, ο αξιωματικός τορπιλλομηχανικός κ. Μωραϊτίης, κατάρθωσε να ανακαλύψη ένα νέο τύπο νάρκης, που τα πρώτα δοκιμαστικά πειράματα έστέφθησαν από μεγάλη επιτυχία. Η έφευρεση έδόθη άμέσως προς έκμετάλλευση, ένα μικρό εργοστάσιο ιδρύθηκε στον Πειραιά και δέν πέρασε και πολλές καιρός, που το ύπουργείο τών Ναυτικών παρέλαβε επισήμως την πρώτη του παραγγελία. Έγινε, τότε, παρουσία του κ. Πρωθυπουργού, τελετή και έγγραψαν πολλά στον καθημερινό τύπο. Άλλά, — όπως συμβαίνει άλλωστε με όλους τις δημοσιογραφικές επικαιρότητες— η νάρκη ξεχάστηκε και κανείς δέν έσκέφθηκε να μιλήση για αυτήν και για την ιστορία της...

Εύκαιρία, λοιπόν, σήμερα, να δώσουμε στους αναγνώστας του «Αθηναίου», μια σαφή και λεπτομερή εικόνα του φοβερότερου αυτού πολεμικού όπλου, που η χρησιμοποίησή του κατά τα τέλη του μεγάλου πολέμου, είχε προσλάβει μεγάλη και γενική έκταση. Πρωτίστως, όμως, πρέπει να γίνη μια βασική διευκρίνηση. Να χωρισθί η νάρκη από την τορπίλλη. Κι αυτό, γιατί ο πολλός λάθος, συνήθισε να δνομάζη «τορπίλλες» και τις πραγματικές τορπίλλες και τις νάρκες, χωρίς να ξεχωρίζη τη μια απ' την άλλη, με όλη τη τεραστία διαφορά που ύφίσταται μεταξύ τους.

Η τορπίλλη, μοιάζει σαν πελώριο πούρο και έσφενδονίζεται κατά του έχθρου, είτε από πλοία επιφάνειας, είτε από ύποβρυχία. Έχει μπροστά ένα μεγάλο «κώνον» γεμάτο από έκρηκτικές ύλες, στο μέσον το θάλαμο, που μέσα του τοποθετείται ο πεπισμένος άερας, που κινεί τη μηχανή και πίσω ο κινητήρ με τετραπλοών έλικα. Η τορπίλλη έσφενδονίζεται άφου κανονισθί το βάθος που θα πρέπη να πάρη κάτω από την επιφάνεια της θαλάσσης για να πλήξη άφ' ενός τα ύφαλα του έχθρικού σκάφους και για να μη γίνη άφ' ετέρου εγκαίρως αντίληπτή από το έχθρικό σκάφος έναντιον του όποιου έσφενδονίζεται. Αναπτύσσει ταχύτητα από 40 έως 45 μίλλια την ώρα.

Η τορπίλλη, που είνε βέβια ένας φοβερός έχθρος δέν είνε και τόσο επικίνδυνη, όταν έσφενδονίζεται από πλοία επιφάνειας. Όταν οι στολισκοί τών αντιτορπιλικών πρόκειται να έπιτεθούν έναντιον του έχθρου και να έσφενδονίσουν τορπίλλες άναπτύσσουν όλην τους την ταχύτητα και μόλις φθάνουν στο ύψος του έχθρικού σκάφους, έσφενδονίζουν τις τορπίλλες τους και αλλάζουν άμέσως κατεύθυνση. Ο έλιγμός αυτός, που έχει σκοπό να προφυλάξη τα αντιτορπιλλικά από τα πυρά του έχθρικού πυροβολικού, άποκαλύπτει ταυτοχρόνως στον έχθρο, ότι έσφενδονίσθησαν έναντιον του τορπίλλες, όποτε και προσπαθεί και αυτός δι' αντιθέτων και καταλήλων άντελιγμών να διαφύγη από τον κίνδυνο που τον άπειλεί. Αντιθέτως, όμως, άποτελεί μέγιστον κίνδυνο, όταν η τορπίλλη έσφενδονίζεται από ύποβρυχίο έν καταδύσει, γιατί και η άπόσταση τότε είνε μικρά και ο έχθρος τις περισσότερες φορές δέν προφθάνει να αντίληφθί ότι ύπέστη τορπιλλισμό.

Άπό την τορπίλλη, λοιπόν, μπορεί να ξεφύγη ένα πολεμικό

ή έμπορικό πλοίο. Άλλά από την νάρκη; Άπό τον φοβερό και ύπουλο αυτόν έχθρο, που κρυμένος κάτω από την επιφάνεια της θαλάσσης περιμένει ύπομονετικά, μέρες, βδομάδες και μήνες δόλοκληρους τα άνύποπτα θύματά του; Πώς, και με ποιό τρόπο θα μπορέση να την άποφύγη ένα έχθρικό ή και φιλικό άκόμη, σκάφος;

Η νάρκη, περιμένει το θύμα της, αντίθέτως προς την τορπίλλη που έπιτίθεται. Κάθε νάρκη ζυγίζει ένα τόνο και περικλείει μέσα στο χαλύβδινο έσωτερικό της έκρηκτικά ύλας 200 κιλών! Το σχήμα της είνε στρουγγυλό, το ύψος της φθάνει σε 1 1/2 μέτρο και η διάμετρος της κυμαίνεται από 0,90 μ. ίσαμε 1 μέτρο. Άπό τις εικόνες που παραθέτουμε μπορεί ο αναγνώστης μας να κατατοπισθί έπακριβώς με τα έκρηκτικά μηχανήματα της νάρκης. Διά να έκραγη, πρέπει το πλοίο να προσκρούση έπάνω στα «κεφάλαια» (είδος πυροσώληνων) που έξέχουν τριγύρω της. Περίπτωσης, όμως, να προσκρούση ένα σκάφος έπάνω στην νάρκη και να μην έγγιξη τα «κεφάλαια» αυτά, δέν ύπόρχει. Η νάρκη «ποντίζεται» από πλοία και από ύποβρυχία, παραμένει δέ σε τόσο βάθος κάτω από την επιφάνεια, όσο χρειάζεται και όσο κανονισθί από ένα ειδικό μηχανήμα που άποτελεί μέρος της έξαρτήσεώς της. Το μηχανήμα αυτό, το «άγγύριο» δπως το δνομάζουν, άποσπάζεται από το μηχανήμα της νάρκης, μόλις εύρεθί στη θάλασσα και βυθίζεται, ενώ η νάρκη έξακολουθεί να έπιπλή. Το «άγγύριο» και η νάρκη συνδέονται με ένα ισχυρό συρματόσχοινο, που παύει να έκτυλισσεται, όταν το «άγγύριο» βρεθί από το βυθό τόσα μέτρα, όσα έχει προηγουμένως κανονισθί να μείνη κάτω από την επιφάνεια της θαλάσσης η νάρκη. Δηλαδή, άν από το σημείο εκείνο που έποντίσθη η νάρκη διέρχονται άτμόπλοια μεγάλου βυθισματος, και η νάρκη πρέπει να μείνη π.χ. 6 μέτρα ύπό την επιφάνεια, το «άγγύριο» θα σταματήση άκρικώς 6 μέτρα από το βυθό να έκτυλισση συρματόσχοινο. Έτσι η νάρκη, βυθίζεται τόσο όσο χρειάζεται και έχει κανονισθί, έως δτου καθίση στο βυθό, εάν παρίσταται άνάγκη.

Έννοείται, ότι η πολεμική βιομηχανία, έχει σημειώσει τέτοιες προόδους στην κατασκευή νάρκων, ώστε, σε προσεχή πόλεμο, η νάρκη να θεωρείται ένα από τα φοβερότερα μέσα καταστροφής. Άλλά και κατά τη διάρκεια του έυρωπαϊκού πολέμου, που η νάρκη δέν είχε ακόμα τόσο τελειοποιηθί, όσο σήμερα, η νάρκη έχρησιμοποίηθι εύρύτατα και τα άποτελέματά της ύπήρξαν τεραστία και τρομερά.

Άπό τις έπίσημες στατιστικές τών ναυτικών έπιτελείων, πληροφορείται κανείς πως στη διάρκεια του μεγάλου πολέμου τα γερμανικά ύποβρυχία είχαν ποντίσει 11.000 νάρκες και τα άγγλικά πολεμικά ή ύποβρυχία, περί τας 120 χιλιάδες! Η θάλασσες όλες ήσαν γεμάτες από το φοβερό και ύπουλο αυτόν έχθρο, που κρυμένος κάτω από την επιφάνεια του νερού, καρδακούσε τα άνύποπτα θύματά του.

Η μεγαλύτερα όμως χρήσις τών νάρκων, έγινε στη Βόρειο θάλασσα, σε τέτοιο μάλιστα βαθμό που καθήνησε μάν ημέρα να μη μπορη ούτε το Άγγλικό Ναυτικό έπιτελεί, ούτε το Γερμανικό, να ξέρη που ύπήρχαν και που δέν ύπήρχαν ποντισμένες νάρκες.

Στην μεταξύ Σκωτίας και Νορβηγίας άπόσταση, 250 περίπου μιλίων, οι Άγγλοι και οι Άμερικανοί, για να έμποδίσουν την διόδον τών γερμανικών ύποβρυχίων και πολεμικών, είχαν κατασκευάσει το ιστορικό «βόρειο φράγμα», για το όποιο χρειάστηκε να ποντισθουν περί τις 100.000 νάρκες.

Όταν, λοιπόν, σκεφθί κανείς, ότι οι αριθμοί άφορούν μόνο τις έπάλλξεις τών Άγγλων, είνε εύκολο να γίνη αντίληπτό το μέγεθος τών καταστροφών που προκάλεσαν η νάρκες, κατά τη διάρκεια του πολέμου και άκόμη ποιό ρόλο πρόκειται να παίξουν στο μέλλον με τις έπιτευχθείσες μάλιστα τον τελευταίο αυτό καιρο άφάνταστες τελειοποιήσεις των.

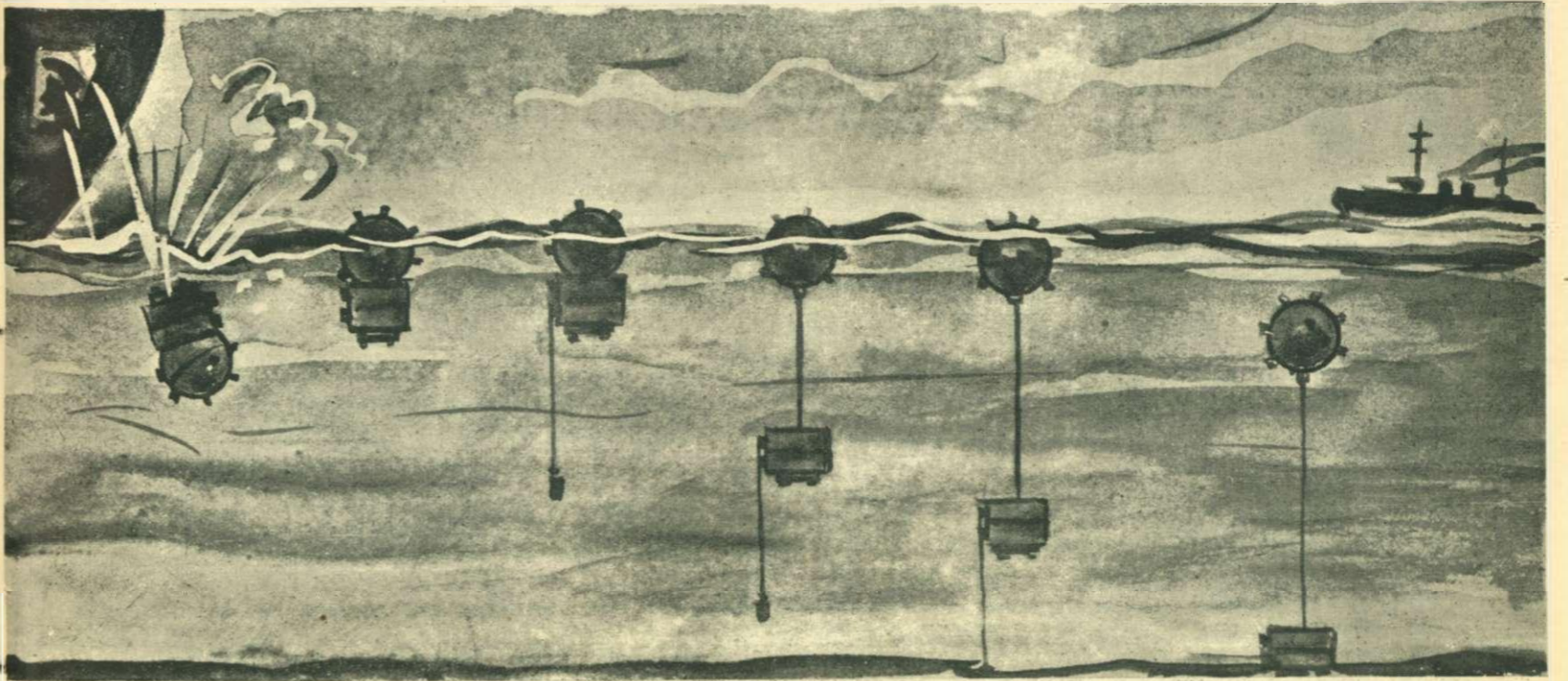
Η νάρκη σήμερα θεωρείται από τα πολεμικά ύπουργεία όλων τών κρατών του κόσμου ως ένα από τα φοβερότερα και καταστρεπτικώτερα όπλα του κατά θάλασσαν πολέμου. Γι' αυτό, όλοι φροντίζουν να πλουτίζουν και τελειοποιούν το όπλο αυτό, με το όποιο έκτός της καταστροφής την όποιαν θα έπιφέρουν εις τα έχθρικά πολεμικά και έμπορικά σκάφη, θα περιφρουρήσουν και τα παράλια σύνορά τους από τις έχθρικές έπιδρομές.

Γ. ΛΥΔΙΑΣ

Έναντι. Έκ τών άνω προς τα κάτω: Μία σειρά νάρκων. Παραλαβή νάρκων εις την φορτηγίδα. Έπιβίσεις νάρκων από της φορτηγίδος και του προβλήτος εις τα καράβια.

Άνω: Δύο άπόψεις ποντίσεως νάρκων εις την θάλασσαν.

Κάτω: Διάγραμμα του τρόπου καθ' όν ποντίζονται και της μηχανικής σταθμίσεως και τοποθέτησεως αυτών στη θάλασσα.

Οι Ασιατικοί λαοί μορφώνονται...

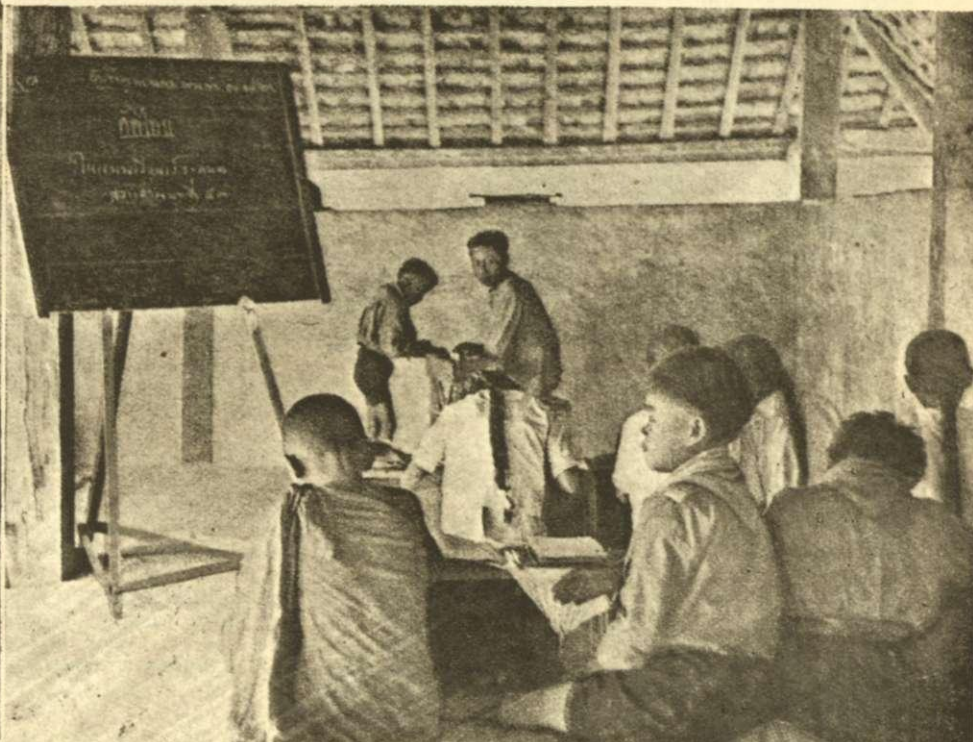
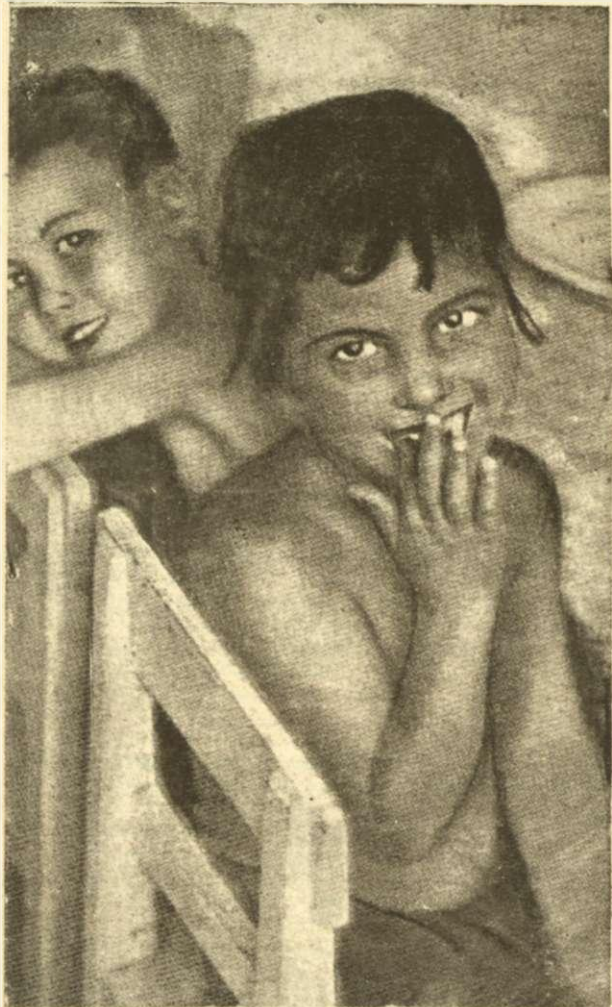
Μια δλόκληρη κοσμογονία έχει συντελεσθή στην άχανη 'Ασιατική ήπειρο, εκεί που γεννήθηκε ο πολιτισμός για να καταπέση, με το διάβα των αιώνων στην παρακμή και την εξασθλίωση. Στις άπέραντες εκτάσεις, που άλλοτε άνθισαν και βλάστησαν τα υπέροχα μνημεία του πολιτισμού της Κίνας, του Σιάμ, των 'Ινδιών και που ξεδηλώθηκαν άκόμα και το έλληνικό θαύμα, χάρις στις κατακτητικές φάλαγγες του 'Αλεξάνδρου του Μακεδόνας, έπεσε ύστερα από τους ιστορικούς εκείνους χρόνους ο πιο θλιβερός μαρμαρός. Η 'Ασιατική δόξα κατέρρευε όπως καταρρέουν όλα τα ανθρώπινα δημιουργήματα...

Τό πιο τραγικό, όμως, θέαμα παρουσίαζαν οι

περιοχές της Κεντρικής 'Ασίας και της Σιβηρίας, εκεί δηλαδή που ζούσαν και που ζούν άκόμα, σε κατάσταση έντελως πρωτόγονη, αναρίθμητες φυλές, που δέν είχαν άκόμη κατορθώσει να δημιουργήσουν κάποια έθνική όντότητα. Στα τελευταία, όμως, χρόνια άρχισε να παρατηρήται μια μεγάλη έκπολιτιστική προσπάθεια, μια έντατική προσπάθεια που απέδωκε κι' όλας άρκετά πλούσιους καρπούς.

"Έτσι βλέπουμε, εκεί που άλλοτε άπλώνονταν οι άτέλειωτες χιονισμένες στέπες ή οι κόκκινοι άμμοι των έρημων, να όρθώνονται τεράστια εργοστάσια, που οι καμινάδες τους γεμίζουν με καπνιά τό καταγάλανο στερέωμα. Τα αυτοκίνητα και τα τραίνα άντικατέστησαν τις γκαμήλες και τα βουβάλια, που άλλοτε άποτελούσαν τό μόνο συγκοινωνιακό μέσο σε όλη την έκταση της 'Ασίας. 'Υδραυλικά έργα τεραστίας άξίας πλουτίζουν τό τόσο γόνιμο ήδη έδαφος. Και τους αιθέρας σχίζουν τώρα άεροπλάνα, που ή θαυμασία έξυπνέτηση που κάνουν φάνηκε καλύτερα στη διάρκεια των έργων που γίνηκαν για τη διάσωση της πολιτικής άποστολής του άτμοπλοίου «Τσελιούσκιν». 'Εκείνο που πραγματικά πρέπει να τονισθή, πως άν ή 'Ασία άρχισε να έκπολιτίζεται και να βρίσκει την παλιά της άγλη, τό χρεώστα κυρίως στις προόδους της άεροπορίας.

"Η μεγαλύτερη, όμως, προσπάθεια που σημειώθηκε είναι αυτή που γίνηκε γύρω άπ' τα διάφορα ζητήματα της έκπαιδύσεως. Οι περισσότερες από τις άγριες φυλές της Σιβηρίας και της λοιπής 'Ασίας άγνοούσαν και αυτό άκόμα τό αλφάβητο. Χρειάστηκε συνεπώς να πάνε σε κάθε χώρα έπιστήμονες, που άφου έμαθαν τις γλώσσες των διαφόρων φυλών, δημιούργησαν ύστερα αλφάβητα, έφτιαξαν γραμματικές και λεξικά και μ' αυτό

τόν τρόπο κατόρθωσαν να βάλουν τις βάσεις μιας γενικής έκπαιδύσεως των περισσότερών 'Ασιατικών λαών.

"Η έκπαίδευση βέβαια δέν έχει προσλάβει στην 'Ασία την προηγμένη εκείνη μορφή, που συναντούμε τώρα σε όλες τις λοιπές χώρες. Κι' αυτό γιατί πρόκειται για λαούς που έχουν πίσω τους μια μακραίωνη παράδοση, που δέν είναι φυσικά δυνατό να άγνοήθῃ.

"Γι' αυτό ακριβώς τό λόγο οι άναμορφωτάι προσεπάθησαν να συνδυάσουν τα δεδομένα της παιδαγωγικής έπιστήμης με την πίστη που είναι βαθειά ριζωμένη στις ψυχές των 'Ασιατών. Τό φαινόμενο αυτό τό παρατηρούμε κυρίως στις κατώτερες τάξεις και τα νηπιαγωγεία, από τις τάξεις δηλαδή που πρόκειται να ξεπεταχθούν μιά ήμερα οι άνθρωποι που θα ήγηθούν της κινήσεως για την πλήρη άπολύτρωση των 'Ασιατών από την ευρωπαϊκή έπιρροή.

"Ήδη, όμως, ή έκπαίδευση είναι παντού ύποχρεωτική. Οι μικροί Γιακούτοι, οι Κιργγίζοι, οι Τσουόκτοιοι, οι 'Εσκιμώοι, οι Τουρκομάνοι πηγαίνουν τώρα στα σχολεία τους κι' άρχίζουν να μαθαίνουν γράμματα, ενώ οι γονείς τους δχι μόνο είναι δλότελα άγράμματοι, μα άγνοούν άκόμα και την έννοια της λέξεως «αλφάβητο».

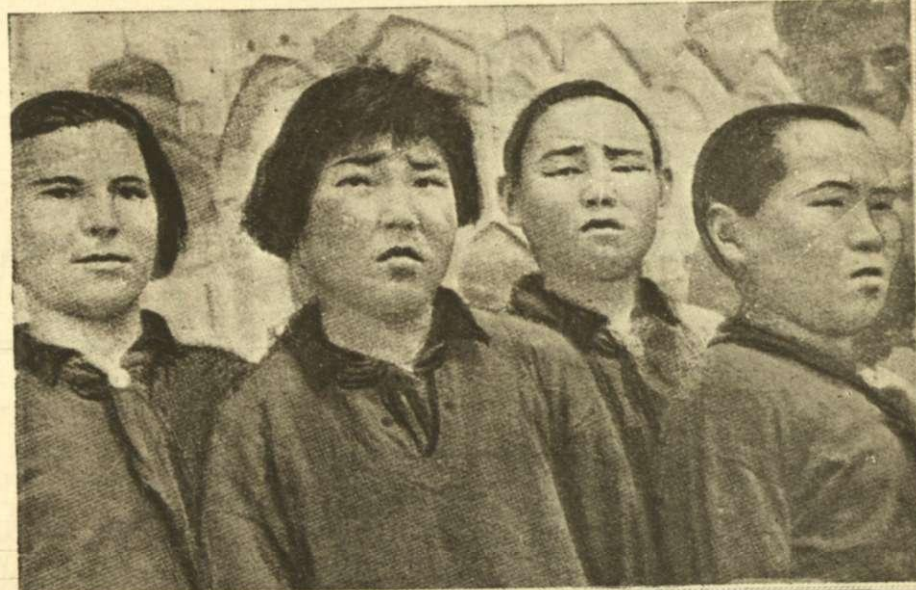
"Εκείνο που θα πρέπει, όμως, να εξαρθή ιδιαίτερα σ' όλη αυτή την έκπαιδευτική προσπάθεια είναι ή μεγάλη σημασία που άποδίδεται στην πρακτική μόρφωση των παιδιών. Δέν τους κουράζουν με περιττές γνώσεις, που στις συνθήκες ύπό τις όποιες ζούν θα τους ήσαν άχρηστες. 'Απ' έναντίως μάλιστα, ή προσπάθεια όλη στρέφεται στην μετάδοση των ώφελίμων εκείνων γνώσεων, που είναι άπαραίτητες στους άγρότες και τους νομάδες των άχανών 'Ασιατικών εκτάσεων. 'Ακόμα μεταδίνονται μερικά στοιχεία της έπικρατέστερης σε κάθε περιοχή ξένης γλώσσας, έτσι που να διευκολύνεται ή πνευματική τους προαγωγή. Τό σπουδαιότερο, όμως, πραγματικά σημείο

όλης αυτής της άναγεννήσεως είναι ή άπαλλαγή των 'Ασιατικών λαών από τις πατροπαράδωτες συνήθειες. Οι παιδαγωγοί προσπαθούν να έμφυσησουν στους μαθητάς τους την άπέχθεια προς την τεμπελιά, τη μοιρολατρεία, την άκαθαρσία, τη χρήση ναρκωτικών κι' όλα τα άλλα τυπικά και κλασσικά έλατώματα των 'Ασιατών. Αυτή ή προσπάθεια που άρχίζει από τό νηπιαγωγείο και συνεχίζεται στα άνώτερα έκπαιδευτικά Ιδρύματα, ύπάρχει έλλπς να κατευθύνη τους 'Ασιάτες στο δρόμο για να κατακτήσουν την πνευματική άνεξαρτήσία.

"Όσον άφορά τα άνώτερα έκπαιδευτικά Ιδρύματα, ύπάρχουν πολλά τέτοια που σφυρηλατούν την καινούργια γενιά που θα κατευθύνη τις τύχες της 'Ασίας. Τα περισσότερα από τα πανεπιστήμια αυτά έχουν άποτελέσει πυρήνες της 'Ασιατικής άναγεννήσεως και εκεί μέσα έχει έμφυλοχωρήσει ήδη ένα ένασιατικό πνεύμα, δχι έντελως άσχετο με την ξενοφοβία που διακρίνει τους 'Ασιάτες. Οι άσιατικοί λαοί έκπολιτίζονται και μορφώνονται για να στραφούν μιά ήμερα έναντίον της Ευρώπης, που τους δυνάστευσε επί τόσα και τόσα χρόνια.

Copyright περιοδικού «'Αθήναι»

CESCO PIUTI - BRCOLI

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Ο ΕΤΗΣΙΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ Κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΥ

τλους και μετρητά περί τὰ 10 εκατομμύρια δραχμών εις τούς δικαιοχους ανταλλαξιμους πρόσφυγας του Συμπληρωματικού Μητρώου και τών παραρτημάτων αυτού.

Table with financial data for 1934, including 'Απέναντι τών ανέκκαθαρτών κερδών του έτους 1934 εκ', 'Εξόδα Διαχειρίσεως', 'Εν δλω', etc.

Table with financial data for 1933, including 'Τὰ αυτά έξοδα εν γένει δια τὸ έτος 1933 ησαν:', 'Εν δλω', etc.

Table with financial data for 1934, including 'Τὰ ως άνω καθαρά κέρδη διετέθησαν ως άκολουθως, κατόπιν προτάσεως του Διοικητου της Έθνικης Τραπεζης κ. Δροσοπουλου και αποδοχης εκ μερους των μετόχων αυτης:', 'Εν δλω', etc.

Εν συνεχεια ο κ. Δροσοπουλος ησοληθη δια μακρων με την ανασκόπηση των κυριωτερων κλάδων της Έθνικης Οικονομίας ως και των δημοσιων οικονομικων.

Η τελευταία έκθεσις του κ. Ιωάννου Α. Δροσοπούλου, διοικητου της Έθνικης Τραπεζης της Ελλάδος, εξ ονόματος του Γενικου Συμβουλλου της Τραπεζης προς την Έτησιαν Τακτικην Γενικην Συνέλευσιν των μετόχων, η οποία έλαβε χώραν την 9 Μαρτιου 1935, απετέλεσε ομολογουμένως τὸ πιστότερον κάτοπτρον της οικονομικης καταστάσεως της χώρας, συμπληρώνουσα και επεξηγουσα λεπτομερικώς τὰ συμπεράσματα άτινα είχαν αναφερθη εις την έκθεσιν του κ. Τσουδερου προς τούς μετόχους της Έκδοτικης Τραπεζης.

Ο κ. Δροσοπουλος, ο όποιος προσιταται με τόσον κύρος του μεγάλου πιστωτικού ιδρύματος της γώρας μας, εν άρχη της εκθέσεως του ετόνισεν, ότι η κατά τὸ 1933 άρξασμένη οικονομική άνάστροφισ του τόπου εξηκολούθησε σταθερώς και κατά τὸ παρελθόν έτος, ούτως ώστε να είναι δυνατόν να λεχθη, ότι τὸ έτος 1934 απετέλεσε την άπαρχην της επανόδου της χώρας εις ομαλόν οικονομικόν βίον.

Την γενικην ταύτην προσπάθειαν, πὸς επάνοδον του τόπου εις την οικονομικην ομαλότητα, υπεβοήθησεν, καθ' α είπεν ο κ. Δροσοπουλος, και η Έθνικη Τράπεζα άκολουθήσασα πολιτικην ένισχυτικην του έμποριου και της βιομηχανίας, εν πνεύματι πάντοτε συντηρητικῷ εντός των διαμορφουμένων νέων οικονομικων συνθηκων.

Η γενικη αυτή βελτίωσις της καταστάσεως εξεδηλώθη και εις την αύξησιν των παρὰ τη Τραπεζή καταθέσεων, αλ όποιαι από 8.681 εκατομμύρια δραχμών εν τέλει του 1933 ανήλθον εις 9.764 εκατομμύρια εν τέλει του 1934.

Ο κ. Δροσοπουλος, συγκεντρών τὰ στατιστικά δεδομένα τὰ άφορώντα την παραγωγήν του έτους 1934, ετόνισεν χαρακτηριστικώς τὰ εξής:

Συμφώνως προς έπισήμους προσωρινούς αριθμούς η δια δημοτριακων σπαρέισα έκτασις κατά τὸ γεωργικόν έτος 1933-1934 ανήλθεν εις 15.700.000 κατά προσέγγισιν στρέμματα έναντι 14.510.000 στρεμμάτων του προηγουμένου έτους.

Εν αντήθει προς τὰ δημοτριακά και τόν καπνόν, η έσοδεα της σταφιδος, εύνοηθεισα υπό του καιρου, υπήρξεν άνωτέρα, υπολογιζομένη εις 278.000.000 ως έγγιστα ενετικῶν λιτρῶν έναντι 238.000.000 του 1933.

Επίσης ίκανοποιητική ητο η παραγωγή έλαιου και ελαιών, υπολογιζομένη δια μέν τὸ έλαιον οτι θα υπερβη τούς 110.000 τόννους έναντι 105.000 τόννων του 1933, δια δὲ τὰς ελαίας τούς 37.000 τόννους έναντι 24.000 τόννων.

Οσον άφορᾷ τὸς εξαγωγὰς της χώρας, αι κυριώτεραι υπήρξαν αί εξής: ΚΑΙΠΝΟΣ.—Εξήχθησαν τόννοι 37.403 αξίας δραχμών σταθεροποιήσεως 737.805.092.

ΕΛΑΙΟΛΑΔΑ.—Εξήχθησαν τόννοι 6.783 αξίας δραχμών σταθεροποιήσεως 73.847.151. Καί εδὼ παρετηρήθη κίνησις εξαγωγης όφειλομένη κυρίως εις την μικράν παραγωγήν του 1933, ήτις όμως ειχεν ώς αποτέλεσμα την εξάντλησιν των παλαιων αποθεμάτων και λίαν αισθητήν ύψωσιν των τιμών.

ΕΛΑΙΑΙ.—Εξήχθησαν τόννοι 13.804 αξίας δραχμών σταθεροποιήσεως 93.200.879.

ΣΥΚΑ.—Εξήχθησαν τόννοι 14.892 αξίας δραχμών σταθεροποιήσεως 56.404.282.

ΣΤΑΦΥΛΑΙ.—Η εξαγωγή νωπών σταφυλών άνελθοῦσα εις

10.998 τόννους αξίας δραχμών σταθεροποιήσεως 21.673.199 εμφανίζει κίνησιν ως προς την ποσότητα, άλλ' αύξησιν ως προς την αξίαν άπέναντι της εξαγωγης του παρελθόντος έτους.

Εν σχέσει προς τὰ παραγωγικά έργα, ο κ. Δροσοπουλος άνεκοίνωσε τὰ εξής:

Η εκτέλεσις των μεγάλων παραγωγικων έργων συνεχίσθη κατά τὸ έτος 1934 εντός των όριων της εν τῷ προϋπολογισμῷ άναγραφομένης πιστώσεως.

Ζωηρά υπήρξε και πάλιν η βιομηχανική δραστηριότης της χώρας, υποβοηθηθεισα υπ' έκτάκτως εύνοϊκων συνθηκων. Διά τὸ λήξαν έτος η αξία της βιομηχανικης παραγωγης υπελογίσθη εις δραχμάς 9.540.000.000 εμφανίζουσα αύξησιν ενός δισεκατομμυριου δραχμών και πλέον έναντι της παραγωγης του 1933.

Τὸ άκαθάριστον εισόδημα της άτμήρουσ νουτιλίας δια τὸ 1934 υπελογίσθη παρὰ του κ. Δροσοπουλου, με εύρῳ περιθώριον, εις 7.258.000 λίρας Άγγλιας δια την φορητόν νουτιλίαν και 245.000.000 δραχμάς δια την επιβατηγόν, εμφανίον σημαντικην αύξησιν έναντι του παρελθόντος έτους.

Η κίνησις του έξωτερικου έμποριου υπήρξε δια πρώτην φοράν από του 1929 άνωτέρα της του προηγουμένου έτους και ως προς την ποσότητα και ως προς την αξίαν.

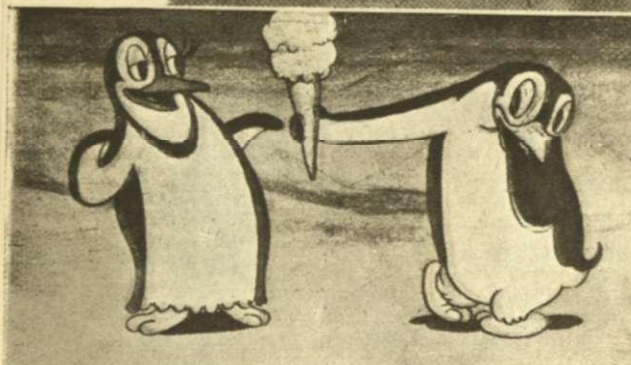
Η αυτή γενική βελτίωσις παρετηρήθη και εις τὰς συγκοινωνίας, τὸν τουρισμόν, τὰ μεταναστευτικά κινήματα, την κίνησιν του Χρηματιστηριου και την γενικην κίνησιν της Έθνικης Τραπεζης της Ελλάδος ως αυτη εμφανιεται εις τὸν κάτωθι γενικόν Ισολογισμόν του έτους 1934.

Financial statement table with columns: ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ, ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ, ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ. Rows include Διαθέσιμα, Κεφάλαια, Υποχρεώσεις εν γένει, and Επικρεμεις λογαριασμοί.

Ο Διοικητής κ. Δροσοπουλος, περαίνων την έκθεσιν του άνήυθεν προς τούς μετόχους της Έθνικης Τραπεζης και δι' αυτών προς σύμπαντα τῶς Έλληνικόν λαόν τὰς εξής σάφρονας συμβουλάς:

Παρά την άναμφισβήτητον ταύτην καλλιτέρευσιν των δημοσιων οικονομικων και της εθνικης οικονομίας, επιβάλλεται άγρυπνος και έπιμεμελημένη παρακολούθησις της καταστάσεως προς διατήρησιν της κατά τὰ δύο τελευταία έτη άποκτηθεισης βελτιώσεως μετά προσπαθείας ημών περαιτέρω προόδον. Είναι άλληθες οτι αί εσωτερικά άνάγκαι ημών είναι πολλάι, ποικίλαι και επιτακτικαι εν πολλοίς, άλλὰ δεδομένου οτι η φορολογική

άντοχη του Έλληνικου λαου εθιζειν ηδη τὸ άνώτατον όριον, οτι επικουρική άλλωθεν άποκλείεται δια τούς γνωστούς λόγους, σταθερά και άποφασιστική πρέπει να είναι η κυβερνητική χειρ επί της εφαρμοστεάς οικονομικης και δημοσιονομικης πολιτικης περιοριζομένης άσπτηρῶς εντός των όριων της δυναμικότητος της χώρας.

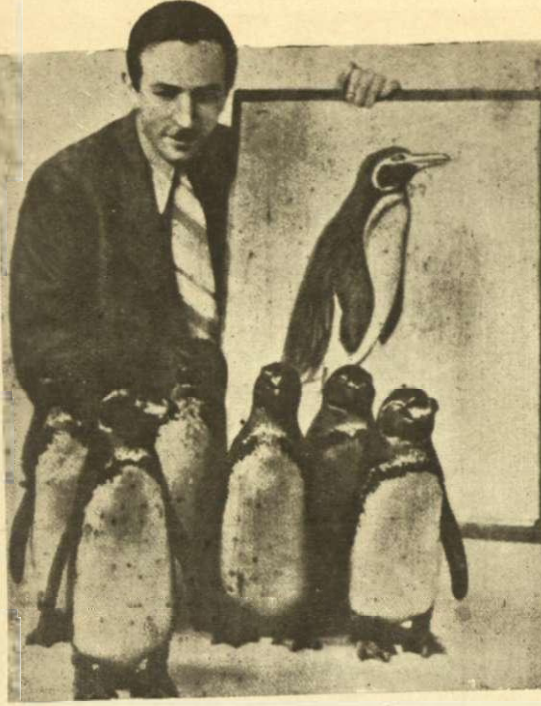
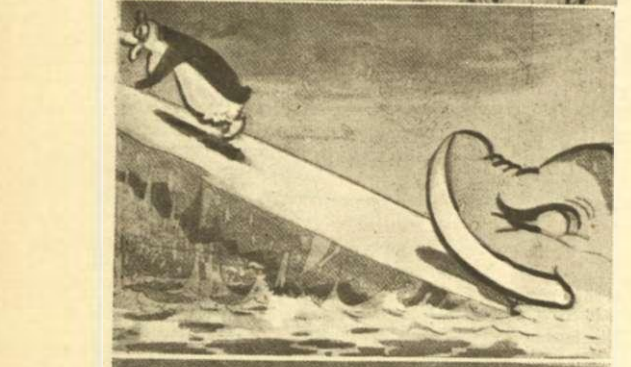

"Silly Symphonies"

"Όταν έπειτ' από χρόνια, βρεθή κανένας απολογητής της εποχής μας και θελήση να υποστηρίξη ότι δεν ήταν τόσο πεζή, όσο φαίνεται κι' ότι είχε κι' αυτή—δπως κάθε εποχή—την ποίηση και τη φαντασία της, θα παρουσιάση για κύριο έπιχείρημά του τις «Τρελλές Συμφωνίες». 'Ο Μίκυς ήταν μιά άρχη. Ήταν το πρώτο ξέσπασμα της φαντασίας, που τολμούσε να ξεπεράση τα στενά όρια του ρεαλισμού. Ήταν μιά διαφυγή από τη μέμηση και την πεζή πραγματικότητα. Ήταν μιά καινούργια ποίηση, που έκρυβε τη λεπτότατη αισθηματικότητα της πίσω από την ειρωνία και το χιούμορ. Ήταν, πρό παντός, ένα πελώριο τόλμημα, που άνοιγε νέους δρόμους στην καλλιτεχνική δημιουργία. Ήταν το μόνο πεδίο, όπου η άμερικανική διάνοια κέρδιζε, έναντιον της ευρωπαϊκής τέχνης, μιά μεγάλη και όριστική νίκη. Οι πάντα καινούργιες κι' έξυπνες ταινίες του Ουάλτ Ντίσνεϋ ανανέωσαν άκούραστα ένα λυρικότατο χιούμορ. 'Ο δημιουργός τους, όμως, άντελήφθηκε γρήγορα ότι η ανανέωση αυτή δε μπορούσε να περάση τα όρια των σκιών κι' αναζήτησε ένα νέο τρόπο δημιουργίας, βασιζόμενος σε νέα τεχνική. Οι «Τρελλές Συμφωνίες» (Silly Symphonies) ύπηρεσαν το αποτέλεσμα. 'Ο Κινηματογράφος είχε βρή την ύψηλότερη έκφρασή του.

Οι «Τρελλές Συμφωνίες» είναι η λυρική ποίηση του Κινηματογράφου. Λυρική ποίηση με χιούμορ. Κάτι σαν τα τραγούδια του Χάινε και του Μπάρνς. Στά χαριτωμένα αυτά ποιήματα του Ντίσνεϋ, όπου η άρμονία των χρωμάτων και η ποικιλία των εορημάτων συναγωνίζονται την έξυπνάδα του σχεδίου και τη ζωντάνεια των κινήσεων, ή φαντασία δίνει κέφι στο αίσθημα και το ασφαλέςτερο γούστο οδηγεί τη φαντασία. 'Η «Κιβωτός του Νώε», το «Έργοστάσιο του 'Αη-Βασίλη», τα «Πουλιά στην 'Ανοιξη», ο «Μαγεμένος Αύλος», το «Ξύπνημα του δάσους», ή «Σταχτοπούτα», τα «Κουνελάκια», το «Βασίλειο του Ποσειδώνου», είναι από τα ωραιότερα ποιήματα του καιρού μας. Σε κανένα άλλο πεδίο ή Τέχνη δεν δημιούργησε, μετά τον πόλεμο, έργα με τόσο δρασιά, με τόσο κέφι, με τόσο αίσθημα, με τόσο άρμονία. 'Η εποχή μας βρήκε, σ' αυτό το νέο είδος, που φαίνεται στους πολλούς άθωο παιγνίδι για παιδιά, ένα από τα ζωντανότερα μέσα να έκφρασθή! 'Ο Σαρλώ και οι «Τρελλές Συμφωνίες» είναι το σπουδαιότερο καλλιτεχνικό γεγονός των τελευταίων δέκα πέντε έτων. 'Η βασανισμένη, σιωπηλή, κρυμμένη για να μη φαίνεται, ψυχή του μεταπολεμικού ανθρώπου, που υποφέρει κι' όμως γελά, που κυνηγά χωρίς έλπίδα το φευγαλέο όνειρό του, ή ψυχή του Παγκόσμιου 'Αλήτη, αντιπροσωπευτικού τύπου της εποχής μας, ενός Βιγιόν του 20ού αιώνα, ή ψυχή αυτή ζή και σαλεύει στις θλιβερές κωμωδίες του Σαρλώ και στο ρυθμό των «Τρελλών Συμφωνιών».

Όσοι έχουν διαβάσει τις «Φυσικές 'Ιστορίες» του Ρενάρ, τους «Μύθους» του Λαφονταίνου, τα «Τραγούδια της 'Αθωότητας» του Μπλέικ (ή εισαγωγή των Τραγουδιών αυτών δεν θα ήταν άγνωστη στον Ουάλτ Ντίσνεϋ, όταν γύριζε το «Μαγεμένο Αύλο»), τα συνένετα του Ζεράρ ντε Νερβάλ, την «'Αλικη στη Χώρα των θαυμάτων», του Λιού Κάρρολλ (τί θαυμάσιο θέμα για μιά μεγάλη «Τρελλή Συμφωνία!»), τα Διηγήματα του Χόφμαν, τα «Παραμύθια» του 'Αντερσεν, του Περρώ και του Γκρίμμ, το «Γαλάζιο Πουλί», το «Σαντεκλέρ», τα όνειροδράματα του Σαίξπηρ (ό Ράινχαρτ γυρίζει το «'Ονειρο Καλοκαιρινής Νύχτας» παίρνοντας μαθήματα από την τεχνική των «Τρελλών Συμφωνιών»), τους στίχους του Μπανβίλλ, τα «Ταξίδια του Γκιούλλιμπερ», όσοι έχουν άκουσει το «Μαθητεύμενο Μάγο» του Ντυκά, τα έργα του Ραβέλ και τις συνθέ-

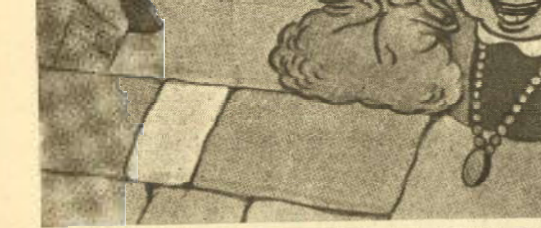

σεις των μουσικών του 17ου αιώνα, όλοι αυτοί θα βρούν ότι οι «Τρελλές Συμφωνίες», συνεχίζουν την άθάνατη αυτή παράδοση λυρισμού, χιούμορ και φαντασίας. 'Από την εποχή του 'Αλλαν Πόε, ή 'Αμερική δεν έγέννησε καλλιτέχνη ή ποιητή, που να γίνη παγκόσμιος' τώρα μόνον έχει τον Ουάλτ Ντίσνεϋ, που με τη φαντασία του κατέκτησε όλόκληρο τον κόσμο.

Δεν πρόκειται να εξηγήσουμε, στο σύντομο αυτό σημείωμα, την τεχνική των «έμψυχωμένων σκίτσων». 'Αρκεί να σημειωθή ότι το γύρισμα μιάς «Τρελλής Συμφωνίας» είναι πολύ πειό δύσκολο, παρά το γύρισμα μιάς μεγάλης ταινίας. Κι' ούτε τα έξοδα μιάς «Τρελλής Συμφωνίας» είναι λιγότερα από τα έξοδα που απαιτούνται για το γύρισμα των σαχλών, άλλ' υπερπολυτελών ταινιών του Σέσιλ ντε Μίλλ, που σύμφωνα μ' ένα άμερικανικότατο δόγμα, φαντάζεται ότι ο όγκος των δολλαρίων μπορεί ν' άντικαταστήση και το στοιχειωδέστερο ακόμα γούστο.

Μιά συνηθισμένη ταινία απαιτεί «βεντέτες» με άστρονομικούς μισθούς, όνειρώδεις σκηνογραφίες και σκηνικά, σκηνοθέτες, υποσκηνοθέτες, βοηθούς, «σάπερβαϊζερ» κι' όλόκληρη την όρδή των τεχνικών και καλλιτεχνικών συμβούλων. Μιά «Τρελλή Συμφωνία» άν εξαιρέσουμε τους ήθοποιούς, χρειάζεται όλους τους ειδικούς που αναφέραμε παραπάνω και επί πλέον στρατιές όλόκληρες από σκίτσογράφους, μουσικούς, τεχνίτες. Στην περίπτωση ειδικώς του Ουάλτ Ντίσνεϋ πρέπει να λεχθή, ότι ή 'Εταιρία την όποια έδημιούργησε για να εκμεταλλευθή την καταπληκτική ιδιοφυία του χρησιμοποιεί όκτακοσίους ανθρώπους, που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο έπεξεργάζονται την ιδέα, που άρχικώς συνελήφθη για να την παρουσιάσουν με τη μορφή του συντόμου άριστουργήματος.

Οι «Τρελλές Συμφωνίες» εκτός από το ιδιότυπο ποιητικό περιεχόμενό τους, λύουν με τον πειό ίκανοποιητικό, για τη στιγμή, τρόπο το πρόβλημα του συνδυασμού δυο ή και περισσότερων τεχνών για τη δημιουργία ενός άυτοτελούς καλλιτεχνικού τύπου. Δεν πρέπει να φανή παράξενη ή βεβαίωσή μας, ότι ο Ουάλτ Ντίσνεϋ έπέτυχε εκεί όπου απέτυχε κι' αυτός ακόμα ο Ριχάρδος Βάγκνερ. Γιατί πραγματικά τί έπείδωσε ο τίταν που λατρεύεται στο Μπαϊρόι; Νά δημιουργήση έναν άυτοτελή καλλιτεχνικό τύπο συνδυάζοντας

Νά δημιουργήση έναν άυτοτελή καλλιτεχνικό τύπο συνδυάζοντας άφορξ' ειδικώς τη ζωγραφική, ο Βάγκνερ απέδωσε εξαιρετική σημασία στο ζήτημα των σκηνογραφιών και να δώση μ' αυτό τον τρόπο μιά εξελιγμένη μορφή της αρχέγονης τραγωδίας. 'Η Βαγκνερική, όμως, θεωρία αυτή δεν κατώρθωσε να έπιβληθή σ' όλη της την γενικότητα κι' οι πιστοί, που συρρέουν κάθε χρόνο στο Μπαϊρόι λατρεύουν ένα νεκρό Θεό. 'Η μουσική του Βάγκνερ είναι πάντα θεία. 'Ο νέος, όμως, τύπος τον όποιον ειχεν όνειρευθή να δημιουργήση, ο μεγάλος μουσικός, αλλά νεφελώδης ποιητής, συνδυάζοντας τέσσαρες τέχνες, δεν κατώρθωσε να νά ζήση ούτε μιά στιγμή.

'Η παράλληλη προσπάθεια του ποιητού των «Τρελλών Συμφωνιών» ύπηρεσε πολύ πειό γόνιμη. Χωρίς ύμπετειές κοσμοθερίες, χρησιμοποιώντας το ήρεμο ύφος της γιαγιάς που διηγείται ένα παραμύθι στα έγγονάκια της, μ' ένα «ύγρο» χιούμορ που ραγίζει την καρδιά περισσότερο από τον βάνουσο σαρκασμό, ο Ουάλτ Ντίσνεϋ, έδημιούργησε ένα καινούσιο καλλιτεχνικό είδος. Είναι βέβαια οι «Τρελλές Συμφωνίες» κινηματογράφος και κάτι περισσότερο ακόμα, «άγνους» κινηματογράφος. Μά είναι και κάτι άλλο από τον κινηματογράφο. 'Η κάθε μιά τέχνη που συμμετέχει στην καλλιτεχνική συγκίνηση, που ξεχωριζεται από τις «Τρελλές Συμφωνίες» μόνη της, χωρισμένη από τις άλλες δεν παρουσιάζει βέβαια τίποτε τό ιδιαίτερο. Τα τραγουδάκια και τα γνωστά, τα χιλιοσκουμένα «μάρς» που χρησιμοποιεί ο Ντίσνεϋ δεν έχουν και μεγάλη σχέση με την άληθινή μουσική. Τα χρώματά του θυμίζουν τις παιδικές χαλκομυλίες. 'Η γραμμή των σκίτσων, έξυπνοτάτη, δεν προδίδει την μεγαλοφυία ενός Ντομιέ ή ενός Φοραίν. Κι' όμως, όλες οι άσημαντότητες αυτές, συνδυασμένες, άποτελούν τόσο ιδανικό σύνολο, ώστε να δημιουργούν την άρμονία που διακρίνει το άληθινό, το πραγματικό καλλιτέχνημα.

'Εκείνο, όμως, που θα έπρεπε να εξαρθή με έντελώς ιδιαίτερο τρόπο είναι το ότι ο Ουάλτ Ντίσνεϋ κατώρθωσε ένα πραγματικό θαύμα: άπολυτρώθηκε από τον καταθλιπτικό ζυγό του θέματος. Οι μεγαλύτεροι καλλιτέχνη τσακίσθηκαν στην προσπάθεια να έπιτύχουν αυτόν τον άθλο χωρίς να τό κατορθώσουν. 'Ο παρακμασμένος σήμερα υπερεαλισμός λίγισε χωρίς να έπιτύχη τον έξοστρακισμό του θέματος. 'Ο Ντίσνεϋ, όμως, φαίνεται ότι θα βγή νικητής. 'Ηδη στις «Τρελλές Συμφωνίες» το θέμα άποτελεί μιά πρόφαση, που υπάρχει ή έλλειψι να έκλείψη μιά μέρα όλότελα. Γι' αυτό ο κόσμος δικαιούται να περιμένη από τον δημιουργό του «Μίκυ» τό άριστούργημα εκείνο που θα έπιστοραγήσει τό τεράστιο έργο του: την «Τρελλή Συμφωνία» χωρίς θέμα, χωρίς τίτλο, χωρίς νοητικό έλερμό. Την πραγματικά «Τρελλή» Συμφωνία, που θα άπολυτρώση τη φαντασία από κάθε έπίπλαστη προσθήκη.

